

Stuttgart Cücesi - Eduard Mörike

DÜNYA KLASİKLERİ DİZİSİ: 108

STUTTGART CÜCESİ

Bu kitabın hazırlanmasında MEB Alman
Klasikleri dizisinde yayınlanan birinci
baskısı temel alınmış ve çeviri dili günümüz
Türkçesine uyarlanmıştır

Yayına hazırlayan : Egemen Berköz
Dizgi : Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve
Yayıncılık A.Ş.
Baskı : Çağdaş Matbaacılık Yayıncılık Ltd.
Şti.
Temmuz 2000

EDUARD MÖRIKE

STUTTGART CÜCESİ

Çevirenler:
Mediha Önay-Şerif Önay

Hümanizma ruhunu anlama ve duymada ilk aşama, insan varlığının en somut anlatımı olan sanat yapıtlarının benimsenmesidir. Sanat dalları içinde edebiyat, bu anlatımın düşünce öğeleri en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir ulusun, diğer ulusların edebiyatlarını kendi dilinde, daha doğrusu kendi düşüncesinde yinelemesi; zekâ ve anlama gücünü o yapıtlar oranında artırması, canlandırması ve yeniden yaratması demektir. İşte çeviri etkinliğini, biz, bu bakımdan önemli ve uygarlık davamız için etkili saymaktayız. Zekâsının her yüzünü bu türlü yapıtların her türlüüne döndürebilmiş uluslarda düşüncenin en silinmez aracı olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyatın, bütün kitlenin ruhuna kadar işleyen ve sinen bir etkisi vardır. Bu etkinin birey ve toplum üzerinde aynı olması, zamanda ve mekânda bütün sınırları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi ulusun kitaplığı bu yönde zenginse o ulus, uygarlık dünyasında daha yüksek bir düşünce düzeyinde demektir. Bu bakımdan çeviri etkinliğini sistemli ve dikkatli bir biçimde yönetmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemeyen Türk aydınlarına şükran duyuyorum. Onların çabalarıyla beş yıl içinde, hiç değilse, devlet eliyle yüz ciltlik, özel girişimlerin çabası ve yine devletin yardımıyla, onun dört beş katı büyük olmak üzere zengin bir çeviri kitaplığımız olacaktır. Özellikle Türk dilinin bu emeklerden elde edeceği büyük yarar düşünüp de şimdiden çeviri etkinliğine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okurunun elinde değildir. 23 Haziran 1941.

Milli Eğitim Bakanı
Hasan Âli Yücel

SUNUŞ

Cumhuriyet'le başlayan Türk Aydınlanma Devrimi'nde, dünya klasiklerinin Hasan Âli Yücel öncülüğünde dilimize çevrilmesinin, kuşkusuz önemli payı vardır.

Cumhuriyet gazetesi olarak, Cumhuriyetimizin 75. yılında, bu etkinliği yineleyerek, Türk okuruna bir "Aydınlanma Kitaplığı" kazandırmak istedik.

Bu çerçevede, 1940'lı yıllardan başlayarak Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayınlanan dünya klasiklerini okurlarımıza sunmaya başladık.

Büyük ilgi gören bu etkinliği Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayınlanmamış -ancak Aydınlanma Devrimi yarıda kalmasaydı yayınlanacağına kesinlikle inandığımız- dünya klasiklerini de katarak sürdürüyoruz.

Cumhuriyet

GİRİŞ

Gottfried Keller bir yazısında Eduard Mörike'nin kişiliğini: "Horatius'un (1) ve Şıvablı (2) kibar bir hanımın oğlu" sözleriyle çizmiştir. Gerçekten bu şairin özelliği bundan daha iyi belirtilemezdi. O, dünyada klasikle doğal-gizemli arasında yurdunu bulmuştu; titreşim ve duygularda fırsat buldukça sayrılıya dek giden bir ince duyuş, işte onun şiirinin ve öykülerinin olgunlaştığı besi toprağı buydu. Bu nedenle, yarattığı yapıtlarda, onu doğanın bir parçası gibi gösteren şaşmaz bir hava vardır.

Herhalde böyle ince dokunmuş bir sanat yaradılışının dış dünyada güçlüklerle karşılaşmış olmasına hiç de şaşmamalı. Çok doğal olarak, Mörike'nin bir kentli olarak geçirdiği yaşam bir başarı olmaktan çok uzaktır. Eduard Mörike 8 Eylül 1804'te Stuttgart yakınında Ludwigsburg'da bir hekimin oğlu olarak dünyaya geldi. 1822-1826 arasında Tübingen Vakfı'nda dinbilim okudu. Şiirlerinin Peregrinası ve sanatçı romanı "Maler Nolten" in "Elisabeth" i olan Maria Mayer'le karşılaşması bu öğrenciliği zamanına raslar. Mörike, bu karşılaşmadan derin bir biçimde etkilenmişti. Sonra hemen hemen sekiz yılını şıvab köylerinde papaz yardımcılığı yaparak geçirdi, sonunda 1834'te Cleversulzbach'da papaz oldu. Ancak hiç sevmediği bu görevden bıkararak daha 1843 yılında emekliye ayrıldı. Mergentheim'da birkaç yıl boş oturduktan sonra 1851'de Stuttgart'ta Katharin Vakfı'nda, ancak pek az zamanını dolduran, bir yazın öğretmenliği görevi aldı, arkasından evlendi. 1866'da bu işini de bıraktı. Evliliği de pek mutlu olmamıştı, sonunda evlilerin ayrılmasıyla bitti. Mörike ömrünün son yıllarını Lorch ve Nürtingen'de darlık içinde geçirdi ve en sonunda yeniden Stuttgart'a döndü. Ölüm döşesinde karısıyla barıştığı halde, yaşama gözlerini kapadığı 4 Haziran 1875'te yanında kimse yoktu.

Mörike'nin değeri ancak ölümünden sonra anlaşıldı; özellikle Schumann, Robert Franz, Brahms ve Hugo Wolf'ün seslendirdiği şiirleri onu halka mal etti. Yaşamda olduğu sırada değerini bilenler yalnızca onun genişçe dost çevresi olmuştu. Bu çevrede yurdunun en iyi insanlarına yer vardı. Başlıcaları: David Friedrich Straus, Friedrich Theodor Vischer,

Wilhelm Waiblinger, ama aynı zamanda Theodor Storm, Moritz von Schwind ve Paul Heyse. Bunlarla dostluğu ve mektuplaşmaları Mörike'nin yaşadığı yaşama pek az ışık tutar - öyle bir yaşam ki, görünüşe bakılırsa, pek dar bir çevre içinde geçmemiştir. Mörike, birkaç kısa yolculuktan başka şıvab ülkesinden hiç ayrılmamıştır; fakat onun zaten büyük bir dış çevreye gereksinmesi yoktu, çünkü kendi içinde zengin bir dünya taşıyordu, bu dünya, en çok onun şiirlerinde temiz ve açık bir biçimlenmeye ulaşmıştır. Goethe'den sonra en büyük lirik şair olduğu yolundaki ününü de bu içten ve derin ruh zenginliği sayesinde kazanmıştır.

Şiirlerinin sevimliliği, sessiz karamsarlığı ve şakacı rahatlığı onun dünyasında da yer alır.

"Mozart Prag Yolunda" Alman uzun öykülerinin en güzellerinden biri ve belki de en güzelidir. Onda kendini gösteren ve neşeyle yakın ölüm arasında dolaşan duygu durumu, Mozart'ın kişiliğini birçok büyük yaşamöyküsünden daha iyi yansıtır.

"Stuttgart Cücesi" ise Alman yazınının en gelişmiş sanat masallarından biridir. Masal havası burada şıvab halk biçemiyle aynı düzeyde ve katıksız bir özelliktedir, öyle ki belli bir görüşe bağlanmış olmayan bir okur burada çok eski bir halk söylentisinden doğma bir masal karşısında bulunduğunu sanır.

Ölümünden sonra, Mörike'nin yaşam yaptığı bütün halk çevrelerinde çok çabuk sürekli bir iz yarattı; bu izde onu seven dostlarının büyük çabaların katkısı da vardır. Friedrich Theodor Vischer, Mörike'nin mezarı başında, bu şairin kişiliği üzerine derin bir anlayış göstermesi bakımından aşılamayacak sözler söylemesini bilmiştir: "Evet, hepsinin nedeni

sevgiydi: Her yabancı duruma yürekten girebilmesi, insanların nedeni, yaşamı ve acıları, ne varsa hepsine ve her birine, hatta dilsiz hayvanların zavallı karanlık ruhuna da düşünce olarak girebilmesi de hep sevgidendi. O, her duyguyu anlıyor, düşünceleri daha dudaklara varmadan keşfediyordu. Bu anlatış gücü, bu ayrıntılara kadar gidiş, bölümlere ayırma, verme ve aktarma yeteneği ve ayrıca onun, incitecek kadar bir keskinliğe gitmeksizin, insanlığın zayıf yönleri üzerine öyle yumuşak ve candan gülerek, özgür ve neşeli bir betimlemeyle budalalığın anlamsızlığını açığa vuran ince zekası ve taşkın gülmecesi; işte bütün bunlar hep birlikte bir toplam yarattılar. Bu toplam, çevresindeki bütün ruhları, karışıklıklı ilişkilerin alışveriş seli içine daldırır ve oradan hiç kimse erince kavuşmuş, yüreği ferahlamış olmadan ve kendini gençleşmiş duyumsamadan dışarı çıkmazdı."

Gerhard Herrmann

STUTTGART CÜCESİ

Ben, ülkenin her yanında,
Kentte ve taşrada,
İyi tanınan bir cinim.

Kunduracılıktır uğraşım benim;
Yedi yüz yıl önce geçti bu serüvenim.

Kuru yemiş çöreğini ben buldum.
Nice garip oyunun sahibi oldum.

Herhalde beş yüz yıl ve belki daha da önce, yürekli bir savaş kahramanı ve ünlü bir bey olan Kont Eberhard von Wirtemberg, Alman devlet büyükleriyle, Habsburglardan Rudolflerle ve onun ardıllarıyla, bundan başka daha çok kentle uzun süren korkunç savaşlar yaptı ve ondan sonra Schwaben (3) ülkesini yeniden erince ve barışa kavuşturdu. İşte o sıralarda Stuttgart'ta yaşayan Seppe adında bir kunduracı kalfası, hoşlanmadığı ustasına işinden ayrılacağını bildirmişti. Artık ne anası, ne babası kalmıştı, ne de kardeşleri yaşıyordu; o zamana kadar, doğduğu kentten pek uzaklaşmamış olduğu için de şimdi diyar diyar dolaşmak istiyordu.

Yola çıkacağını son akşamı kalfaların odasında tek başına oturuyordu. O sırada öbür kalfalar hâlâ ya içki alemindeydiler ya da bir yere konuk gitmişlerdi. Ağzı iple bağlanmış olan torbası önünde duruyordu; yolcu sopasını da yana koymuştu. Ancak bu güzel oğlan, nedenini pek de bilmeden, başını önüne eğmiş derin derin düşünüyordu. Masanın üzerindeki lambada, yana yana büyücek bir kurum parçası birikmişti. Başını kaldırıp baktığı ve fitili düzeltmek için elini mandala uzattığı sırada, boş sandığının üstünde, yabancı bir küçük adamın oturmakta olduğunu gördü. Kısa ve basık yapılı bu yaratık onun beline bile erişemeyecek kadar küçük bir şeydi. Beline kirli bir deri önlük sarmış, ayaklarına terlik giymişti. Saçları kömür gibi karaydı; ama buna karşılık, açık mavi renkte, sevimli gözleri vardı.

"Merhaba Seppe! Beni tanı mı yor musun? Ben Karagün Dostu, yer cücesi, Hız ır ım. Senin iyi bir insan o ę lu oldu ę unu, hep baş kalar ına ayak kab ı dikti ę ini, ama kendine hiç de iyisini ay ır mad ı ę ın ı biliyorum. Yar ın yola ę ıkmak istedi ę in için sana, yol paras ı yerine, kendim emek vererek yapt ı ę ım iki çift u ę ur pabucu getirdim. İ ş te bak! Bir çift ini yar ın sabah hemen aya ę ına giyersin; öbür çift i de yan ına al ır ve yolda giderken bir yere bır ak ır s ın. Ama söz ü me dikkat et! Hiç belli etmeden ve kimse görmeden! Belki bir zaman sonra kismetin bir gün önüne ę ık k ı verir. Hem bundan başka burada, ę imlenmek için de bir ş ey var. Yuvarlak bir meyveli ę örek. (4) Bundan ne kadar kesip al ır san al; geriye bir parmak kadar küçük bir kabuk bile kalsa, onu torban ın ya da kutunun iç ine at, sakla; kesti ę in yer kadar ı hep kendili ę inden yeniden büyü yüp büt ünlenir. Onu hiçbir zaman sonuna kadar tüketme, yoksa biter. Tanr ı ya emanet ol, ne söyledimse hepsini eksiksiz yerine getir. Bir ş ey daha: E ę er yolun Oberland'a (5) düşerse Ulm'a ve Blaubeuren'e (6) do ę ru da git, oralarda bir kül ę ecik kurş un bulursan, onu benim için al ve buraya getir!" - Seppe büt ün bunlar ı yapaca ę ına söz verdi ve hepsi için, gerekti ę i gibi teş ekkür etti; ama cüce adam bu sırada birdenbire gidince kalfa içindeki sevinci ba ę ı ra ba ę ı ra aç ı ę a vurmak istedi; hemen ę örekten bir parça tatt ı ; pabuç lar ı iyice gözden geç irdi. Bunlar sanki kendisinin elinden ę ı km ı ş gibiydi. Yal n ız ş u ayrı mla: Bunlar ın çok ince, nefis dikiş leri vardı ve yumuş ak kı rm ız ı deriyle astarlan m ı ş lar d ı . Bir çift ini aya ę ına geç irdi ve besbelli öyle pek yak ı nlarda talihin herhangi bir cilvesine uğ rayabilece ę ini düşünmedi ę i için olacak, ş imdilik oda içinde

şöyle beş on kez gidip geldi. Sonra yatağına yattı; ertesi sabah tan yeri kızarıncaya kadar uyudu, o anda ona, bir yere iki üç kez belirli bir biçimde vuruluyor gibi gelmişti ve birden uyandı. Bunu öteki kalfalar da duymuş, ama aldırmayarak hemen yine uykuya dalmışlardı. Bunu kesin benim dört yemenim yapmıştır, diye düşündü ve çevreye kulak verdi; ama artık hiçbir şey ne kımıldadı, ne de ses etti.

Kalfa giyinip hazırlandıktan sonra keyifli keyifli ayaklarına bakarak: "şimdi artık", dedi, şeytanın bir bacağı yok oluncaya kadar yürüyebiliriz! Bundan sonra kendimi hiçbir kontla değişmem!" Her şey tam ve eksiksizdi; yalnızca küçük bir yanlışlık yapmıştı, bir çiftin tekini öbür çiftin tekiyle değişmişti. Adam sen de, bunu ona şimdi kim anımsatabilirdi!

Bu durumda, ustasını ve ailesini uyandırmamak için sessizce merdivenlerden indi; onlarla bir gün önce esenleşmişti. Sabah çorbası yerine de, yolda giderken, çöreğinden adamakıllı bir parça koparıp yedi. Şimdiye kadar hiç böyle bir şey ağzına koymamıştı. Gerçi ninesinden çok işitmişti; kadıncağıza bir gün çocukluğunda bir komşu kadının evinde bu ekmekten bir parça vermişler; çok da güzel bir şeymiş.

Kentin yukarı kapısından çıktı. İki ya da üç ok atımı ilerleyince bir köprüye geldi; orada kısa bir süre oturup doğduğu kentin kulelerini, Kont'un şatosunu, evleri ve kale duvarlarını sabah güneşinin altında son bir kez daha seyretmek istedi. Yeniden yola çıkmadan önce de aklına pabuçlarının öteki çifti geldi. Bunları burada bırakabilirdi. Bu iş de bittikten sonra asıl yolculuk başladı.
- Weinsteig denen yerden bir saat ilerde

yeşil bir ormana ulaştı. Bir meşe ağacının dallarından "Der blaue Montag" (mavi pazartesi) adı verilen bir kuşun öttüğünü duyar gibi oldu. Bu ad, eğlence düşkünü olan kuşa, haftada bir gün işini bırakmasından ötürü verilmişti. O gün yalnızca eğlenceli havalar şakır ve başka kuşların yuva kurmalarını, kuluçkaya yatmalarını ve yavrularını beslemelerini tembel tembel seyrederdi. O sırada doğal olarak kendi yavruları da açlıktan ölürdü. İşte bu nedenle, o artık ender görülen kuşlardan biri olmuştur. Seppe: "Ah şunu bir yakalasam" diye düşündü. "Onu, yolda önüme çıkacak bir beye satarım. Böyle garip bir kuş çoğu kez iki danaya bedeldir. Hapsisaulılar (7) kiliselerinin yıllık kutlama törenini bir defasında bir guguk kuşuna feda etmemişler miydi! Eğer ben bir taler (8) ele geçirsem işim iştir. Acaba oraya nasıl çıkarım?" - Ömründe ağaca tırmanmasını becerememişti; ama bu kez başardı. Sanki altı kişi bir olup onu itmişti. Yukarıya ulaştığı zaman yuva içinde, uçuşa hazır, mavi başlı yedi yavru gördü - bir elini onlara doğru uzatır uzatmaz - çatırrr! çürümüş dal kırıldı ve kunduracı yere düştü. - Bu sırada kafasını ve bacağını kırmamış olması inanılmaz bir şeydi. Ayağa kalktı ve kafasını ovuştururken "bilmem ki" dedi. "Karagün Dostumuz hakkında ne düşünmek gerek; bu hiç de yüreklendirici bir başlangıç olmadı".

Sinirlerini yatıştırmak için çöregini torbadan çıkardı ve onun gerçekten yine kendiliğinden artarak yusyuvarlak ve bütünlenmiş olduğunu gördü. Bu kez yürürken çörekten boyuna çimlendi durdu, ama sonunda artık o da fazla gelmeye başlamıştı. Bir

atasözü, "artık boğazından geçmeyi yalnızca yalamalı" dememiş boşuna!

Kafası en çok Augsburg ya da Regensburg'a takılmıştı, çünkü bu kentlerin başka birçok kentten daha çok övüldüğünü işitmişti. Ama ne de olsa Ulm'a gitmek istiyordu.

Çok geçmeden, Bempflinger Tepesi'nden, bir mavi duvar gibi yükselen şvab Alplerini zevk ve hayranlıkla seyretti. Zaten o güzel mavi Glasberg Dağları'nın başka türlü olacağını da düşünmemişti. Nitekim onların ardında da, çocukluğunda kendisine anlattıklarına göre, Saba Melikesi'nin döner bahçeleri olacaktı. Bununla birlikte uzaklarda, bu dağların ötesinde başka köylere raslayacağını da biliyordu. Bu arada arka arkaya Böhringen, Zainingen, Feldstetten, Suppingen köylerinden geçmesi gerekiyordu.

Şimdi bu yolda giderken peşine bir boyacı kalfası takılmıştı. Bu, dokunaklı ve alaylı konuşan çok kurnaz bir delikanlıydı. Gül gibi kırmızı yanakları, kıvılcım saçan gözleri ve kıvrıkcık kara saçları vardı. Ağzı hiç durmadan işliyor, ya gevezelik ediyor ya da ıslık çalıyordu. Ama Seppe ona pek aldırmadı. Zaten tam da şimdi kafasında dolaşan bir düşünce üzerinde kendi kendine sessizce düş kurmak istiyordu. Yol üzerinde bir meyve cenderesi gördü, teknesi, önünde yana devrilmiş duruyordu. Yol arkadaşı durmaz gider umuduyla cenderenin üzerine oturup bekledi. Ama öteki de yanı başındaki çimenin üzerine uzandı ve sıcaktan yorulmuş gibi, hemen bir uyku kestirmeye başladı. Çevre tümüyle sessizdi; yalnızca bir tanecik cırcır böceği hendeğin tozlu kıyısında kendi havasını tutturmuş durmadan ötüyordu.

En sonunda Seppe kendi kendine, ama yine oldukça yüksek perdeden, söylenmeye başladı:

"şimdi artık ne yapacağımı biliyorum", dedi, "ben bir bıçak bileyicisi olacağım. Nereye gitsem ya da nerede dursam canım hep bir tekerlek çevirmek istiyor, hatta bu bir iplik çıkırığının tekerleği bile olsa!" - (Gerçekten de bu, duruma uygun bir istekti ve başka türlü de olamazdı; çünkü pabucunun bir teki bir kız için adanmış bulunuyordu.)

"Bileyicilik", diye sözünü sürdürdü, "bir insanın hemen yapabileceği bir şey olsa gerek. Böyle bir kimse tezgahını bir el arabasının üstüne koydu mu, güle oynaya dünyayı dolaşır, her gün başka bir kent görür, orada bir pazar alanının köşesinde bir gölgeliğe konar ve taşını kıvılcımlar saçsa saç döndürür durur. Kim ne derse desin, bu, artık benim sanatım ve hünerim. Bunu bütün iliklerimde duyumsuyorum. Hem bu benim kismetim de; çünkü rahmetli dayım bir gün Seppe'nin burcu bileği taşıdır, demişti."

O bu sözleri söylerken, boyacı yamağı da yattığı yerden yarı doğrulmuştu. "Bu herif çıldırmaşa benziyor" diye düşündü, "ben bunun yanında bir an bile canımdan emin olamam." - Yavaşça ayağa kalktı, oradan sıvışarak tarla içlerinden büyücek bir kıvrım yaptı ve doğruca yola çıktı. Sanki kuyruk sokumu ateş almış gibi Metzingen'e doğru seyirtti gitti. Sonunda kunduracı da ayağa kalkmıştı. Öbürünün ilerde koşa koşa uzaklaştığını görüyordu. Onun bu davranışını hiç garipsemeden, kendi kararından son derece hoşnut, aynı yere doğru yollandı. Yalnızca oraya gelince, çevresine baktığında bütün halkın başlarını pencerelerden çıkarıp ona baktığını gördü. Yol üzerinde bulunan yirmi kadar çocuk da başıra başıra arkasından koşmaya ve şu türküyü söylemeye başlamıştı.

Scheraschleifer, wetz, wetz, wetz,
lass dein Raedla schnurra!

Stuttgart ist a grausse Stadt,
Lauft a Gaensbach dura.

Makas bileyicisi, c1z, c1z, c1z,
Tekerleği v1z1ldat dur,
Stuttgart büyük bir kent, ortasından
Bir kaz deresi akar durur.

Seppe son derece kızmıştı, elindeki boğumlu sopasından birkaç kez bu haylaz sürüsünün arkasından savurdu, ama onlar bu kez daha da azgın bağırmaya başladılar. O da kurtuluşu bu eşek arısı yuvasından, elinden geldiği kadar çabuk kaçmakta buldu. Kasabanın son kulübesinin önünden geçerken zayıf bir sesin hâlâ rüzgârın içinden seslendiğini duyuyordu: Makas bileyicisi, c1z c1z, c1z...

Bu oyunu kendisine oynayan boyacıyı bir kez ele geçirmeyi ve derisini, hak ettiği gibi, yüzmeyi ne kadar isterdi. Ama ne çare ki boyacı, işi orada olduğu için, kasabada kalmıştı; yoksa asıl evi, kendisinin Seppe'ye yolda söylediğine bakılırsa, Büssingen'deydi.

Seppe, kendisine oynanan bu kötü oyunun üzerinde çok durmadığı gibi, bu yüzden kararından da vazgeçmedi. Yolunda yürümeyi sürdürdü ve artık o gün başkaca hiçbir önemli olayla karşılaşmadı. Yalnızca arada bir sola gideceğine sağa saptı ve sonra bu kez sağa gitmesi gerekirken sola döndü. Bu gidiş, kuşkusuz, bir yere en az yorularak ulaşmak için yol rehberlerinde anlatılan yöntemlere

hiç uymuyordu. Bununla birlikte yine de bir süre sonra Urach'a varabildi ve geceyi geçirmek için orada konakladı. Ertesi sabah dağlara doğru yükselen bir bayıra tırmandı. Ama bu, sıkıntısız olmamıştı.

Dün de farkına vardığı gibi, pabucunun bir teki sıkış, nasır yapmıştı. Bu ona hayli zorluk verdi. Bereket versin, tam yokuşun bittiği yerde, arabasına bir miktar marangozluk eşyası yüklemiş, Suppingen köyünden iyi bir adamla karşılaştı. O daha ağzını açmadan, köylü onu arabasına çağırıp oturttu.

Bir süre böyle yan yana oturmuş, büyük ovada sessizce ilerledikten sonra, köylü konuşmaya başladı: "İzinizle merakımı gidermek için size sormak zorundayım; siz herhalde bir tornacı olmalısınız, öyle değil mi?" - "Neden?" - Köylücük kalfanın ayağına bakarak "kendi kendime; eh, dedim, durmadan çalıştığına bakılırsa, bu gidişle benim dört tekerleğimi de döndürmek zorunda kalacak, diye düşündüm". Seppe bu sözden biraz sıkıldı, ama içinden de çok sevindi, "köylü bu sözülle bana bir ıstık tutmuş oluyor, bir torna tezgahı önünde yaşama atılmalısın, başka bir yere artık gitmemelisin, demek istiyor", diye düşündü.

Bu andan başlayarak kunduracımız, içi dışına çevrilmiş bir eldiven gibi, bambaşka bir insan olmuştu. Dili açılmış ve neşesi yerine gelmişti. Hemen çöreğini çıkardı ve kestiği parçayı tümüyle köylüye vererek: "Sevgili adam" dedi, "sizin, benim bir tornacı olduğumu keşfetmenize hoşnut oldum", köylü de: "Ha, evet!" ve kendini kastederek: "O iyi anlar" dedi. - Yaşlı köylü lokmasını çiğnemeye başlamıştı. Bunu yaparken de çok hoşlandığının belli etmek için, gözlerini

iyice kapıyordu. Çöreğinden geri kalan parçayı evdeki karısına ve çocuklarına götürmek için sakladı. Bundan sonra dili açıldı; kalfaya dağdaki kendir ve keten ekimine ilişkin birçok şey anlattı. Bu arada kışın, damları samanla örtülmüş kulübelerinde ne kadar iyi barındıklarını, ayrıca adamların bu damları nasıl özel bir ustalıkla kurduklarını da söz konusu etti. Bunlardan başka vadide dev kayalar arasında kurulmuş olan Blaubeuren kasabacığından ve onun manastırından da anlatacak çok şey biliyordu. "Nasıl olsa oradan geçeceksin" diyordu, "bütün yabancıların yaptığı gibi Blautopf'u (9) da görmelisin".

Fakat, ey meraklı okur, gel, bu ikisini bırakalım, aralarında istediklerini konuşsunlar ve birbirlerine Seppe'nin zamanından çok önce gelmiş geçmiş olmakla birlikte yine bu öyküyle ilişkili olan birçok şey anlatsınlar. Sen şimdilik aşağıda "Güzel Lau"nun o şirin, gerçek masalını dinle.

Güzel Lau Masalı

Blautopf denen göl, hemen manastırın arkasında yalçın bir kaya duvarının dibindeki olağanüstü bir kaynağın büyük, yuvarlak kazanıdır. (Bunun için onu burada Mavi Kazan ya da Gökgöl diye anacağız). Bunun doğu tarafından Blau Irmağı adında bir su çıkar ve Tuna'ya akar. Bu gölcük, içe doğru derin bir huni biçimindedir ve suyu, sözle anlatılamayacak kadar hoş mavi renktedir; ama oradan alınıp bir kaba konursa tümüyle açık görünür.

Pınarın en dipteki tabanı üzerinde eski zamanlarda, uzun akılcı saçları olan Sukızlı yaşıyormuş. Vücudu her bakımdan doğal, güzel bir kadının vücudu gibiymiş. Yalnızca bir farkla: El ve ayak parmaklarının araları, suda yüzmesini kolaylaştıran, çiçek gibi beyaz ve bir gelincik yaprağından daha ince bir deriyle kaplıymış. Kasabada bugün de eski bir yapı vardır. Önceleri bu yapı bir kadın manastırymış; sonra büyük bir hana çevrilmiş ve bu nedenle Nonnenhof (Rahibeler) adını almıştır. Orada Sukızlı'nın daha altmış yıl öncesine kadar, is ve dumanın ve yılların etkisine karşın, hâlâ boyaları pekâlâ seçilen bir resmi asılı duruyordu. Bu resimde Sukızlı ellerini çapraz olarak göğsünde kavuşturmuştu; yüzü beyaza çalıyordu, başındaki saçlar kara, ama çok iri olan gözleri maviydi. Halk ona "Die arge Lau im Topf" (kazandaki kötü Lau) derdi; ama "Schöne Lau" (güzel Lau) diye de anarlardı. İnsanlara bazen surat eder, bazen da iyi olurdu. Zaman zaman, kızgın olunca "Gumpen"i, (10) yani su dolu kazanı taşırırsa hem kasaba hem de manastır için tehlike başgösterirdi. O zaman kasaba halkı bir tören düzenleyerek onu altından ya da gümüşten kapacak, kupa, kase, küçük bıçak (11) ve benzeri armağanlarla yine iyi tarafına çevirmeye çalışırdı. Buna manastırın keşişleri, bir dinsizlik geleneği ve puta tapanların göreneği olduğunu söyleyerek en sonunda tümüyle vazgeçilinceye kadar şiddetle karşı çıkmıştır.

Sukızlı'nın, manastıra karşı bir hayli düşmanlık duymakla birlikte, başpapaz Emeran'ın org çaldığı zamanlarda, yakınlarda hiç kimse bulunmazsa, güpegündüz yarı beline kadar su üstüne çıkıp dinlediği pek ender

olmayan bir şeydi. Böyle anlarda çoğu kez başının üstünde, geniş yapraklardan örülmüş bir çelenkle boynunda yine buna benzer bir süs bulunurdu.

Küstah bir çoban yamağı, bir gün çalılar arasından onu gözetlerken: "Hey, yeşil kurba!" diye bağırdı, "nasıl, hava güzel olacak mı?" Kız, şimşekten daha hızlı ve bir engereken daha zehirli bir atılışla sudan dışarı fırladı, oğlanı perçeminden yakaladığı gibi suyun dibine çekti ve kendisinin ıslak odalarından birine kapadı. Baygın bir durumda olan oğlan orada aklıktan eriyip gidecekti. Ama çabuk kendine geldi; bir kapı bulup oradan çıktı; basamaklardan, yollardan ve birçok odadan geçerek güzel bir salona ulaştı. Burası, kış ortasında bile sevimli ve ılıklı bir yerdi. Bir köşede, gece ışıltısı olarak, altından kuş biçiminde ayakları olan, yüksek bir şamdan üzerinde bir lamba yanıyordu. Lau ile hizmetçileri hep uyuyorlardı. Duvar boyunca dizilmiş birçok değerli ev eşyası vardı. Duvarlar ve yerler her renkten dokunmuş halılarla döşenmişti. Çocuk, lambayı çabucak ayaklığından aşağıya aldı ve daha ne alıp götürebileceğini anlamak için ivedi çevreyi araştırdı. Bir dolapta torba içinde bir şey buldu. Son derece ağır olan bu nesneyi altın sandı ve yanına alarak oradan ayrıldı. Koşa koşa küçük bir metal kapıya vardı; kalınlığı belki iki yumruk kadardı. Sürgüsünü çekerek açtı; bir demir merdivenden bazen sola, bazen yeniden sağa dönerek, herhalde dört yüz basamak tırmanarak yukarı çıktı ve orada, içi taş yığınlarıyla dolu yarıklara rasladı; lambayı orada bırakması gerekti ve böyle karanlıkta, yaşamını tehlikeye atarak daha bir saat kadar tırmandıktan sonra başı birden havaya

çıkıverdi. Vakit gece yarısı ve bütün çevresi sık ormanlıktı. Uzun süre yanlış yollarda dolaştıktan sonra sonunda sabahın ilk ağartısının yardımıyla üzerinden insan geçmiş keçi yolları buldu ve kayaların tepesinden aşağıdaki kasabacıyı gördü. Yanına aldığı torbada ne olduğunu gündüz gözüyle görmek istedi. Bir de ne görsün! Bu bir kurşun parçası değil miymiş! Bir karış boyda ve huni biçiminde bir kurşun parçası. Tepesine yakın bir deliği vardı ve eskiliğinden bembeyaz olmuştu. Bu hurda parçayı bütün kızgınlığıyla aşağıdaki vadiye doğru fırlattı. Artık utancından kimseye, yaptığı bu hırsızlıkla ilgili bir şey söylemedi. Ama halk arasındaki, Sükızı'nın eviyle ilgili ilk bilgiler ondan gelmiştir. Şimdi, bilinmesi gereken bir gerçek varsa, o da güzel Lau'nun o ülkeden olmadığıdır. Bu yaratık aslında ana tarafından yarı insan kanı taşıyan bir prensin kızıydı ve Karadenizde Tunalı bir yaşlı Superisi prensiyle evlendirilmişti. Birbiri arkasına hep ölü çocuk doğurduğu için kocası onu sürgüne yolladı. Bu da onun, hiçbir neden olmaksızın hep üzgün bir tavır takınmasından ileri geliyordu. Kaynanası onun bu tavrına ilenmiş ve beş kez bütün kalbiyle gülmeden canlı bir çocuk yüzü görmesin, demişti. Beşinci kez gülüşünde bir şey olacaktı, ama bunu ne Lau, ne de yaşlı kocası bilecekti. Ev halkı ne kadar çaba gösterdiyse, onu bir türlü güldüremediler. En sonunda yaşlı kral onun sarayında kalmasını istemedi ve onu, kendi kız kardeşinin oturmakta olduğu Yukarı Tuna'ya pek uzak olmayan bu şimdiki yere gönderdi. Kaynanası kendisine, hizmetinde bulunmak ve vaktini hoş geçirmek için birçok oda hizmetçisi ve halayık vermişti; bunlar, dünyada yaşamış

ördek ayaklı kızların en neşelileri ve en akıllılarıydı. (Su kadınlarının düşük soyundan gelenlerin hepsi, ayrımsız, ördek ayaklı olurlardı.) Bunlar Lau'ya, salt can sıkıntısına karşı oyalamak için, günde altı kez ve her defasında başka başka giysiler giydireyorlardı. O da sonra, bu değerli giyimlerle su dışına çıkıyordu; ama doğal olarak, yalın ayak! - Kızlar ona eski zaman masalları ve öyküler anlatıyor, önünde çalgı çalıyor, dans ediyor ve bin türlü şaka yapıyorlardı. Çoban yamağının girmiş olduğu salonun bitişiğinde Prenses'in yuvası, yani yatak odası bulunuyordu; oradan bir merdivenle Gököl'e çıkılırdı. Lau birçok güzel gününü ve yaz gecesini, daha serin olduğu için, orada geçirirdi. Onun kuşlar, ada tavşanları ve maymun gibi türlü eğlence hayvanları vardı. Ama bunların arasında en hoş, bir cüce tıflıydı. Bu tıflı, bir zamanlar Prenses'in bir amcasının tıpkı onunkine benzeyen üzgün görünüşünü iyi etmesini bilmişti. Prenses onunla her akşam ya dama, ya satranç ya da kurt-kuzu oyunu oynardı. O, beceriksiz bir atılım yapıp zaman suratına öyle tuhaf biçimler verirdi ki, hiçbiri öbürüne benzemez, hayır, hep biri öbüründen daha kızgın görünürdü, öyle ki, bu durumda onu bilge Süleyman Peygamber görse, o bile herhalde buna gülmeden duramazdı. Kaldı ki, orada seyredenler de hizmetçilerdi ve elbette, bunlar kendilerini hiç tutamıyorlardı. Hatta, eğer orada olsaydınız, sevgili okurumuz, siz de dayanamaz gülerdiniz. Ama ne çare! Güzel Lau yine hiç renk vermiyordu. Hatta ağzının bir iki kez oynadığı bile görülmüştür, denemez.

Her yıl kış başında yurttan ulaklar gelir, salonun kapısına çekiçle vururlardı. O zaman genç kızlar sorardı:

"Kim vuruyor böyle? İnsanın korkudan yüreği ağzına gelecek!

Ve onlar konuşturlardı:

"Kral gönderiyor! Bize doğru dürüst bildirin, bütün bu zaman içinde, iyilik olarak neler başardınız?"

Kızlar yanıt verirdi:

"Biz geçen yılki türkülerini söyledik, geçen yılki dansları yaptık. Başarılarsa bir kıl ucu bile yok. - Bir yıl sonra yine gelin, sayın efendiler."

Böylece ulaklar yine yurda dönerler, ama kadıncağız, elçilerin gelişinden önce olduğu gibi gidişinden sonra da hep öyle üzgün, hatta bir kat daha üzgün görünürdü. Nonnenhof (Rahibeler) adındaki hanın şişman bir sahibi vardı; bu, Bayan Betha Seysolffin adında güler yüzlü, dürüst, sapına kadar Hıristiyan, konuşkan, iyi huylu bir kadındı. Bundan başka kadıncağız, gurbette iş aramaya çıkmış yoksul iş kalfalarına sevecen bir garipler anası gibi davranırdı. Hanı çoğu zaman en büyük oğlu Stephan yönetirdi. Bir başka oğlu olan Xaver de manastırın aşçılığını yapıyordu. Başka iki kız da vardı; bunlar da onun yanında yaşıyordu. Hancı kadının kent dışında Gököl'ün hemen yanı başında, mutfak gereksinimlerini karşılamaya yarayan küçük bir bahçesi vardı. İlkyazın ilk kez sıcak yaptığı bir gününde oraya gitmişti; lahana ve salata tohumu ekmek, fasulye ve soğan dikmek için yataklar hazırlamakla uğraşırken, şöyle bir çevreye bakıp çit üzerinden güzel mavi suyu zevkle seyretmek istedi. Bu sırada gözü, biraz yana düşen eski bir çirkin süprüntü yığınınına ilişti, bundan tiksinti duydu. Bu

pislik oraya hiç yakışmıyordu. Bu nedenle, işini bitirir bitirmez, bahçe kapısının da iyice kapadıktan sonra, çapayı yeniden eline aldı, en göze batan yabancı otları çabucak kopardı, sonra kendi tohum sepetinden bir miktar kabak çekirdeği seçti ve yığının şurasına burasına soktu. Meğer tam o sırada manastır başpapazı yukarda pencerenin önünde duruyormuş: Ak pak bir kadın olduğu için hancıdan pek hoşlanırdı.

Kadın kırkından çok göstermezdi; papaz da tıpkı kadın gibi bir hayli şişmandı. Uzaktan kadına selam verdi ve sanki kadıncağız onun işini bozuyormuş gibilerden, parmağıyla de bir uyarı işareti yaptı. Oysa bu sayede süprüntü yığının yeşermiş ve onu bütün yaz böyle görmek çok hoş olmuştu. Ayrıca güz gelince de iri sarı kabaklar yokuş aşağıya göl kıyısına doğru uzandılar.

Bir gün de hancı kadının kızı Jutta mahzene inmişti. Orada eski zamanlardan kalma, ağzı taştan bir bilezikle çevrilmiş, açık bir kuyu vardı. Kız mum ışığında, kuyunun içinde, yarı beline kadar sudan dışarı çıkmış olarak güzel Lau'yu görüvermesin mi! Korku içinde hemen oradan fırlayıp annesine haber verdi. Annesiye bu haberdan hiç ürkmedi ve yalnız başına aşağı indi. Sukızı çıplak olduğu için, oğlunun, kendisini koruma bahanesiyle, birlikte gelmesine de razı olmadı.

Bu garip konuk onu şu sözlerle selamladı:

Die Wasserfrau ist kommen
Gekrocken und geschwommen
Durch Gaenge steinig, wüst und kraus
Zur Wirtin in das Nonnenhaus.
Sie hat sich meinenthalb gebückt,

Mein Topf geschmückt.
Mit Früchten und mit Ranken,
Das muss ich billig danken.

Sürünerek ve yüzerek
Sukızzı (işte) geldi,

Issız ve taşlı yollardan,
Ulaştı hanın sahibine.
O benim için yorulup

Süsledi (şu) gölümü.
Meyve ve sarmaşıkla, ben,
Bildireyim minnetimi.

Elinde su gibi duru, taştan bir topaç vardı, onu hancı kadına verdi: "Sevgili hanım, bu oyuncağı benden bir anı olarak alın, bundan çok yararlanacaksınız. Çünkü geçenlerde sizi, kendi bahçenizde komşu kadına yakınlarken dinledim. Kilisenin gelecek yılki kutlama töreninde yine birtakım kentli ve köylülerin kavga çıkarmalarından, cinayet ve yaralamalar olmasından korktuğunuzu söylüyordunuz. Bunun için, sevgili hanım, eğer yine sarhoş müşterileriniz dans ederken ya da içki içerken kavga çıkarırlarsa bunu elinize alın ve salon kapısının önünde koridorda döndürün; o anda evin içinde, havaya kalkmış bütün yumrukları hemen aşağıya indirtecek ve duyguları iyiliğe götürecek güçlü ve hoş sesler işiteceksiniz. O zaman herkes birdenbire ayılacak ve akılları başlarına gelecek. Bu başarıldıktan sonra da

önlüğünüzü topacın üzerine attınız mı, hemen onun içine sarılıverir ve susar.

Sukızı bunları söyledi. Bayan Betha bu değerli armağanı, altın yaldızlı ipi ve abanoz ağacından yapılmış sapıyla birlikte aldı, kız Jutta'yı çağırды, (kız zaten oracıkta, merdivenin yanındaki bir salamura fıçısının arkasında duruyordu), armağanları ona uzattı, Sukızı'na teşekkür etti ve onu dostça ileride boş zaman buldukça gelip kendilerini görmeye çağırды; sonra da, Sukızı aşağıya inerek gözden kayboldu.

Aradan çok zaman geçmedi, hanın bu büyülu aygıtla nasıl bir hazine ele geçirmiş olduğu belli oldu. Çünkü o, güçlü etkisi ve insanları erdemli davranmaya çağırmasıyla kötü elleri her zaman birkaç dakika içinde aşağıya indirmekle kalmadı, ayrıca hana da, arası çok geçmeden, şaşılacak sayıda bir müşteri akını sağladı. O yakınlarda oturan ve o tarafa gelen halktan olsun, kibar soydan olsun, herkes, bu oyuncağın aşkına, hana da uğradılar. Bunlar arasında özellikle Kont von Helfenstein, von Wirtemberg ve birçok yüksek tabakadan kimse de vardı. Hatta Lombardiya ülkesinin, Bavyera Dükası'na konuk olduktan sonra, bu yoldan Fransa'ya gitmekte olan, ünlü Dükü aygıtı görünce, hancı kadını razı edip büyük para karşılığın satın almaya bile kalkıştı. Kuşkusuz bu oyuncağın bir benzeri hiçbir ülkede ne görülmüş, ne de işitilmişti. Başlangıçta, topaç dönmek için doğrulduğu zaman işe yavaş yavaş giriyor, sonra sesi durmadan güçleniyor, güçleniyor, ince perdeden de kalın perdeden de ve hep hoş, sanki birçok düdük birden ötüyormuş gibi bir ses çıkıyordu. Ses yayıldıkça yayılıyor -evin bütün katlarını sararak çatıya kadar yükseliyor, aynı zamanda mahzene kadar

iniyordu. Öyle ki bütün duvarlar, sofalar, sütunlar ve merdivenler bunun sesiyle doluyor ve taşıyor, sanırdınız. Sonra üzerine bez atıldığı ve gücü kesilip oracığa devrildiği zaman da ötmesi hemen aynı anda durmuyor; aynı güçle bir süre daha çınlayıp vınlaması ve böylece ileri geri mırıldanışı daha bir çeyrek saat kadar sürüyordu.

Bizde, Şvablar ülkesinde, ağaçtan yapılmış böyle bir aygıtta yalnızca Habergeis (topaç) derler. (12) Bayan Betha'nın kinseyse, ondaki bu çok sevilen hünerden dolayı: Bauernschweiger (Köylü avutan) adı (13) verildi. Bu, büyük bir parça ametistten (14) yapılmıştı; bu ad "içkiye karşı, içki panzehiri" anlamındadır. Çünkü şarabın buğusunu insanın kafasından çabucak uzaklaştırır; hatta içkiye daha ilk baştan karşı koyar ve düşkün olanların bu cennet ürününe (15) el sürmesine engel olur. Nitekim, bu nedenden dolayı, gerek dünya, gerekse din adamı efendiler arasında, bunu parmakta (yüzük yerine) taşıma alışkanlığı yayılmıştı.

Sukızı ayda bir gelmeye başladı; hatta bazen arada da beklenmedik ziyaretler yapıyordu. Bu nedenle hancı kadın, konuğun geldiğini hemen bildirmesi için bir çingirak taktırmış ve bunu duvarlardan geçirdiği bir telle kuyuya bağlamıştı. Bu sayede Sukızı, hanın onurlu kadınlarıyla, yani anneye kızları ve kaynanayla gittikçe daha da sıkılaştıran bir dostluk kurdu.

Bayan Betha, bir yaz günü öğleden sonra, hana hiçbir müşterinin gelmemiş ve oğlunun da hizmetçi kızları alıp saman toplamaya gitmiş bulunmasından yararlanarak büyük kızıyla birlikte şarap boşaltmak için mahzene inmişti. Lau'nun zaman geçirmek amacıyla

kuyuya gelip onların çalışmasını seyrettiğini gördü. Kadınlar bir süre onunla gevezelik ettikten sonra, hancı kadın: "Acaba bir kez de evimi ve hanımı görmek istemez misiniz?" dedi. Jutta, size kendi giysilerinden birini giydirdi; ikiniz de aynı boydasınız."

Lau: "Evet" dedi, "ben çoktandır insanların oturduğu yerleri, orada neler yaptıklarını, iplik eğirilerini, bez dokuyuşlarını ve benzeri şeyleri, sonra kızlarınızın nasıl evlendiğini ve çocuklarını beşikte nasıl salladıklarını görmek istiyordum."

Bunun üzerine hancının kızı sevinerek, temiz bir keten örtü getirmek için ivedi yukarı koştu ve dönünce de Sukızı'nın kuyudan çıkmasına yardım etti; bunu özel bir çabayla ve gülümseyerek yapmıştı. Hancı kız getirdiği bezi hemen onun vücuduna sardı ve elinden tutarak dar basamaklardan çıkarıp mahzenin en arka köşesine götürdü. İnsan oradan bir kapak yardımıyla doğruca kızların odasına geçiyordu. Lau, burada kendisini kurulumalarına ve sonra bir iskemleye oturatarak Jutta'nın ayaklarını ovuşturmasına ses çıkarmadı. Bu işte sıra tabana geldiği zaman Lau, ayağını hemen geri çekti ve gülümseyerek aynı zamanda kendiliğinden: "Ne gülünç şey, değil mi?" diye sordu. Hancı kız: neşeyle karışık bir şaşkınlıkla: "Ne kadar başka?" diye bağırdı, "Tanrıya şükür, ömrümde ilk kez olarak, bu da bana nasip oldu!" - Hancı kadın onların neşeli neşeli gülüşlerini mutfaktan işitmişti. Neden güldüklerini anlamak için içeri koştu, ama nedenini anlayınca - içinden: ah zavallı mahluk, bu iş hayli güç olacak, diye düşündü. Ama hiçbir şey sezdirmedi. Jutta en iyi giysilerinden birkaç tanesini çıkardı, annesi: "Bakın, kızım sizi galiba bir Susanne Preisnestel

(16) yapmak istiyor" dedi. Lau: "Hayır, hayır!" diye yanıt verdi, "beni senin masalındaki kül kedisi yap!" Bunu söylerken kötü bir yuvarlak plise etekle bir sade ceket beğenmişti. Ayaklarına ne çorap, ne de pabuç giyebilirdi; saçları da örgüsüz olarak topuklarına kadar iniyordu. Evin içinde aşığdan en üst kata kadar böylece dolaştı; mutfaktan, odalardan ve sofalardan geçti; en sıradan eşyaya bile şaşıp kalıyordu. Hepsinin nasıl kullanıldıklarını şaşkınlıkla dinledi. Birahaneenin, tertemiz silinmiş tezgahı üzerindeki uzun bir sıra kalaylı ibriği, hepsinin kapakları aşığa sarkmak üzere, aynı eğimde dizilmiş toprak maşrapaları, bakırdan durulama kazanlarını ve onların fırçalarını dikkatle gözden geçirdi; odanın ortasında tavana asılı ve camdan bir koruyucu içinde ipek kurdeleler ve gümüş tellerle bezenmiş dokumacılar loncasına özgü süse uzun uzun baktı. Rasgele bir aynada kendi resmini gördü ve önünde şaşkın şaşkın durarak bir süre kılmıdamadan kaldı. Bunun üzerine kaynana, onu alıp kendi odasına götürdüğü zaman ona, ucuzundan bir yeni aynacık armağan etti. Lau bir tansıkla karşılaştığını sanmıştı; çünkü, onun tüm hazineleri içinde böyle bir şey yoktu.

Lau, oradan ayrılmadan önce, genç kadınla kocasının odasına ve ayrıca çocuklarının yattıkları hücreyi ayıran perdenin ardına da bir göz attı. Orada yeni uykudan uyanmış kırmızı yanaklı bir toruncuk, elinde bir elma ve sırtında yalnızca bir gömlekle yuvarlak bir oturağın üzerinde oturuyordu. Ulm çömlekçiliğinin iyi bir yapıtı olan bu yeşil sırlı kap, Sukızının son derece hoşuna gitti. Bu onca çok zarif bir oturma aracıydı. Ama aynı zamanda burnunu buruşturdu. Orada duran

Üç kadın, gülüşlerini saklamak için öte yana döndükleri sırada o da bir şey sezerek kahkahayla gülmeye başladı. O zaman açık sözlü hancı kadın, gülmekten karnını tuta tuta: "Bu kez gerçekten deşdi" dedi, "Tanrı size de benim şu Hansım gibi körpe bir oğlan versin, inşallah."

Bunların olduğu günün gecesi, güzel Lau, yıllardan beri duymamış olduğu bir ferahlıkla Gökgöl'ün dibinde dinlenmeye çekilince hemen uyudu ve arkasından delicesine bir düşünme gördü.

Düşünde vakit öğleden sonraydı, sıcak bir mevsimde köylüler çayıra dağılmış ot biçiyorlardı; ancak manastırın papazları, serin hücrelerinde dinlenmekteydiler. Bu nedenle bütün manastır ve çevresi bu kez yine tümüyle sessizdi. Ama bu çok sürmedi, başpapaz dışarı çıktı ve hancı kadının bahçesinde olup olmadığına baktı. Oysa bu kadıncağız da o sırada, uzun saçlı, şişman bir Sukız'ymış gibi Gökgöl'de oturmaktaydı. Başpapaz çok geçmeden onun orada olduğunu keşfetti, selam verdikten sonra onu öylesine bir öptü ki, şapırtısı manastırın kulelerinden öteye doğru yankılandı ve bu ses buradan manastırın yemekhanesine geçti; orası da olanı kiliseye söyledi, kilise at ahırlarına iletti ve ahırlar çamaşırvhaneye yansıttılar; oradaki teknelerle kovalar da durumu birbirlerine haber verdiler. Başpapaz bu gürültüden ürkmüştü; hancı kadına doğru eğildiği zaman başındaki takkeciğini de galiba Gökgöl'e düşürmüştü, kadın bunu hemen ona uzattı, papaz da ivedi oradan uzaklaştı.

Ama bu kez de sevgili Tanrımız, ne olduğunu anlamak için manastırdan dışarı çıktı; uzun bir sakalı vardı ve kırmızı bir cüppe (17) giymişti. Tam o sırada çıkan başpapaza sordu:

"Başpapaz efendi, takkeniz nasıl oldu da böyle ıslandı?"

O da yanıt verdi:

"Ormanda karşıma bir yaban domuzu çıktı, elinden kurtulmak için kaçtım; çok çok koştum ve ter içinde kaldım; takkem anlaşılan bundan dolayı böyle ıslandı."

Bu söz üzerine Tanrımız bu yalana kızarak parmağını yukarıya kaldırdı; ona işaret ederek önden manastıra doğru yürüdü. Başpapaz bir kez daha gizliden hancı kadına doğru bakınca, o da: "Ah Tanrım, ah Tanrım, şimdi de iyi yürekli yaşlı adam hapse girecek!" diye yakındı.

Bu, güzel Lau'nun gördüğü düştü. Ama uyandığı zaman sanki gerçekten yaşamış gibi her şeyi fark ediyor ve düşünde çok gülmüş olduğuna, hâlâ yüreğinde duyduğu izler tanıklık ediyordu. Nitekim uyandığı zaman göğsü hâlâ kalkıp indiğinden Gököl'ün yüzeyinde halkacıklar oluşmuştu.

Gündüz hava sıcak ve basık olduğu için, şimdi gece şimşek çakıyordu. Işık bütün Gököl'ü aydınlatıyor ve Lau bunu dipte de duyumsuyordu. Gök gürültüsü uzun uzun sürdü. Böylece Lau, başını ellerine dayayarak ve şişşekleri seyrederek bir süre eğlendi. Sonra, sabah olup olmadığının anlamak için ayağa kalktı. Ama vakit gece yarısını çok geçmemişti. Ay, Rusenschloss'un (18) üst yanında bütün güzelliğiyle parlıyordu; hava biçilmiş ot kokusuyla dolmuştu.

Lau, hana gidip düşünde gördüğü yeni mutluluk müjdesini haber verebileceği saati beklemeye artık sabrı kalmadığını duyumsuyordu; hatta az kaldı, hemen gecenin bu saatinde kalkıp (tıpkı bir keresinde ülkesinden aldığı son bir haber üzerine fazlasıyla üzümlere, avuntu bulmak için

yapmış olduğu gibi) Jutta'nın oda kapısına dayanacaktı; ama biraz düşündükten sonra caydı ve oraya daha uygun bir zamanda gitti.

Bayan Betha onun anlattıklarını, kendisi için biraz onur kırıcı olmasına karşın, iyi niyetle dinledi. Sonra iyice düşünerek: "Uyurken gülmeye pek bel bağlamayın!" dedi. "Şeytanın işi hep hınzırlıktır. Eğer siz şimdi böyle bir düşe aldanarak babanızın ulaşın sevindirici haberlerle yollarsanız, sonra ilerde bu yanlış haberden dolayı yalancı çıkarsanız, evdeki durumunuz kötü olur."

Güzel Lau, bu sözler üzerine suratını adamakıllı astı: "Anlaşılan, düşüm büyük hanımın çok canını sıktı" diyerek utangaç utangaç esenleştirdi ve suya daldı.

Vakit öğleye doğruydı ki, baş yönetici olan papaz mahzenin baş ustası kardeş heyecanla bağırdı: "Görüyorum, su çukurunda işler iyi gitmiyor: Galiba kötü kadın sizin şarap fıçılarıңызı yine suda yüzdürmek niyetinde. Mahzenin kapılarını çabuk örtün, her şeyi iyice kapayın!"

Ama ne var ki hancı kadının oğlu olan manastır aşçısı çok şakacı bir adamdı ve galiba güzel Lau da ondan hoşlanıyordu. Sukızı'nın üzüntüsünü bir muziplikle gidermeyi düşündü; odasına koştı, yatağının korkuluk tahtasını (19) alıp Gököl kıyısında su terazisinin her zaman taşkın verdiği yerde hendeğin içine yerleştirdi. Sonra hanımının yataktan düşüp bir yerini acıttasından çok korkan sadık bir uşak tavrıyla telaşlanıp söylenmeye ve koşuşmaya başladı. Sukızı korkuluğun büyük bir özenle oraya kadar taşınıp derenin ağzına yerleştirilmiş olduğunu görünce kızgınlığı arasında gülesi geldi ve kahkahayı bastı; öyle ki bu kahkaha

sesleri ta manastırın bahçesinden duyuluyordu.

Sukız1 akşam üzeri arkadaşı kadınlara uğradığı zaman, onlar olayı daha önce aşçıdan öğrendikleri için, ona sevinç içinde mutluluklar dilediler. Hancı kadın: "Bizim Xaver çocukluğundan bu yana hep bir Zuberklous (20) idi. Ama onun delilikleri şimdi işimize yaradı" dedi.

Ne çare, bu olayın üzerinden birçok ay geçtiği halde, beklenen üçüncü ve dördüncü yinelemeler bir türlü gerçekleşmek bilmiyordu. Kasım gelip geçti, birkaç hafta sonra ulaklar yine kapıya dayandılar. İyi yürekli hancılar, acaba bu yıl olsun, bir şey olacak mı, diye üzülüyor ve hepsi de kadıncağızı avutmaktan başka bir şey düşünmüyorlardı; çünkü onun korkusu ne kadar büyürse neşelenmesi umudu da o kadar çok azalırdı.

Bayan Betha, Sukızına üzüntüsünü olabildiği kadar çabuk unutturmak için, onu bir Lichtkarz (21) toplantısına çağırırdı. Bu toplantıda, akşam yemeğinden sonra akrabalarından yarım düzine kadar kız ve kadın evin içerlek bir odasında, ellerinde iplik eğirmeye özgü fırıldaklarıyla otururlar, hem iplik bükerek hem gevezelik ederlerdi. Lau her akşam, Jutta'nın eski etek ve ceketiyle gelir, sobadan oldukça uzak bir köşede yere çömelir ve konuşulanları dinlerdi. Başlangıçta sessiz bir konukken çok geçmeden daha sokulgan oldu ve hepsiyle yakından tanıştı. Bayan Betha bir akşam onun onuruna, torunları için erken bir Noel sahnesi hazırlamay1 düşündü. Bunda Meryem Ana çocuğuyla, İsa'nın doğduğu ahırda oturacak, doğu ülkelerinden üç bilge prens de develeriyle onları görmeye gelecek ve

armağanlar getirecekti. Bayan Betha bütün bu figürleri temizleyip bir araya tutkallamak için mum ışığında oturup gözlükle çalıştı. Biraz kirli ve dağınık olan bu işi yaparken Sukız da onu büyük bir zevkle seyretmiş ve bu sırada kutsal tarih üzerine anlatılanları dinlemekten hoşlanmıştı. Ancak hancı kadının o kadar çok istemesine karşın, onun bunları, doğru bir anlayışla kavradığı ya da bunlara yürekten inandığı söylenemez.

Bayan Betha bunlardan başka ibret verici öyküler ve anma şiirleri, yine aynı biçimde başka şakacı sorular ve bilmece de biliyordu. Bunları birbiri arkasından ortaya atarak onlardan çözüm istedi. Sukız çocukluğundan bu yana bu gibi düşünce oyunlarından hoşlandığı için bu kez de, aslında pek kolay olmayan, çözümlerde birkaç başarılı göstermekten çok sevinmiş göründü.

Özellikle bunlardan biri çok hoşuna gitti ve bununla ne demek istendiğini de düşünmeden buldu:

Ich bin eine dürre Königin,
Trag'au dem Haupt eine zierliche Kron',
Und die mir dienen mit treuem Sinn,
Die haben grossen Lohn.
Meine Frauen müssen mich schön frisieren,
Erzaehlen mir Maerlein ohne Zahl,
Sie lassen kein einzig Haar an mir,
Doch siehst du mich nimmer kahl.

Spazieren fahr'ich frank und frei,
Das geht so rasch, das geht so fein;-
Nur komm'ich nicht vom Platz dabei-
Sagt, Leute, was mag das sein?

Ben kısır bir kraliçeyim,
Başımda süslü bir tacım var,
Bana bağlılıkla hizmet edenler
Büyük ödüller alırlar.

Kadınlarım saçımı güzelce düzeltmeli,
Bana anlatmalıdır sayısız masal,
Bende bırakmazlar hiçbir zaman tek bir kıl,
Ama göremezsin sen yine bende kılsız bir
hal.

Ben özgür, başıboş, arabayla gezerim.
Bu öyle hızlı olur, öyle güzel olur ki,
Ama bu anda yine ben hiç yerimden ayrılmam.
Söyleyin bakalım siz, bu nedir ey insanlar?

Lau, bu dörtlükler üzerine öncekinden daha
da neşeli olarak şöyle konuştu: "Ben eğer bir
zaman gelir, yine ülkeme dönmüş olursam ve
bir gün şvablı bir yurttaş, hele sizin
kentinizden biri, bir savaş yolculuğu
yüzünden ya da başka bir nedenle Ulahların
ülkesinden geçerek bizim kıyılarıımıza
gelirse, ırmağın en geniş bir biçimde denize
girdiği yerde beni adıyla çağırsın. - Bilin
ki kocamın hükümeti, denizin, on mil kadar
açıkta, tatlı suyun rengiyle bulandığı
yerlere kadar uzanır. - O zaman ben gelir,
yabancı konuşa öğüt verir ve yardımcı olurum.
Fakat gelenin ben olduğuma ve kendisine zarar
verecek başka biri olmadığına güvenebilmesi
için, bana bu bilmeceyi sorsun. Benim
soyumdan, benden başka hiç kimse bunun
yanıtını veremez. Çünkü o ülkelerde burada
sizin şvab ülkenizde kullandığınız iplik

fırıldaklarını ve çıkrıklarını görmemişlerdir; hem sizin dilinizi de bilmezler. Bunun için bu bilmece parolamız olsun."

Başka bir akşam da Doktor Weylland ve bay Konrad von Wirtemberg'den söz açıldı. Bu yörenin kontu olan Wirtemberg'in zamanında da Stuttgart adında bir kent yoktu. Bu kentin sonradan kurulduğu Wiesental Ovası'nda yalnızca, çevresi su hendekleriyle çevrilmiş, dışarıya asma köprülerle bağlı, gösterişli bir şato vardı. Bu şato Konrad'ın amcası olan Speier Piskoposu Bruno tarafından yaptırılmıştı. Bir de bundan pek uzak olmayan yüksek bir taş yapı vardı. (22) Burada, o zamanlar, yaşlı uşağıyla birlikte yalnız başına garip bir adam oturuyordu.

Bu adam doğa sanatında (23) ve ilaç sanatında çok bilgiliydi ve efendisi kontla birlikte dünyanın sıcak ülkelerinde uzun yolculuklar yapmış, oralarından şvab ülkesine birçok ender hayvan, türlü bitkiler ve deniz harikaları getirmişti. Evinin koridorlarında bu yabancı şeylerden birçoğunun duvarlara asılı olduğu görülürdü; örneğin timsah, yılan derileri, uçan balıklar gibi. Kont, hemen her hafta bir kez ona gelir, başka kimselerleyse pek az buluşurdu. Herkes doktorun altın yaptığının ileri sürerdi. Ama kesin olan bir şey varsa, o da onun kendini görünmez kılabiliyordu. Çünkü onun topladığı öteberi arasında bir de ahtapot dişi bulunuyordu. Doktor bir gün Kızıldeniz'de derinlik ölçmek için çekül sarkıttığı zaman, su dibinden adeta halatı koparacak kadar güçlü bir çekiş duyumsadı. Meğer ahtapot denen sekiz ayaklı bir deniz canavarı çekülün ipini sırmış ve iki dişi halata takılı kalmış. Bu dişler, tıpkı kunduracı bizi (şiş) gibi, sivri ve

parlak kara renkteymiş. Birisi ipe çok sıkı saplanmışken öbürünün ipten çıkarılması kolay olmuş. İnsan böyle bir dişi, gümüş ya da altınla yaldızlayarak yanında taşırsa büyük bir güç kazanır; böylece diş, parayla satın alınamayacak bir değer taşıyordu. Doktor böyle bir armağanın, ancak hatır tanıyan bilge efendisine layık olduğunu düşünerek dişlerden birini Kont'a sundu. Ondan gördüğü nimetler dolayısıyla zaten kendisine çok borçluydu. Ona, bu dişte efendisinin o zamana kadar bilmediği bir giz olduğunu da anlattı. Bu, onu taşıyanın görünmez oluşu gibi bir özellikti. Bu sayede Kont, kendi ülkesinde ve yabancı ülkelerde her yerde, kimse bilmeden, her şeyi işitip görebilecekti. Kont o günden sonra doktora, çevresini saran bütün soylulardan ve danışmanlardan daha çok sevgi gösterdi ve onu gerçekten en sevgili bir dost olarak tanıdı. Öteki dişin takılı bulunduğu çekülün de doktora kalmasına hoşnutlukla ve hiçbir kıskançlık duymaksızın razı oldu. Yalnızca bunu pek dara düşmeyince kullanmayacağına ve yaşama gözlerini kapamadan önce ya kendisine, yani Kont'a bırakacağına ya da onu tümüyle yok edeceğine ve olmadığı takdirde, el alemin eline düşmemesi için herhangi bir biçimde önlem alacağına söz aldı. Ne var ki soylu Kont, Veylland'dan iki yıl önce öldü ve elindeki değeri oğullarına bırakmadı. Onun, Tanrı korkusu ve bilge düşüncelerle bu dişi mezara birlikte götürdüğü ya da herhangi bir biçimde sakladığı sanılıyor.

Doktora gelince, o da ölüm döşesinde yatarken sadık uşağı Kurt'u yanına çağırıyor ve ona şöyle diyor: "Sevgili Kurt! Benim ömrüm bu gece son bulacak, bunun için her şeyden önce, bana çok iyi hizmet ettiğinden

dolay1 sana teŖekkür etmek ve bazı buyruklar vermek isterim. Orada, en aŖağıdaki raf1n köşesinde, kitapların arasında, içinde yüz emperyal (24) olan bir kese var, bunu hemen kendin için al; bütün ömrünce sana yetiŖir. İkincisi, su sandıkç1ğın içindeki eski el yazıs1 kitabı Ŗimdi benim gözümün önünde, ocakta yakacaksın! Üçüncüsü, yine orada çekül kurşununun bulacaksın. Onu al, kendi eşyalarının arasına sakla ve bu evden ayrılıp yurdun olan Blaubeuren'e gittiğın zaman ilk işın bunu Gökgöl'ün içine atmak olsun."

Böylece o da elindeki diŖin, Tanrı'nın ayrıca araya girmesi gerekmeden, insan eline hiçbir zaman geçmemesini sağılayacak önlemi almıŖ oluyordu. Çünkü o zamanlar Lau daha Gökgöl içinde görünmemiŖ ve orası da zaten dipsiz olarak tanınmıŖtı.

Sadık uŖak bütün bunların bir kısmını hemen oracıkta yerine getirdikten ve öbürleri için de söz verdikten sonra gözlerini yaŖama kapayan doktoru ertesi gün gözyaşları arasında esenledi.

Arkasından, mahkemeden adamlar gelerek en ufak kırıntıya kadar ne varsa araŖtırıp mühürledikleri sırada, Kurt, gerçi kurşun çekülü bir yana sokmuŖ bulunuyordu; ancak keseyi daha önce alıp bir yere saklamamıŖ ve ister istemez olduğı yerde bırakmak zorunda kalmıŖtı; (zaten adamcağız pek akıllı da sayılmazdı), sonradan bunun bir tek kurşunu bile görmedi. Bu yetmiyormuŖ gibi, utanmaz mirasçılar ona yıllık hakkını da tam olarak ödemediler.

Bu talihsizliklerin etkisi altında ve zaten bunlar başına gelmeden de yeteri kadar üzgün haliyle, torbacığın1 sırtlayıp anayurduna yollandı. Ŗimdi artık baŖka hiçbir Ŗey düşünmüyor, her Ŗeyden önce efendisinin

buyruğunu yerine getirmek istiyordu. Yirmi yıldan bu yana bu taraflara hiç gelmemiş olduğu için yolda rasladığı adamları da artık tanımıyordu. Her ne kadar bunlardan bir ikisine iyi akşamlar dilediyse de, kimse ona karşılık vermedi. O önlerinden geçtikçe adamlar şaşkın şaşkın çevredeki evlere doğru bakarak kendilerini kimin selamladığını araştırıyorlardı; çünkü hiçbir adamcağızı görmüyordu. Bu durum, çekülün bulunduğu torba sol omzunda asılı olduğu zaman başına gelmişti; ancak biraz sonra çekülü sağ omzunda taşırken artık onu herkes görebiliyordu. Ama yine de içinden: "Benim zamanımda Blaubeurenliler bu kadar kaba değillerdi" diye söylendi.

Gökgöl'e ulaştığı zaman orada yeğenine rasladı. Urgancı ustası olan bu adam, genç oğluyla birlikte orada çalışıyordu. Manastırın duvarı boyunca geri geri giderek, önlüğünde taşıdığı kendiri eğiriyor ve bunun arkasından çocuk da ipi bir çıkırığa sarıyordu. Kurt: "Merhaba, urgancı yeğen!" diye haykırarak eliyle omzuna dokundu. Usta çevresine bakındı, sapsarı kesildi, elindeki işi hemen yere bırakarak bacaklarının bütün gücüyle kaçmaya başladı. Kurt bu duruma gülerek söylendi: "Benim ruhum ayaklanmış dolaşıyor, sandı; hiç kuşku yok, herifler efendimin yerine benim öldüğümü söylemiş olacaklar! Amma da saçma şey ha!"

Bunun üzerine göl kıyısına gitti; torbasını açtı ve içinden çekülünü çıkardı. O anda aklına esti; bu çukurun dipsiz bucaksız olduğu acaba doğru mu, bir denemek istedi; (o da efendisi gibi, garip şeylere ve tansıklara meraklıydı). Biraz önce urgancının sepetinde, üç tane büyük ip demeti görmüş olduğu için hemen koştu, onları alıp getirdi ve birini

çeküle bağladı. Bundan başka su içinde gölün ortasına kadar uzanan, daha yeni işlenmiş birkaç tomruk hazır duruyordu; bunların üstüne sağlamca basabilirdi. Bu sayede çekülü gölün orta yerinden aşağıya kaydırmaya başladı; salıverdiği ipi daha önce, kollarını aç aç ölçüyor ve böylece üç kez arşınladığı kısmı bir kulaç hesap ediyordu; "1 kulaç, 2 kulaç, 3 kulaç, 4, 5... 10"; - Burada birinci organ bittiği için ikinci sargıyı da buna düğümlemesi gerekti ve saymayı sürdürerek yirminci kulaçta ikinci demeti de tüketti. - "Vay canına, ama da derinmiş ha!" ipe üçüncü demeti de bağladı ve saymayı sürdürdü: "21, 22, 23, 24 - uğursuz şeytan, kolum artık gitmiyor! 25, 26, 27, 28, 29, 30 - şimdi de geceler hayır olsun, ölçünün de bir sonu var! Ne derler, bana yok, sana yok, kappede, rappede, so isch usganga! (25)" - İpi yukarıya çekmeden önce biraz soluk almak için, üzerinde durduğu oduna bağladı ve kendi kendine kararını verdi: "Göl gerçekten dipsizmiş."

İplik eğiren kızlardan biri bu masalı anlatırken hancı kadın, Lau'ya anlamlı bir biçimde baktı, o da güldü; çünkü bu ölçü denemesinin nasıl gittiğini en iyi bilen oydu; ancak ikisi de tınmadılar. Ama bu iş okurumuzdan gizli kalmamalı.

Güzel Lau o gün öğleden sonra gölün derinlerindeki kumun üzerine yatmış, dinleniyordu; ayak ucunda onun en sevdiği oda hizmetçisi Aleila oturmuş, zaman zaman yaptığı gibi, bir altın makasla onun ayak tırnaklarını düzeltmekteydi.

O sırada aydınlık olan tepeden huni biçiminde kara bir şey yavaş yavaş inmeye başlamıştı. İlkin bu nesnenin ne olduğunu anlayıncaya kadar ikisi de şaşakalmışlardı.

Çekül 90 ayaktan sonra yere dokununca şakacı kız ipi iki eliyle yakalayıp çekmeye başladı, çekti, çekti, ip artık gelmeyinceye kadar çekti. Bunun üzerine hemen çabucak makası yakaladığı gibi çekülü kesip ayırdı. Bir gün önce düşen ve büyüklüğü bir çocuk kafası kadar olan bir soğanı, yeşil filizinden tutup ipe bağladı, yukarıdaki adam suya attığından büsbütün başka bir çekülle karşılaşınca şaşkınlık içinde kalmıştı. Bu arada da güzel Lau kurşun üzerindeki ahtapot dişini görmüş ve keşfinden büyük sevinç ve hayranlık duymuştu. O, bu dişin gücünü pekâlâ biliyordu. Gerçi su kadınları ve su erkekleri, kendileri için böyle bir şeyin peşine pek düşmezlerdi, ama özellikle denizleri ve onun içindekileri öteden beri kendi malları saydıkları için, insanlara da böyle bir üstünlüğü çok görürlerdi. Bu bakımdan güzel Lau, eline geçen bu av sayesinde bir gün evine döndüğü zaman eşi olan koca Nix'in (deniz perisinin) övgüsünü kazanacağını umdu. Fakat yukarıdaki adamı da büsbütün şıllıksız bırakmak istemedi ve bu nedenle, o anda boynunda bulunan güzel inci dizisini kendi eliyle çıkarıp, tam o sırada yükselmeye başlamış olan soğanın çevresine dolayıverdi. Sanki bu yetmezmiş gibi, o baha biçilmez altın makası da ayrıca üzerine taktı ve hepsinin yukarıya çekilişini gülümseyen gözleriyle izledi. Adamın bunları görünce nasıl bir tavır takınacağını pek merak eden hizmetçi kız soğanın peşinden yukarı fırladı ve suyun yüzünden iki karış kadar aşağıda durarak yaşlı adamın korkusunu ve şaşkınlığını zevkle seyretti. En sonunda iki elini sudan dışarıya kaldırıp beyaz parmaklarını bir yelpaze ya da bir ağ gibi açarak aşağı yukarı dört kez dolaştırdı.

Biraz önce urganc1 yeğenin bağırmalar1 üzerine kasabadan birçok halk oraya koşuşmuş, Gököl'ün çevresine dizilerek serüvenci yaş1 adam1 seyrediyorlard1. Suyun yüzünde korkunç eller görölünce bütün kalabalık bir anda toz gibi dağılıp kayboldu.

Zavallı yaş1 uşaksa, o dakikadan başlayarak bütün bir hafta aklın1 kaç1rmış bir durumda, Lau'nun armağanlar1na hiç bakmaksızın, yeğenin evinde ocağın arkasına büzülmüşü; bütün gün eski bir sözü yüzlerce kez kendi kendine yineleyip durdu. Bu sözün ilk önce nereden, nasıl ve ne zaman halk diline düşmüş olduğı hakkında şvab ülkesinde hiçbir okumuş bilgi veremez. Bununla birlikte bunu yaş1 adamın kendi de uydurmuş değildi. Bu, onun zamanından çok önce, nitekim bugün de yapıldığı gibi, bakalım kim çabuk arka arkaya hiç yanlısız en çok yineleyebilecek diye eğlenceli bir yarışma biçiminde çocuklara söylenilirdi. Bu söz şöyledir:

's leit a Klötzle Blei glei bei Blaubeura
glei bei Blaubeura leit a Klötzle Blei.

Blauren'in hemen yakınında bir külçe kurşun yatıyor

hemen yakınında Blauren'in yatıyor bir külçe kurşun.

Hanc1 kadın bunu anlamsız bir tekerleme sayıyor ve "Kimse bu sözde, gaipen haber verme gücü şöyle dursun, en ufak bir anlam bile arayamaz!" diyordu.

Sonunda, geldiğinin yedinci sabahı Kurt'un aklı başına gelebildi. Yeğeni ona, eline geçen değerli şeylerin, yasanın önünde de sahibi olduğunu anlatmaya çalıştıysa da o

yine dudak bükerek onları şimdilik güvenilir bir yere kilitledi ve bunları ne yapmak gerektiğini urgancıyla tartışmaya başladı. Sonunda Kurt'un, incileri ve makası alıp Stuttgart kentine gitmesinin ve orada oturan Kont Ludwig'e bunları satın alması için öneride bulunmasının en iyi çare olduğunda birleştiler. O da öyle yaptı. Büyük adam, hiç de cimri davranmadı, bu ender mücevherleri bir ustanın biçtiği değer üzerinden, karısı için satın almak istedi. Ancak yaşlı adamın bunları nasıl ele geçirdiğini öğrenince birden değişti. Ayağa sıçradı, bu yüzden harika dişin elden gitmesine son derece kızmıştı. Daha önce kendisine bundan söz edilmişti. Nitekim babası Bay Konrad'ın ölümünden sonra doktora bu dişe ne kadar çok ilgi duyduğunu bildirmiş, ancak çabaları boşuna olmuştu.

İşte iplik eğirici kızların bir akşam anlattıkları öykü buydu. Ama bunun en can alacak yanını bilmiyorlardı. Fırıldakıyla onların arasına katılmış olan geveze bir konuk, güzel Lau'nun hâlâ bu çeküle sahip olup olmadığını ve onunla ne yaptığını öğrenmek istedi ve sözü dolaştıra dolaştıra sonunda buna getirdi. O zaman bayan Betha bu meraklıya kendi biçeminde küçük bir işne batırmak için sözü Lau'ya yöneltti: "Evet, şimdi arada sırada kendinizi görünmez duruma sokuyor, evleri dolaşıyor, kadınların öğle yemeğine ne pişirdiklerini anlamak için tencerelerini karıştırıyorsunuz, değil mi? Bunlar, başkalarının işine burnunu sokmaya alışık insanlar için doğrusu çok meraklı şeyler!"

Bu sözler söylenirken kızlardan biri öyküde sözü geçen deli saçması dizeyi alçak sesle çıkarmaya çalışıyordu; öbürleri de aynı şeyi

denediler ve her biri ötekilerden daha iyi becerdiğini ileri sürüyor, ancak hiçbirini üçüncü ya da dördüncü yineleyişte artık tam olarak söyleyemiyordu. Bu durum birçok gülüşmeye yol açtı. Bunu en sonunda güzel Lau'nun da denemesi istendi. Muzip Jutta onu bir türlü rahat bırakmıyordu. Lau şakaklarına kadar kıpırmızı kesildi, ama bereket versin, yavaş yavaş çıkardı:

's leit a Klötzle Blei glei bei Blaubeura,
glei bei Blaubeura leit a Klötzle Blei.

Ne var ki, bu kez de hancı kadın karışarak, böyle marifet değil, ağızdan su gibi akması gerek dedi. Sonra koşuya hazırlanır gibi hız aldı ve hemen çizgiyi aştı; fakat engelli alana girince karıştırdı ve artık ne gak, ne de guk diyebilirdi. Bunun üzerine odanın kakhahalarla çınladığını belirtmek biraz fazla olur. Gülüşmeleri bir dinlemeliydiniz ve bunların ortasında da güzel Lau'nun salıverdiği kakhahayı ki bunu yaparken açığa vurduğu bütün dişleri kadar duru bir kakhahaydı bu!

Ama, ne yazık ki, hiç beklemeden bütün bu sevinç ve neşe havasının içine birden bir korku serpildi.

Hancı kadının oğlu tam o sırada arabasıyla Sonderbuch'dan gelmiş ve uşakları ahırda uykuya dalmış bir durumda bulmuştu. İvedi merdivenden yukarı koştu, anasını kapı önüne çağırarak herkesin duyacağı biçimde yüksek sesle: "Tanrı aşkına, Lau'yu evine gönderin! Kasabadaki gürültüyü duymuyor musunuz? Gökgöl boşanıyor, aşağı yol şimdiden su altında ve çukurun bulunduğu dağdan, sanki tufan

başlıyormuş gibi, patlamalar ve gök gürültüleri işitiliyor!" - Daha o bunları söylerken Lau içinde bir çığlık kopardı: "Bu gelen kral, benim kocam, ben de evde değilim!"

Bunu söyledikten sonra oturduğu iskemleden yere yuvarlandı ve bütün oda sarsıldı. Hancı oğlan yine gitmişti. İplik eğiren kızlar da içlerini aldıkları gibi ağlaya sızlaya evlerine koştular. Geri kalanlarsa orada bir ölü gibi yatmakta olan zavallı Lau'yu ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Biri üstündeki giysileri soydu, bir başkası vücudunu ovdu, üçüncüsü de koşup pencereleri açtı, fakat bütün bunlarla hiçbir şey başarılmış olmadı.

O sırada hiç ummadıkları halde, şakacı aşçı, başını kapıdan içeriye uzatarak: "Onun yanınızda olduğunu bilmiştim. İşlerin burada da pek eğlenceli gitmediğini görüyorum. Örneği (Lau'yu) suya sokmak gerek, o zaman yüzer!" dedi. Annesi kekeleyerek: "Söylemesi kolay" dedi, "o, mahzende kuyunun içinde de olsa aşağıda yarıklardan geçerken bir yerini incitmez mi?"

Oğlu: "Mahzen de ne oluyor?" diye bağırdı. "Kuyu neye? Bu, elbette olamaz! - Bırakın, ben yapacağımı bilirim! İnsan dara düşünce yasak tanımaz - Ben onu Gökgöl'e taşıyorum." - Bunu diyerek, güçlü adam Sukızı'nı kolları arasına aldı. "Gel, Jutta! - Ulumayı bırak, işiği al, önüne düş!" - Hancı kadın: "Tanrı aşkına, hiç olmazsa arka yoldan bahçeden geçin; sokaklar halkla ve fenerlerle dolmuş" dedi. - Delikanlı giderken: "Balık amma da ağır!" diyordu, fakat merdivenlerden sağlam adımlarla indi, sonra avludan geçerek bir sola, bir sağa, çalılıklar ve parmaklıklar arasından yürüdü gitti.

Çukurun başına gelince suyu bir hayli inmiş buldular. Ancak üç hizmetçi sukızının su altında korka korka oraya buraya yüzerek hanımlarını gözlemekte olduklarının farkında olmadılar. Jutta feneri yere koydu, aşçı Lau'nun sırtını kabaklarla örtülü bayırın üzerine dayayarak yükünden kurtuldu. O anda içindeki şeytan, kulağına fısıldadı: "eğer şimdi Lau'yu öpersen, bütün ömrünce zevkini duyarsın ve bir kez de bir denizkinin öpmüş olmakla övünebilirsin"; daha aklından geçerken bu iş olup bitmişti. Bu anda gölden gelen bir su dalgası feneri birdenbire söndürdü; her yana zifiri bir karanlıktır çöktü. Arkasından yarım düzüne ıslak elin, neresine rasgeldiğine bakmayarak, bir çift dolgun yanağa yapıştırılmasından başka bir şey işitilmez oldu. Kız kardeşi: "Ne oluyor, ayol?" diye bağırdı. Aşçı: "hiç, buna bizim burada, ağza yapıştırmaca tokat derler" diye açıkladı. "Karadeniz kıyılarında böyle şeylerin de bilindiğini hiç düşünmemiştim!"

Bunları söyleyerek alelacele tabanları yağlayıp ortadan yitti. Ama manastırın bahçe ve yapı duvarlarından ve damlardan yankılanan tokat şakırtıları arasında nereye gideceğini şaşırarak durmak zorunda kaldı; çünkü kendisini her yandan sarılmış sanıyordu. (Onun, öptüğü dudaklarla övünmemesi için böyle bir uyarıya gerek vardı, gerçi onun bu işi yapması güzel Lau'nun iyiliğine olmuştu ama, onun bundan hiç haberi olmadı.)

Bütün bu korkunç gürültü arasında Prenses'in, bulunduğu baygın durumda, daha önce düşünde papazın sıçradığını gördüğü zaman yaptığı gibi, bu kez de tümüyle candan güldüğü işitildi. Aşçı uzaktan bunu da işitti. O bu gülüşün kendisi için olduğunu acaba sezdi mi, dersiniz; ama herhalde bu

sayede Sukızı'nın artık hiçbir derdi kalmadığını anlamıştır.

Jutta da, güzel Lau'nun son kez giymiş olduğu giysileri, yani etekle bluzu kolunda taşıyarak biraz sonra iyi haberlerle eve dönüyordu. Kendi gözleri önünde Lau'yu teslim alan oda hizmetçilerinden, Kral'ın henüz gelmemiş olduğunu haber alarak yüreği ferahlamıştı. Ama büyük su yolu tümüyle dolmuş olduğu için onun artık pek gecikmeyeceğini de öğrenmişti. Bu yol, insanların oturduğu yerlerin altında, derinlerde yüksek tavanlı geniş bir kaya tüneliydi; dağ içinden Tuna kıyısına kadar iki mil uzunluğunda dosdoğru, yaşlı Superisinin kız kardeşi prensesin ülkesine açılıyordu. Bu ülkedeki birçok ırmak, dere ve kaynak hep onun buyruğundaydı. Bunlar, eğer sözü geçen tünel yolunun kısa zamanda, içinden her türlü su hayvanlarının, su küheylanlarının ve arabaların rahatça geçeceği kadar suyla doldurulması buyruğunu alırlarsa, hemen kabardı. Bu geçişlerin tören halinde yapılanları, bazen birçok meşale, boru ve trampet sesleriyle çok güzel bir alay olurdu.

Oda hizmetçileri hanımlarını ivedi tuvalet odasına götürerek vücudunu kremlediler, saçlarını taradılar ve değerli giysiler giydirdiler. Lau kendini onlara sevine sevine teslim etti ve arada kendi de yardım etti; çünkü artık yaşlı perinin ve kendisinin bilmemeleri gereken birçok şeyin, beşinci kakhaha da içinde olmak üzere, yerine getirilmiş olduğunu içinden duyumsamaktaydı. Bekçinin gece yarısını yüksek sesle haber vermesinin üzerinden bol bol üç saat geçmişti ki (Nonnenhoff'da artık herkes derin uykuya dalmıştı) mahzenin çanı, işin ivedi olduğunu

anlatmak üzere, iki kez yüksek perdeden çaldı ve bütün kadınlarla kızlar çabucak mahzene koştular.

Lau, her zamanki gibi, onları kuyunun içinden selamladı. Ancak bu kez yüzü sevincinden bir kat daha güzelleşmişti ve gözleri, onda şimdiye kadar görülmemiş derecede parlamaktaydı. Hemen söze başladı: "Bilin ki benim eşim bu gece yarısı geldi. Eltilerim benim bu gece tümüyle mutluluğuma kavuşmam gerektiğini ona daha önce kısaca anlatmışlar. Bunun üzerine o da zaman yitirmeksizin prenslerini, amcasını, kardeşim Synd'i ve birçok beyi yanına alarak yola çıkmış. Yarın buradan ayrılıyorruz. Kral bana karşı çok sevecen, benden hiçbir şey esirgemiyor ve bugünden sonra artık onun karısı sayıldığımı söyledi. Hemen yemekten sonra, şerefe içilir içilmez, sofradan kalkacaklar. Ben, beni konuk eden dostlarımı selamlamak ve bağrıma basmak için odama koştum ve oradan buraya sıvıştım. Bayan anneye, sevgili Jutta'ya, kaynana hanıma ve en genci olan sana teşekkürlerimi sunarım. Erkeklerle ve hizmet eden kızlara selamımı bildirin! Her üç yılda bir gelir, Lau'nun sizin yanınızda gülmüş olmasının canlı belgesini de size kollarımın arasında birlikte getiririm. Bunun için bütün ailem sizi, tıpkı benim gibi, her zaman şükranla anacaklar. Sevgili hancı hanım, sizin iş peşinde yola düşen yoksul kalfalara bu evde bedava yiyecek ve yatacak sağlayarak ne kadar iyilik ettiğinizi çok işittim. Sizin bunu bundan böyle de, hatta daha geniş ölçüde yapabilmenize yardım etmek üzere, bugün bu evde müşterilerinizin birçoğuna iyiliği dokunacak bir vakıf kurmak niyetinde olduğumu size bildirmek isterim. Bu kuyuda içi saf

gümüş paralarla dolu taştan bir küp bulacaksınız: Bundan onlara ne uygun görürseniz verin, küpü daha son kuruşu harcanmadan yine doldurmak benim kaygım olacak. Bundan başka her yüzyıl için değişik armağanlarla beş tane mutluluk günü ayırmak istiyorum (çünkü bu benim uğurlu sayımdır), şöyle ki: İş aramak için yola çıkmış kalfalardan hangisi, yılın bana ilk kahkahayı getiren gününde ilk olarak sizin eşiğinize ayak basarsa, ya sizin ya da çocuklarınızın elinden beş türlü armağanın en başta gelenini alacak. Bu ödülü kazananlar, gördükleri ikramın ne yerini, ne de zamanını kimseye kesinlikle açıklamayacaklarına ant içmelidirler. Siz, bu armağanları her defasında burada kuyu başında bulacaksınız. Bilin ki, kurduğum bu vakıf, bu han sizin soyunuzdan biri tarafından işletildiği sürece işlevini sürdürecektir."

Bu sözlerden sonra yeniden esenleştirdi ve her birini ayrı ayrı öptü. Kadınlar ve kızlar çok ağladılar. Sukızı Jutta'nın parmağına yeşil taşlı bir yüzük geçirerek: "Tanrıya emanet ol, Jutta! Biz, birlikte çok seviştik, bu, inşallah bundan böyle de hep sürer!" dedi ve eliyle işaret ederek aşağıya daldı, gözden yitti.

Kuyunun arkasında bir girinti içinde gerçekten bir küp duruyor ve içi söz verilen değerli armağanlarla dolu bulunuyordu. Duvarı, ağız küçük demir bir kapıyla kapalı bir kovuk vardı, buradan nereye gidildiğini o ana değin kimse bilmiyordu. Şimdiyse bu kovuğun kapısı açıktı. Hiç kuşkusuz bütün bu eşya bilinmeyen eller tarafından bu yoldan içeriye getirilmişti. Nitekim bu nedenle hiç ıslanmamış, kupkuruydular. Değerli şeyler arasında ejderha derisinden yapılmış ve kakma

altın pullarla kaplı bir zar hokkası, kabzası çok güzel işlenmiş yüksek değerli bir kama, fil dışından bir dokumacı kemiği, yabancı ülke dokuması nefis bir kumaş ve daha buna benzer birçok şey vardı. Ancak en görülmemiş ve en değerli olanı, gül ağacından yapılmış ve baştan aşağıya nefis bir biçimde boyanmış altın yaldızlı, uzun saplı bir kepçeydi. Bunun şakacı aşçıya bir anı olarak teslim edilmesi hancı kadına tembih edilmişti. Bununla birlikte ötekilerin de hiçbirisi unutulmuş değildi.

Bayan Betha, iyiliksever Lau'nun düzenini kutsal bilerek ömrünün sonuna kadar tuttu ve çocukları da ondan aşağı kalmadılar. Bu masalı bize anlatan eski kitaplarda, Lau'nun çocuğuyla birlikte yeniden Nonnenhof Hanı'na gelip konuyla ilgili bir işarete raslanıyorsa da, ben buna pekâlâ inanmak isterim.

Prenses'in ayrılmasından bu yana yüz yıla yakın bir zaman geçmişti ki, bizim kunduracıımız Seppe, Suppingen köycüğünde arabadan indi, köylüye birçok kez teşekkür etti ve ondan, Blaubeuren'e nasıl gideceğini öğrendi. Adam ona: "Öğleye kadar kolayca varırsın" demişti. Seppe, bu zaman içinde oraya varmasına varacaktı ama, gel gelelim, çok geçmeden nasırı yeniden azizlik etmeye başladı. Zavallı, her adımda oturmak zorunda kalıyordu. Bir kez de oturunca, ayağı düşsel tekerleği öyle büyük bir hevesle çeviriyordu ki, ısmarlama üzerine çalışıyor, sanırsınız. Sonunda son bir kez daha ayağa kalktığında sonuna kadar çaba göstererek topallaya topallaya dağ yolundan indi.

Seppe kasabacığa girdiği sırada manastırın çanı üç kez çaldı. Hana doğru yürürken, hancı Jörg Seysolff, yanında bira ustası olduğu

halde, avludan içeri girdi. Evin önündeki sırada oturarak akşam yemeği için salatasını temizlemeye uğraşan karısına: "Bak, Emerenz, işte üçüncü de geliyor!" dedi. - Kadın: "Aa! Tanrı bilir ya, bu aşağı ülkeden olmalı" diye yanıt verdi, "zavallı, oradan, darlıktan geliyor! Buna yardım sevaptır."

Seppe, adamların kendisini çok candan bir dostlukla selamladıklarını görünce şaşırıldı. İkiisi birlikte onu yanlarına alarak yukarı çıkardılar, kendisine küçük bir bardakla bira verdiler ve domuz etiyle salamura lahanadan oluşan bir yemeği de ısıtmaya koyuldular.

Hancı onun Stuttgart'tan geldiğini işitince: Oralarda da dolu yağdı mı? Şimdi arpa kaç satılıyor. Kontun, güzelliği dillere destan olan küçük kızının düğünü ne zaman olacak? gibi şuradan, buradan birçok şey sordu. Seppe bunların hepsine, soranı hoşnut edecek yanıtlar verdi ve karşılığında, yemek sırasında, oranın olaylarından bilgi almak ve özellikle Sukızı hakkında aydınlanmak istedi. Hancı ona Lau'nun hanın giriş yerinde, merdiven üstündeki eski resmini gösterdi, Seppe aynı zamanda, köylü avutan adını verdikleri harika sanat yapıtını da gördü ve o kadar hoşlandı ki bakmaya doyamadı. "Ben, usta tornacı diye, işte bunu yapan adama derim" dedi - Jörg de: "evet" diye yanıt verdi, "bu iş herhalde bir günde başarılmamış olacak" - Seppe: "İnanırım" dedi ve içini çekti; çünkü o anda kendi tornacılığı aklından geçmişti.

Adamakıllı yiyip içtikten sonra borcunun ne kadar olduğunu sordu: "İki batzen" (26) diye yanıt verdiler. Seppe parayı masanın üstüne saydı. Hancı: "Siz bunun üzerinden on altı Kreuzer (27) geri alacaksınız" dedi ve sanki pek doğal bir şey yapıyormuş gibi, bu

ufaklığ1 da oraya sayarak iki "batzen"1
cebine koydu. Oysa bu, bayan Betha'dan kalma
bir gelenektir; böylece yolcuya günlük
gereksinimi olan para yardım1 yapılm1ş
oluyordu. Kundurac1 kalfas1, bunun anlam1 ne
ola demek ister gibi, şöyle bir gülümsedi.

Hanc1: "Sen keyfine bak, kalfac1ğ1m" dedi,
"gel birlikte, büyükbabama gidelim, o sana
daha çok şey anlatır."

Onu uzun bir koridordan sakın bir kapının
önüne götürdü ve öne geçip kapıyı açtı. Temiz
pak döşenmiş olan odada, pencere yanındaki
bir hasta iskemlesinde, seksen yaşında
sevimli bir yaşlı adam oturuyordu. Güneş o
sırada perdeler arasından, üstüne kar gibi ak
bir örtü örtülmüş küçük bir masanın üzerine
düşmüştü. Masanın üzerinde su dolu bir kapla
içinde bir şey saklı olan bir bez çıkından
başka bir şey yoktu. Bu yaşlı adam, bayan
Betha'nın ciğerparesi, küçük Hans'ın ta
kendisiydi ve kundurac1 kalfasına hancının
önünde şöyle seslendi:

"Hab 'Gott zum Gruss auf dieser Schwell'!
Obwohl das Glück dein Reis' gesell;

Ob solches mit dir in der Wiegen
Von Mutterleib aus kam zu liegen.

Ob du es in dem Gürtel hegest,
Ob du es in den Sohlen traegest".

Bu eşikte senin olsun, Tanrı selamı!
Gerçi senin hep mutluluklar, yol arkadaş1,

Bu mutluluk seninle beşikte de var idi;
Hatta ta ananın karnından beri,

Her zamanki yazgın o senin taşısan da
Sen onu kemerinde ya da tabanlarında.

Bunları söyledikten sonra, yaşlı adam, Seppe'ye çıkını uzatarak sözünü sürdürdü: "Sen usta olduğun ve kendine özel bir ocak edindiğin zaman, bununla nikah günü sevgilini sevindirmek isteyeceksin, ayrıca, her türlü bereket senin nasibin olsun".

Çıkında ne vardı, biliyor musunuz? Gümüşlü bir hotoz, - daha güzeli hiç görülmemiştir. Seppe, utanmasaydı, sevincinden tavana kadar sıçrayacaktı. Bundan sonra yaşlı adam, onun bu armağanı kime borçlu olduğunu söyledi ve ona, bu konuda kimseye bir şey söylemeyeceğine ant içirdi. Bu antı açıkça sağlamlaştırmak için Seppe'nin bir parmağının kaba daldırıp ıslattıktan sonra ağzına götürmesi gerekiyordu. Yaşlı adam bundan başka kalfaya Hristiyan dinince bir tembihte bulundu ve onun teşekkürlerini kabul ettikten sonra, eğer bu yakınlarda kurşun kütlesine benzer bir şeye rasgelirse onu Nonnenhof'a getirmesini öğütledi. Seppe büyük sevinci arasında, az kaldı bunun için de söz verecekti; fakat, bereket versin, o sırada karagün dostunun dileği aklına geldi ve bunun için yaşlı adama, yalnızca: "Peki, bir bakayım" demekle yetindi.

Artık yeniden yola çıkmıştı ve adımlarını ilk önce manastırın arka tarafına, kaynak yüzeyinin parıldamakta olduğu yere doğru yöneltti. Kendisine o kadar övmüş oldukları

halde, böyle harika bir güzelliği yine de düşleminde canlandıramazdı. İçinden; hiç olmadık, eskiden burada, altı boyacı dopdolu mavi boya kazanlarıyla birlikte boğulmuş olsa gerek; yoksa başka türlü böylesi olamaz, diye düşündü.

Bu görünümü doya doya seyrederken ve Sukız'ın da anımsayarak onun sağlığına bütün yüreğiyle birkaç kez "Ey Tanrım" duasını okurken, (çünkü onun yüz yıldır hep öteki inançsız ruhlarla birlikte kesinlikle cehennemde yanmakta olduğu yargısına varıyordu, gerçekteyse o, hâlâ eskisi gibi genç ve güzel olarak kendi ulusu arasında yaşamayı sürdürüyordu). Tanrı'ya, o kadar çok aranmakta olan kurşun külçesi için de yalvarmayı unutmadı. O, daha küçük bir oğlanken büyük dedesinin doktor Veylland'dan ve onun çekülünden söz ettiğini duymuştu. Yolda bıraktığı köylü bu konuda bir şey bilmiyordu, bununla birlikte, bunu Nonnenhof'daki hancıya da sormak istemedi; çünkü, söz konusu kurşun külçesiyle çekülün kesinlikle aynı şey olacağı, o sırada aklına doğmuştu. Şimdi çalılıkları karıştırdı; ağaçların her yanını aradı; daha sonra yolda giderken orada burada yol hendeklerini gözden geçirdi; ancak hiçbirinde buna benzer bir şey bulamadı ve en sonunda bu külçe uğruna tatlı canını yormaktan vazgeçti.

Pabucunun neden olduğu acıyı hemen tümüyle unutmuştu; mutluluk sevinçleri içinde ve gördüğü harika topacı düşünerek topallaya topallaya, durup eğlenmeden, Blauthal adındaki koyağa doğru indi. Arada sırada sol ayağı kendisini fazla rahatsız ettiği zaman bir taşın üstüne oturuyor, gümüş hotozu çıkarıp dizinin üstüne koyarak gelecekteki sevgilisi üzerine düşlemlere dalıyordu. Biri

eğе yapıcısı ve öbürü çivi demircisi olan iki başka kalfanın, onun gelmesinden hemen yarım saat önce Nonnenhof'dan neler almış olduklarını iyi ki bilmiyordu. Yoksa hotozuna bakarken duyduğu sevinç yaraya inecekti. Bu iki delikanlı kasabanın gerisindeki bayırda kunduracı kalfasının önünden geçmişler ve ona selam vermişlerdi. Ancak berikisi, orada oturmuş düşünem tekerleğini çevirerek tatlı düşler kurmakla oyalandığı için onlara başını bile kaldırmamış ve yalnızca "iyi sabahlar" diye mırıldanmakla yetinmişti. Oysa, güneş o sırada kendi gözleri önünde de batıya doğru yokuş aşağı yol almaya başlamıştı. Ötekilerden biri: "Evet, yarın banyodan sonra!" diye yanıt verdi ve bu söz üzerine ikisi de kahkahaları salıverdiler.

Gece bastırırken Seppe, ne iyi ne de kötü bir durumda Ulm kentine vardı. Orada tam da panayıra raslamıştı. Her yanda çalgı ve dans vardı. Karşısına ilk çıkan bir lokantaya girdi. İçerde altı kalfa, bir masanın çevresinde oturmuş şarap içiyorlar ve nöbetleşe bir şarkı yarışına girişmiş bulunuyorlardı. Her biri kendi sırası gelince tek başına birkaç beyit söylüyordu. Bunun üzerine hepsi birden bir beyiti koro halinde yüksek sesle yineliyor, üstüne de kadehlerini tokuşturuyorlardı. Tam o sırada söylenen birkaç beyiti okurlarımız da dinleyebilirler; yoksa bütün şarkı bunun dört katı daha uzundu.

Erster Gesell:

Seid ihr beisammen all?
Ihr Freunde, auf allen Fall

Zeight eure Professionen an,
Dass wir nach Sitten stossen an,

Mit grossen Freudenschall!

Chor:

Zeigt eure Professionen an,
Das wir nach Sitten stossen an!

Birinci kalfa:

Toplandınız mı siz, hep bir araya?
Ne olursa olsun sevgili dostlar,

Sanatınızla koyun ortaya!
Kadeh tokuşturalım, görenek diye,

Büyük sevinç yankıları içinde!

Koro:

Sanatınızla koyun ortaya!
Kadeh tokuşturalım, görenek diye,
Zweiter:

Eine Wiege vor die Freud'
Eine Bahre vor das Leid:

Meinem Hobel ist das alles gleich,
Der denkt: ich mach'den Maister reich,

Spaen' gibt es allezeit.

Chor:

Seinem Hobel ist alles gleich
.

İkinci kalfa:

Sevincin önüne bir beşik;
Acının önüne bir tabut:

(Koysam da) rendem için hep birdir.
O der ki, sonunda ustam zengindir,

Yongaysa her zaman (bol bol) bulunur.

Koro:

Onun rendesi için tümü hep birdir
.
Dritter:

Meine Arbeit ist wohl fein
Von Gold und Edelstein;

Allein das kriegt man bald gar satt,
Zumal man es nicht eigen hat:

Gebt mir so güldnen Wein!

Chor:

Ich glaub's schon, das wird man satt,
.

Üçüncü kalfa:

Doğrusu benim işim, işlerin en temizini,
Altınla mücevheri (işlerim dizi dizi).

Yalnız insan bu işten çok geçmez, çabuk
bıkar,
Kendi malı değilse, hele de bütün bunlar:

(şöyle) altın sarısı bir şarap verin bana.

Koro:

Ona inanırım ben, bıkar insan doğrusu,
.
Vierter:

Wen freut ein kecker Mut,
Nicht dau'rt sein Junges Blut.

Ich schaff'ihm Wehre mannigfalt,
Zu Scherz und Ernst, Wid'r Feindsgewalt;

Mein Zeug ist allweg gut.

Chor:

Und gilt's wider Feindesgewalt,
Ein Spiess und Schwert uns auch gefällt.

Dördüncü kalfa:

Kim övünürse taşkın yiğitliğiyle,
Bundan pişman olmaz onun genç kanı.

Türlü türlü silah yaparım ona,
Ciddi ya da şaka, önler düşmanı.

Hep iyidir yaptığım iş.

Koro:

Düşmanın gücüne karşıdır bunlar,
Bir süngü, bir kılıç da bu işe yarar.
Fünfter:

Der Schneider sitzt am Glas:
Vom Wirt nehm'ich die Mass,

Zu Hause schaff'ich gar nicht viel,
Meine Stich' mach'ich beim Kartenspiel,

Da Weiss ich doch, für was.

Chor:

Ei, Bruder Leipziger, besser' Er sich!
Denn, sieht Er, das ist liederlich.

Beşinci kalfa:

Terzi oturur hep ayna başında:
Meyhaneciden alırım Mass'ım. (28)

Çok iş çıkarmam gerçi ben evde,
Stich'imi (29) yaparım kâğıt oynarken,

O zaman bilirim, neyim var elde.

Koro:
Ah Leipzigli arkadaş, biraz uslansa!
Görmeli ki haytalık düşürür yasa.
Sechster:

Meine Kunst, das glaubt gewiss,
Schreibt sich vom Paradies.

Von Maegdlein bin ich Wertgeschaetzt,
Ich hab'ja, was ihr Herz ergötzt,

Veiel und Röslein süß.

Chor:

Von Maegdlein ist er
.

Altıncı kalfa:

İnanın ki, şüphesiz benim sanatım,
Cennetten çıkmadır, diye yazılır.

Küçük kızlarca bilinir değerli adım,
Çünkü gönül dilekleri bende yazılır:

Menekşelerle tatlı gülcükler.

Koro:

Küçük kızlar bilir onun adını,
.
Şimdi de sıra kunduracıya gelmişti. o da
kendi dörtlüğünü hoş bir sesle okurken, bu

güzel sanatı bırakmak zorunda kalmış
olduğundan Seppe'nin yüreği sızladı. Bu arada
sağ ayağındaki pabucun da sevinçten onu iki
kez adamakıllı çimdiklediğini ve bununla ona
sanki: "İşitiyor musun, hey budala", demek
istediğini duyumsadı.

Erster:

Gebt meinem Stand die Ehr'!
Den Schuster braucht man sehr.

Zwar führ' ich nicht den besten Gout,
Allein wer macht euch Hochzeitschuh,
Wenn ich kein Schuster waer'?

Chor:

Zwar führt er nicht...

Birinci kalfa:

Saygı gösterin benim sanatıma!
Çünkü herkes gerek duyar kunduracıya.

Gerçi yaptığım işe denemez en zevklisi;
Ama kim yapar sonra size düğün pabucu.
Eğer ben olmasaydım ayakkabıcı?

Koro:

Gerçi yaptığı iş...

Seppe'nin gözleri yaşla doldu, kendi kendine şöyle söylendi:

"Sen artık kunduracı değilsin, sen bir tornacı da değilsin, sen yalnızca Württembergli bir hiçsin" ve bütün yüreğiyle eskiden neyse, öyle kalmaya ant içti.

Zweiter:

Uun wer kein Pietist
Und kein Hundsfott ist,

Der mag sich wohl beim Wein erfreuen.
Mein letzter Schluck soll ehrlich sein!
So meint's ein guter Christ.

Chor:

Stoss an, Kameraden, stimmet ein:
Mein letzter, Schluck soll ehrlich sein.

İkinci kalfa:

Kim ki bir Protestan,
Ya da bir alçak değilse;

Şarabın zevkine varmalı, hele!
Benim son yudumum onurlu olsun,

Hıristiyanın iyisi düşünür böyle!
Koro:

Arkadaşlar! Tokuşturun kadehleri, katılın bana,
Benim son yudumum onurlu olsun!

Burada Seppe ayağa kalktı, yoldaşların yanına gitti ve onları alçakgönüllülükle selamladı. Bunun üzerine ona masalarında yer verdiler, onuruna içtiler ve hangi ülkeden geldiğini, ne iş yaptığını, nereye gitmek istediğini sordular. Kunduracı Vincens ona: "Niçin burada kalıyorsunuz?" dedi. "Ulm'da yaşamak güzeldir ve iş de her zaman bulunur." Bu öğüdü Seppe çabucak benimsedi ve ertesi gün, yattığı yurdun sahibi tarafından salık verilen genç dula başvurdu.

Kadının evine ilk kez ayak basarken bir uyarı aldı: Sağ pabucu bir türlü eşiği atlamak istemiyordu; ancak o bunu çok fazla önemsemedi.

Dul kadın bir hayli güzeldi. Seppe böylesine henüz raslamamış olduğu için, Karagün Dostu'nun ona: "Belki bir gün mutluluğun ayaklarına kadar gelir" demiş olduğunu o anda anımsamadı. Bu hoş kadın utangaç bakışlarla da olsa, süzülmekten geri kalmadı. Çok solgun görünüyordu, keyfi pek yerinde değildi ve lafını kısa kesiyordu. Ancak davranışları, genç bir adamı her defasında hemen kendine çekecek derecede yumuşak ve akıllıcaydı.

Kadın daha önce başkalarına da böyle görünmüş olabilir. Ancak bu, Seppe'de başka türlü oldu ve delikanlı daha ilk haftalarda hanımının, öbürlerine oranla kendisine daha

çok değer verdiğini anlayarak daha da etkilendi. Öyle oldu ki, kadın işyeri dışında herhangi bir ufak yardım için kendine biri gerekse, hep bire karşı on kez, onu çağırırdı. Seppe, cumartesi günleri evin avlusunda mutfak için testereyle yakacak odun kesiyorsa, kadın da tam o sırada soğanlı çörek kızartıyorsa, kesin birini hemen fırından sıcak sıcak alır, onun ayağına kadar götürürdü; bu biçimde elden çimlenmek Seppe'ye son derecede tatlı geliyordu.

Ancak cücenin deriden çocukları (yani pabuçlar) bu olaylar üzerine çok kötü davranmaya başladılar; özellikle, kalfaların birlikte düşüp kalktıkları odada Seppe'nin sandığına koyduğu pabuçlardan gece yarısı, sanki aralarında çok kızgın bir dövüş oluyormuşçasına şiddetli takırtı ve sürtünme sesleri duyuluyor ve kalfalar buna çok kızıyor, sövüp sayıyorlardı. "Bu, sansar olmalı" diyorlardı, "kesinlikle koridorlar arasındaki girinti yerini yine bulmuş olacak, çok geçmez yavrular: Biz de yarın kalkar, yavruları kutlarız" diye alay ediyorlardı. - Seppe bunlara hiç ses çıkarmadı. Ama ertesi gün, kimseye bir şey söylemeden tavan arasında bir köşede ağırca bir yayvan taş buldu ve onu, yüzü üstlerine gelmek üzere dikkatle pabuçların üzerine yanlamasına koydu. "Sizi gidi kafirler, çapkınlar sizi" dedi, "haydi bakalım, şimdi elinizden geliyorsa, kalfalarınızı tokuşturun ve güreş edin!" - Pabuçlar bundan sonra artık kimseyi rahatsız etmediler.

Şimdi, sevgili okur, kalfamızın Stuttgart'tan yolculuğa başlarken köprü üzerine bıraktığı öteki çift pabucun başına neler geldiğini öğrenmenin zamanı artık geldi.

Delikanlı daha yüz adım kadar uzaklaşmamıştı ki, Haelslach köyünden bir kadın oraya geldi ve pabuçları gördü. Bunları kesinlikle şeytan, beni yoklamak için, oraya koymuş olacak, diye düşündü ve eliyle haç çıkarak yoluna gitti. O gün tatil olduğu için kent halkından bir sabuncu da hem bağının ne durumda olduğunu görsün, hem de bir gezinti olsun diye ağır ağır o yana doğru gelmişti. Bu, dindar bir adamdı. Sahipsiz pabuçları görünce: Bu nasıl olur? diye düşündü. Bunlar tam karımın ayağına göre! Ama ben elimi değdirmek istemem, bana yakışmaz; ama eğer dönüşümde hâlâ orada duruyorlarsa, o zaman sevgili Tanrı'nın bunları benim Christelim için bana armağan ettiğine bir işaret olarak kabul ederim, dedi ve akıllı adam o zamana kadar güneşin sıcağından bozulmamaları için, onları oradan alarak köprüünün altında, insanların kolay kolay bulamayacağı gölgelik bir yere koydu.

Hemen arkasından, kentin kapısından tertemiz bir kentli çocuğu, dul bir kadının Vrone Kiderlen adındaki kızı, oraya çıkageldi. Kolunda küçük bir sepet taşıyordu ve Bupsinger Korusu'nda ahududu toplamak niyetindeydi. (Bu ormancığın adı, dağın tepesinde bugün artık olmayan bir köyden geliyor. Bu nedenle ormanın adı şimdi Bopser'dir.) Kızcağız köprüden geçerken aşağıdan "Çat!" diye bir ses geldi ve bu ses birbiri arkasına birkaç kez işitildi. Kız, acaba bu ne olabilir? diyerek aşağıya dere kıyısına indi: "Sevgili Meryem Ana, yepyeni pabuçlar!" diye bağırды ve kendisiyle alay etmek isteyen ya da o gün yaş gününe rasladığı için, bunları ona armağan olarak koymuş olabilecek, görünürde bir kimse var mı, diye çevresine bakındı. Pabuçları eline

aldı, denemek için bir kez ayağına geçirdi ve sevindi. Ayağına ne kadar da iyi uyuyorlardı. Sonra içinde ne de rahat yürünüyordu. Ama hemen ardından üstüne bir çekingenlik geldi ve bir tekini çıkardı. Buna karşılık öbür tek bir türlü ayağından çıkmak istemiyordu. İtti, çekti ve bastırды, ter içinde kaldığı halde, boşuna uğraşıyordu. - Oysa ayağına ne kadar kolay girivermişti!

Ne kadar düşündüyse durumu da o kadar garip ve şaşılacak gibi görünüyordu. Ama o, kavrayışlı bir kızdı, onun için en sonunda, pabuçların aynı adı taşıyan Azize Veronika tarafından, kendisinin yaş günü dolayısıyla yapılmış bir sunu olduğuna kesin olarak inandı ve bu yüksek bütün yüreğiyle Tanrı'ya teşekkür etti. Sonra artık hiç düşünmeyerek öbür teki de yeniden ayağına geçirdi. Eski pabuçlarını kapaklı sepetine sokarak, yüreği ferahlamış bir halde, bayıra tırmanmaya başladı.

Ormanda çoktan beri ahududu toplamaya koyulmuş bir yaşlı kadına rasladı. Birbirini tanımadıkları halde yaşlı kadın onun arkasına takılmıştı. Böylece ikisi birlikte sağda solda ahududu araştırırken orada, yosunların arasında kaybolmuş çok değerli bir inci dizisi rasgele Vrone'nin sol ayağına takılıverdi. Ancak kız bunun farkına varmamıştı ve bir adım daha atarken öbür ayağıyla bu diziyi sol ayağından çözmüştü. Yaşlı kadın bu olayı arkadan gördü ve gizlice mücevheri yerden kaldırıp eteğinin içine sakladı.

Bu inci dizisi, eskiden güzel Lau'nun sahibi olduğu gerdanlıktan başkası değildi ve şimdiki Kont'un kızları Irmgard'a (30) büyükannesinden miras kalmıştı.

Sonunda iki kadın birbirini arkasından evlerine döndükleri zaman Kont'un tellalı sokaklarda bağırlıyor, bir gün önce Bupsinger Korusu'nda Lusthaus yakınında, inci dizili bir gerdanlığın yitirilmiş olduğunu ve bulup getirene ödül olarak on beş altın gulden verileceğini bildiriyordu. Bu haber yaşlı kadını sevindirdi, hemen evine koşup en iyi giysilerini giyerek saraya gitti ve derhal genç Kontes'in karşısına çıkarıldı. Kontes onu daha kapıda karşılayarak yüksek sesle: "Ah kadını, sevgili kadını! Siz benim gerdanlığımı buldunuz, demek? Verin bana, sizi ödüllendireceğim." dedi.

Bunun üzerine kadın küçük bir kutu çıkardı ve Kontes'e uzattı. Kontes kutuyu açınca ne görsün: Altı ya da yedi güzel fare kuyruğu bir gerdanlık gibi birbirine ustaca örülmüş olarak kutunun içinde yatmıyor mu? Kadıncağız son derece ürktü ve bir çığlık koparak oracıkta bayıverdi. Yaşlı kadın, ölüm korkusu içinde hemen oradan sıvıştı. Ancak bekçiler tarafından yolda yakalandı ve tutuklanarak sıkı bir sorguya çekildi. Verdiği ifadede, kendisinin bu inci gerdanlığı herhangi bir yerde bulup yerden aldığı ve eve gelince bir kutuya güzelce yerleştirdiğini ve bunda haşmetli küçük hanımı sevindirmek gibi namuslu bir düşünceden başka bir amaçla davranmadığını bildirdi. Ama ormanda bir kıza rasladığını ve bunun kötü ruhlarla bir ilişkisi olmasından kuşkulandığını, belki bu oyunun da ondan geldiğini sözlerine katmadan duramadı. Kont, bu türden olaylar yüzünden dikkati fazla çekmek istemediği gibi, zorla bir şey yapılamayacağını da gördüğü için, kadın salıverildi. Bereket versin, onun bu sözlerinden hiçbir Vrone'nin kulağına

gitmedi, yoksa, kendisinin iyi tanınmış bir insan olması dolayısıyla buna çok üzülecekti.

Gerçi bir yandan iyi yanları eksik olmamakla birlikte, kızcağız bu harika pabuçlar yüzünden çok kötülük de gördü. Örneğin pazar günleri öğleden sonra evinin arkasındaki çayırda geçerek bir oyun arkadaşını ziyaret etmekten hoşlanırdı. Bu sırada, (tıpkı) beyazlatmak için çimenlerin arasına bırakılan tahta tokmak gibi münasebetsiz bir şeye birkaç kez çarparak yüzükoyun yuvarlanmış, ama her defasında yerde bir şey bulmuştu. Gerçi bunlar hep eski bir altın para, bir gümüş düğme ya da yüzük gibi, köstebeklerin toprağı eşelerken yüze çıkardıkları şeyler değildi, ya da henüz yeni yumurtlanmış ve bunun için sıcacık bir kaz yumurtası olmuyordu. Ama en garibi dans ederken başına gelirdi. Bazen dansa, onun o kadar usule aykırı ama bir hayli hünerli sıçramalar yaptığı görülürdü ki, her şey düzeninden çıkar ve kızcağız bir hayli sıkılırdı. İyi ve neşeli huyu dolayısıyla bu gibi aksiliklere pek fazla aldırmaz, kendi haline herkesten önce gülüp geçerdi. Ama arkasından: "Ne yazık şu güzel kıza, birdenbire tam bir sarsak olup çıkıyor!" dendiği işitilirdi. Zavallı annesi üzüntü içinde başını sallıyor dururdu. Bir gün, sanki kafasında bir şimşek çakmış gibi, kızına: "Bütün bunların şu uğursuz pabuçlardan geldiğine seninle bahse girerim" dedi, "bu havadan gelme ikram beni başından beri pek hoşnut etmemişti. Kim bilir hangi sihirbaz onları oraya koymuş!" - Zaten buna benzer bir şey kızın da aklından geçmişti. Bununla birlikte böyle asılsız düşünceleri kafasından yine kolayca silmek akıllılığına da gösterdi; pabuçlar hem güzel, hem dayanıklıydılar. Ama

buna karşın yine de bir gün kendine bir çift yeni ayakkabı ısmarlamak üzere Blaese Usta'ya gitti. Bu usta Seppe'nin, yanında çalışmaya dayanamadığı patrondu. Vrone onun iskemlesinde şimdi bir başkasının oturduğunu görmekten hiç de hoşnut olmadı. Seppe'yi tanımış ve ondan çok hoşlanmıştı.

Yaşlı Blaese kızın ayağının ölçüsünü alırken yabancı pabuçlar hemen gözüne ilişti. bir tekini tombul eline aldı, hiçbir şey söylemeden uzun boylu süzdükten sonra: "Çok kıyak pabuçlarınız var, kimin yaptığını sorabilir miyim?" dedi. Buluşundan şimdiye kadar hiç kimseye bir şey söylememiş olan kız şaka yollu şöyle karşılık verdi: "Ben onları dereden çıkardım." Bu söze orada bulunan beş çırak güldüler; ama yaşlı usta yavaşıca: "Bu pekâlâ doğru olabilir" diye mırıldandı.

Akşam paydos ettikten sonra karısına ve kızını Sara'ya: "Size bir açıklamada bulunayım, Kinderlen'in ayağında bir çift uşur getiren ayakkabı var; üzerindeki işarettten tanıdım". - Kızını kıskançlığından: "Vay canına" dedi, "ama onlar daha ona ne bir torba para, ne de bir koca getirdi" - Yaşlı babası: "Bu daha gelebilir" dedi ve annesi de: "Öyleyse bu pabuçları onun ayağından kaydırabilmenin bir çaresine bakalım. Ben böyle şeyleri ancak Sarama yakıştırırım". Aralarında karar verdiler, baba tıpkı onlar gibi bir çift pabuç hazırlayacak ve Sara bunları gizlice ötekilerle değiştirecekti.

Adam hemen ertesi gün işe koyuldu. Bütün güçlüklerle karşın, yine o ince, son derecede ustalıklı, zikzaklı dikişlerle, derisi bir parça aşınmış kırmızı astarla birlikte hepsi o kadar mükemmel olmuştu ki, yaptığı işten kendi de hoşnut kaldı. Kötü niyetlerini gerçekleştirebilmek için çare ve yol

düşündüler. Hemen kentin dibinde, eskiden o yakınlardaki atış yeri dolayısıyla Buchsentor (Tüfek Kapısı) denen sur kapısından kent dışına çıkılınca, o zamanlar güzel, sevimli bir küçük göl (31) görünürdü.

Bu, bir hayli yukarda hâlâ var olan Feuersee Gölçüğü'nün bir benzeriydi. Bu küçük gölün kıyısında, üzerinde oturacak sıralar ve çalışma masaları dizilmiş ve suyun üstüne kurulmuş bir iskele vardı. Kentin kadınları ve hizmetçi kızlar burada çamaşırlarını yıkarlardı. Bazen kırk, ellisi birden burada sıralanır, ayaklar çıplak ve kollar sıvanmış olarak, çamaşırlarını sabunlamak ve çitilemekte yarışa girer, şakalaşıp gevezelik ederek eğlenirlerdi. Kunduracı ve ailesi Vrone'nin o yakınlarda yeniden çamaşıra gelmesini gözetlediler. Çünkü Blaese'nin evi hemen gölün kıyısında ve sular evin duvarını yalıyordu. Sara da hemen kendi çamaşır sepetini yakaladığı gibi koştu ve mutlu bir raslantıyla onun yanındaki sıraya kondu. Her ikisi de, görenek olduğu üzere, pabuçlarını çıkarıp sıranın altına koydular. Vrone sekiz gündür ilk kez yine cesaret edip uğurlu pabuçlarını giymişti. Çünkü gerçekten bu süre içinde ne süt kovanı devirmiş, ne iplik kırığının bozmuş, ne de başka bir yanlış adım atmıştı. Bu yüzden şimdi de suçun pabuçlarda olmadığına güvenebilmek için bir karış deneme yapmak istiyordu. Bizim düzensiz, birlikte getirdiği birkaç yatak çarşafını alelacele yıkayıp kısa sürede derledi; sıranın altına eğilerek kaşla göz arasında, Karagün Dostu'nun pabuçlarını ayağına geçirdi ve babasının yaptığı taklitleri onların yerine koydu. Yanındakine: "Tanrı'ya emanet ol, Vronecik" dedi, "sen de işini çabuk

bitir". Becerdiği hileden hoşnut, çabucak oradan ayrıldı. Öbürü üç saat sonra, yemek zamanı gelince en sona kalanlar arasında sevine sevine eve dönerken yapılan değiştirmenin, zerre kadar olsun, farkına varmamıştı.

Ancak bu oyundan, en ince ayrıntılarına kadar bilgi almış olan Karagün Dostu bu sırada Blaese'ye hemen o gece nasıl bir alicengiz oyunu oynamak gerektiğini düşünmekteydi. Kunduracının her zaman panayırılar için ve özellikle pek yakında açılacak çerçi panayırı için, evinin üst katında, göle bakan bir odada kendi mallarından büyücek bir yığın vardı. Gece saat on ikiden sonra karısı suda tuhaf bir şapırtı işitti; kocasını ne olduğuna bakması için dürterek uyandırdı. - "Canım, ne olabilir ki? Balıklar çoğu zaman böyle tuhaflıklar yapar". - Kunduracı o sırada pek kendinde değildi. Bir gün önce şarapta ölçüyü bir hayli kaçırmış bulunuyordu. Hemen öbür yanına döndü ve yine horlamaya ve uykusunun arasında homurdanmaya başladı. Ancak karısı onu rahat bırakmadı ve en sonunda yataktan kalkıp bir pencere açmaya zorladı. Kunduracı önce gözlerini ovuşturdu, sonra şaşkınlıkla söylenmeye başladı: "Göl kapkara, ta ötelere kadar, evin duvarından elli kulaç ötesine kadar su fareleriyle kaynıyor; genci, yaşlısı, irili ufaklı hep bir arada! İnsan hepsini mükemmel görüyor, gök kubbesi yıldız parlaklığında. Ay! Ay! Şuraya bak! İğrenç domuzlar! Kuyruklarını nasıl da sevinçle sallıyorlar, suları şapırdatarak içiyor, kollarıyla itiyor ve yüzüyorlar. Bunun nedeni, herhalde son zamanlarda havanın çok sıcak olması, böyle olunca bu uçuşsuz hayvanlar suda yüzmekten hoşlanırlar".

Görünüm Blaese'ye o kadar garip ve eğlenceli göründü ki, pencerenin yanına bir iskemle çekip oturmayı uygun buldu. Kollarını pencerenin kenarına ve çenesini de kollarına dayadı; böylece bir süre ne olacağını bekledi. Göz kapakları ağırlaşmaya başlamıştı; hatta bir ara kapandı da; ama yine kendini toplayıp bu arada, kendi hesabına, uykuya dalmış bulunan karısına yönelerek, sanki düste konuşuyormuş gibi veya bir sarhoşu andırırçasına anlamsız, birbirini tutmaz sözler söylemeye başladı: "Behey budala! Böyle bir kalabalığa ok, şiş ya da mızrak neylesin. Vur, vur sonu gelmez!... Kökü kuruyaslıcaların! Ah, bugüne bugün tam da barutun keşfedilmiş olmasını isterdim; bir Quartang - Schlang (32) ya da bir Tarras (33) ile üç dört salkım ateş (34) sayesinde bu pisleri öyle bir silip süpürürdük ki!" Ama şimdi de dışardan birbiri arkasına "çat!" diye sesler işitilmeye başladı. Kunduracı başını pencereden dışarıya uzattı; ama beş duyusunu da bir araya topladığı halde, yine ne olduğunu bir türlü anlayamadı. Çünkü bu hayvanlar üst yanda, malların yığılmış bulunduğu odadan göle uçuyorlardı. Hatta bir tanesi yanlışlıkla onun kafasına çarptı ve bir de bu nesneyi eliyle yakalayınca ne görsün, gerçekten, kendi yaptığı ağır köylü kunduralarına tıptı tıpına benzemiyor mu? Dehşet içinde karısına haykırdı. Bağırarak kalfaları uykudan uyandırdı ve onlar koşup gelinceye kadar, bu işi yapan kerataların hiçbirini elinden kaçırmamak için, bir sopa yakalayarak, yukarıya tavan arasına çıkan merdivenin başında pusuya durdu. Ancak, bu kerataların hiçbirisi ne göründü, ne işitildi. Kalfalar gelince sahne biraz değişti, onlardan en yürekliyi yukarıya çıkıttı ve oda

kapısının hızla açarak içerde kimse olmadığını anlayınca, Blaese'nin dizinin başı tümüyle çözüldü. Yavaş sesle karısına: "Bu iş kötüye benziyor, kadın!" dedi, "yanılmıyorsam bu işin arkasında bana karşı olan çok güçlü biri var!" ve ona Karagün Dostu'ndan söz etti. Başka zaman çok keskin bir dili olan karısı, bunu işitince birdenbire suspus oldu. Her yanı zangır zangır titriyordu. Kızı da aynı durumdaydı. Blaese kalfalara: "Gürültü etmeyin, şimdi hemen komşumuz balıkçı Lipp'in avlusuna gidin, ses çıkarmadan bir iki kayık çözün, sopa ve ağ olarak ne bulursanız alın! Gün ağarmadan malların hepsini toplamalıyız, yoksa bütün kentin kepazesi olurum ve kimsenin alayından kurtulamam."

Onlar giderken balıkçı da sokakta onlara doğru koşuyormuş. Biraz önce cuma perhizi dolayısıyla bir iki sazan balığı yakalamak için göle çıkmak isterken suda o garip yaratıkların görmüş; bu durumu kunduracıya haber vermeye geliyormuş. Lipp'le birlikte yedi kişi olmuşlardı. İki kayığa bölünerek sopaların oraya buraya batırmaya başladılar, yokladılar, aradılar. Yukardan yine bir şeyler yağmaya başladı ve bu kez doğru kafalarına nişan alınmış gibi atılıyorlardı. Gerçi artık gelenler ne pabuç, ne de çizmeydi, ama bunların yerine şimdi de, yine yukarda bir yağın halinde depo edilmiş olan kalıplar fırlatılıyor; hem yalnızca kurt yeniği, yıpranmış kötü parçalar değil, satış için hazırlanmış, yepyeni, hepsi iyi cins sert ağaçtan yontma kalıplar birbiri ardından havayı kahrmanca yarararak başlarına iniyordu. Böylece bir ara bu kayıktan biraz sonra öbürkünden başlıklar işitildi: "Hoop! Dikkat edin!" - Böylece sağdan soldan, yıldıırım

tanrısının birçok şimşeği, hiç de haksız olmayarak iyi isabetler kaydetti.

Balıkçı kunduracıya: "Doğrusu, sağdıçım" diye takıldı, "sanatımı bütün yıl bu biçimde yürütmek istemem; bununla birlikte sizin balık ağınızı çok iyi kullandığınız her bakımdan belli oldu. Bu günden tezi yok, onurlu kunduracılar birliğinin baş ustası olarak, kalıplarınıza, atalar sözüne inat, kendi damganız içinde, şöyle kabadayı usulünce eğri bir durumda, bir turna balığı resmi yaptırın."

Onlar bir hayli ter döküp korku, güçlük ve telaş içinde çabaladıktan sonra, sonunda gölü yine dümdüz yapıncaya kadar temizlediklerinde, gün artık ağarmıştı. Kayıkların en büyüğü ıslak mallarla dolmuştu; ama hemen hepsi yeniden ele geçmişti; ancak sağda solda birkaç parça mal sazların arasında takılı kalmıştı.

Bu olaydan, çok doğal olarak kent halkına çabucak haber sızdı. Çoğunlukla bir şeytan parmağından kuşku duyuldu. Usta Blaese de bu yüzden birçok kimsenin, malını almaktan çekineceğinden korkmaya başlamıştı; nitekim gerçekten de böyle oldu. Bazı muziplerin şaka olarak söylediklerine bakılırsa, o zamanlar kaba ayakkabıların özel bir türü, başkaca hiçbir işaret yada ilan olmaksızın, yalnızca: Stuttgart'ın yuvalanmış halis su fareleri adı altında uzun bir süre boyunca uzak yerlere kadar gönderilmişti.

Şimdi artık ustanın ilk kaygısı, çalınan malı bir an önce evden çıkarıp asıl sahibine vermek oldu. Gerçi karısı gün ışığına kavuşunca yine direnmeye, hatta "müşteri, ev, mal, hepsinden vazgeçtim, tek bu ayakkabıları saklayalım, (bir ata sözünün dediği gibi) sonra yine hepsi masrafsızca ve zahmetsizce

başarılır", demeye başladı. Ama kunduracı Blaese başını sallayarak "onların bize bedence de bir zarar getirmeyeceğini ne biliyorsun? Tanrı bizi çatal batmasından korusun, üç kez batsa dokuz delik yapar!" dedi, - Karısını, "eğer bir daha böyle sözler söylersen, seni döverim" diye korkuttu. Durup dinlenmeksizin bütün evi dolaşıyor, bir pencereden öbürüne koşuyordu. Yorgunluktan adeta bitkin yere yıkılacaktı. Bu durum, karanlık basıp da kız önlüğünün altına alarak evden uzaklaştırmaya kadar sürdü.

Kız pabuçları Kinderlenlerin ambarının arkasındaki bir pencere girintisine bıraktı. Vrone bunları ertesi sabah erkenden ineğe yem vermek için ahıra giderken, eğer geceleyin Karagün Dostu onları oradan yok etmemişse, kesinlikle bulacaktı.

Bu aralık iyi kız, taklit pabuçları, başına kötü hiçbir şey gelmeksizin, hep ayağında tutmuştu, arada geçirdiği her günün akşamı yatağa yatarken: "Ama artık bunlardan hiçbir aksilik gelmediğine inanıyorsun, değil mi, anne?" diye soruyor - Annesiyse: "Büyük söyleme" diyordu. - Böylece her şey yoluna girmiş, Vrone de yine eskisi gibi akıllı ve becerikli bir kız olarak tanınmaya başlamıştı.

Bu olaylar geçtikten birkaç zaman sonra Blaese, Herdweg denen yol üstündeki bağında, bahçe kulübesinin sırasında oturuyordu. Son zamanlarda işinin fazla bozuk gitmesinden dolayı çok üzüntülüydü. Bu güz erik ağaçları bol meyve vermişti; aşağı yukarı ne ürün alabileceğini kafasında hesaplamaya uğraşırken - O da ne? Birinin arkasında bir şeyler fısıldadığını işitti! Ve orada kimi görse beğenirsiniz? Karagün Dostu, Cüce Hızır'ı! Kunduracılarımız, kireç gibi bembeyaz

kesilmişti; Cüce: "Korkma, birlik başkan korkma!" dedi. "Ben kötülük için gelmiyorum. Aramızda bir yaramazlıktır oldu; ama şimdi geçti, yine her şey düzeldi; eğer henüz böyle olmamışsa, benim yüzümden olan bütün zarar gidermek isterim. Şimdi de benim küçük bir derdim var, ustabaşım" - "Acaba ne gibi bir şey, benim küçük efendim, size nasıl yararlı olabilirim?" - Cüce sözünü sürdürürken "izninizle diyerek sıraya oturdu ve onun da yanına oturmasını istedi, "Bakın" dedi, "ben o gece sizin üst kattaki tavan arasında ve siz de aşağıda pencerenin yanındayken sizin her defasında bir söz kullandığınızı işittim; bu söz o zamandan bu yana bir türlü aklımdan çıkmıyor. Siz şöyle demiştiniz: Bugüne bugün barutun keşfedilmiş olmasını ne kadar isterdim! Bununla ne demek istediniz?"

Blaese düşünürken, kendi ayağıyla gitmediğini pek iyi bildiği bir inek ahırında geceleyin birdenbire uyanmış bir adam gibi, garip bir tavır aldı, güldü ve: "Efendiciğim, bunu Blaese mi söyledi? Eğer şimdi bunu anımsıyorsam, beni şeytan çarpsın" dedi, - Öteki: "Ay, ant içmeyin, dostum" diye karşılık verdi. "Neden bunu şimdi yadlamak istiyorsunuz? Bana güvenin, tam anımsayamıyorsanız bile, yalnızca şöyle yaklaşık olarak söyleyin, barut dediğiniz nedir? Ben nasılsa bu gibi gizli şeylere biraz fazla ilgi duyuyorum; ama bakın, bundan size hiçbir zarar gelmeyecek ve karşılık olarak da biraz benim hünelerimden yararlanacaksınız". - O zaman Blaese, sanki bu hususta kuşkusuz bir şeyler biliyormuş gibi bir tavır takındı; ve "hatırlınız için, Karagün Dostu" dedi, "dileğinize seve seve uymak isterim; yalnızca bana bir gün düşünme fırsatı verin, bu konuda bir kez de karıma

danısayım", - Öteki bu koşulu kötü bulmadı, ona yeniden özellikle rica etti; sonra kimseye söylememesini tembih ederek ertesi gün yine buluşmak üzere ayrıldı.

Yaşlı kunduracı yalnız kalınca: "Şimdi Sante Blasi (35), yardıma koş!" diye bağırdı. "Şimdi artık dünyalar pahasına bile olsa, benim şu kalın kunduracı kafamdan barut denen nesneyi bulup çıkarmam gerekiyor. Orada iki dirseğini dizlerine ve iki elini de şakaklarına dayamış oturuyor ve "acaba fareler için mi?" diyordu, "olamaz, niçin? İs tozu çoktan bilinen bir şey. O gece benim midem bozuktuk, düşümde altın sarısı mide tozunu sayıklamış olmam mümkün, bu da ancak İran şahı'nda bulunur. - Bir ot vardır, adına Allermanns-Harnisch (36) derler, bir başka ot daha var, bunun adı da Dierlethey'dir (37), sonra bir tane daha var: Mamortica (38). Bunlar hiçbir eczacıda ve hiçbir bakkalda bulunmaz. Bunlardan benim rahmetli annem eltisine bir merhem yapmıştı, her derde iyi gelirdi. Hele şöyle bir gideyim de ne yapabilirim diye bakayım. Her şeyden önce birtakım şeyler satın alayım. Herhalde deneme okumadan yararlıdır."

Yolda kente giderken derin derin düşündü; birden parmağını göğze kaldırdı ve: "Hay Tanrı iyiliğini versin" diye bağırdı, "İnsan, aradığı şey avcunun içinde yatıp dururken hiç böyle öküz gibi uzun uzun düşünüp durur mu? Bir kunduracı kendi işinde aradığı bir yararlı neden meslekten olmayan başka birinden öğrenmeye çalışsın? Hele bir dur, ben bu işin altından herhalde kalkacağım."

Gereksinimi olan şeyleri almak için doğruca bakkala koştu. Evde bir arka odaya çekildi. Yarım şişe şarapla masanın başına oturdu ve kendisinin en iyi sirkesinin yardımıyla en

değişik şeyleri kararak siyah renkte ne olduğu belirsiz bir macun yaptı, onu baş parmağıyla bir süre yoğurdu, ezdi, çeşitli biçimlerde denemeler yaptı; hâlâ yeterince kıvamlı olmamıştı. Bu çalışma ertesi gün akşama kadar sürdü.

Cüce dakikasını dakikasına kararlaştırılan saatte geldiğinde, Blaese de hazırladığı macunu, sinsi bir gülüşle ona uzattı. Cüce onu kokladıktan sonra: "Sevgili adam, sakın bu yeni bir pabuç boyası olmasın?" - "Evet öyle, zaman kazanmak gerek." Cüce gülümser bir yüzle: "Bana öyle geliyor ki" dedi, "siz barutu bulmaktan henüz çok uzaksınız. Şimdi benim yüzümden boş yere birçok iş yaptınız, zahmete ve masrafa girdiniz. Ben hem bunun için, hem öteki zararlarınız için, size bir karışıklık sağlayacağım; benim Yağ-cilalı pabuç boyamın reçetesini size vereceğim: bunu kutular içinde kârlı bir biçimde satabilirsiniz."

Küçük adam bununla Blaese'ye ne kazandırdığını biliyordu. Yaşlı kunduracı bu ticaret sayesinde birkaç yıl içinde zengin bir adam oldu. Mirasçıları da bu gizi sakladı; doğrusu, günümüzün bütün kibar insanlarına, bundan daha iyi bir pabuç boyası salık veremem. Bununla birlikte Karagün Dostu'nun Blaese'ye namusluca yaptığı şu açıklamayı da sizden saklamamalıyım: "Bir derinin iyi korunabilmesi için, türüne göre, onu iyisi mi, her zaman boyamak gerekir; hatta o yeteri kadar cilalı görünse bile". "Bu sözleri de burada bu vesileyle söylemiş olalım."

Ama şimdi biz, kalfamızın o zamandan bu yana Ulm'da kendi mutluluğu için ne işler becerdiğini de bir görelim.

Aşağı yukarı iki ay -herhalde daha çok değil- geçmiş olsa gerek, kalfamız artık olmuş, kemale ermiş ve patronu olan kadına adamakıllı tutulmuştu. Bazen konuşmasını ve neşeli tavırlarını biraz daha ileriye götürerek onu daha çok yola getireceğini düşünüyordu ama eski bir doğru sözü de hep hazla yineliyordu: Sessiz koyunların sütü ve yünü bol olur ve onlara iyi bakılır. Her cumartesi gecesi odasına çekildiğinde, kendi kendine şöyle söylerdi: "Artık yarın sabah ona evlenme önerirsin." - Ama tam bunu yapacağı anda kadının gururuna dokunup son dakikada elinden kaçırabilir kaygısıyla ve aptalca bu kararından yine vazgeçerdi. Bir gün ilk kez bir domuz yavrusu kesildi. Bu Lichtbraten (39) şöleninden sonra ikinci bir ikram oluyordu. Artık şubat ayının içindeydiler ve ilkyaz da erken başlayacağı benziyordu. Seppe o sabah patronla mutfakta yalnızdı. Hazırlanan etleri tütsülemek için bacanın içine asması gerekiyordu, bu amaçla sucukları tekerlek tekerlek koluna geçirmiş olduğu halde merdiveni bacanın ağızına dayadığı sırada, kadına, eskiden işitmiş olduğu Regensburg kentinden ve oranın sucuklarından söz etmeye başladı. Sonra üstündeki giysisiyle bacanın içine tırmanırken, aşağıda ocak başında duran kadın da: "Galiba bir gün Regensburg'a da gideceksiniz; bu yer hiç aklınızdan çıkmıyor" dedi.

Yukarda bacanın karanlığı içinde bulunduğu için o sırada kadının yüzünü göremeyen Seppe bir yüreklilik göstererek: "Eğer elimde olsa hep sizin yanınızda kalmak ve sizinle birlikte olmak isterdim" dedi.

Kadının yanıt olarak: "Sizi de kimse kovacak değil ya!" demesi üzerine de "öyle

mi?" diye sordu ve biraz durduktan sonra:
"ama bir insan bütün ömrü boyunca bekar
kalamaz ki..."

Kadın bu sözlerle yanıt vermedi. O zaman
delikanlı yeniden söze başladı: "Benim gibi
zavallı bir yoksulun bugüne bugün uygun bir
kadın bulması için çok uğraşması gerek.

Bu kez kadın: "İnsan istediğini önce
yakınında arar" diye yanıt verdi.

Bu sözleri işitince Seppe'nin yanaklarına,
sanki daha yukarda baca içinde
tutuşacaklarmış gibi, ateş bastı. Bütün
kirişler sucuklarla dolmuştu. Artık
çekilebilirdi; ama vücutundan bir korku
teridir boşandı. Güpegündüz kadının karşısına
nasıl çıkacağı ve daha söyleyeceklerini de
nasıl söyleyeceğini bilemiyordu. Bu nedenle
bir süre daha sucukları bağlayarak, oraya
buraya sürerek ve sallayarak oyalandı. Ama
sonra birdenbire ağzını açarak: "Ustacığım,
ben bir süredir hep, bizim birbirimiz için
yaratılmış olduğumuzu düşünmekteydim. Benim
size karşı bir sevgim ve güvenim var" dedi.

Kadın: "Bunun üzerine konuşulabilir"
yanıtını verdi. Bunun üzerine delikanlı
uçarak aşağıya indi ve burnunun üstündeki
kapkara bir kurum lekesiyle kadının karşısına
dikildi. Kadın bu duruma biraz gülümseyerek
beyaz önlüğünün ucuyla, oğlanın burnundaki
lekeyi sildi. Bu davranış Seppe'nin yüreğini
sevinçle doldurmuştu. Kadının, neye
uğradığını anlamasına zaman tanımadan,
ellerinden yakaladığı gibi dudaklarından
öptü.

Ama o da ona tam bir eşiyile karşılık
vermişti. - "Öyleyse siz artık benim patronum
değil, nişanlımsınız". Kadın bu sözü
doğruladı ve ikisi de neşe içinde birbiriyle
uzun boylu konuşup seviştiler.

Seppe yeniden iş yerine dönmeden önce kadın ona: "Siz ustalık hakkını kazanıncaya ve biz hemen arkasından daha ileri bir adım atıncaya kadar şimdilik kimseye bir şey sezdirmeyelim" dedi.

Aynı günün akşamı Seppe, eskisi gibi, yemekten sonra bira içmeye koşmadı. O, sabahtan bu yana sevinç içinde bu güzel dakikayı iple çekmişti. Öbürleri dışarı çıkar çıkmaz o da çekildi, yıkandı, tarandı, vücuduna temiz bir gömlek geçirdi ve vardıklarını anlaşılanın onuruna, pazarlık ceketini giydi. Sonra kadının yanında, hak ettiği rahatlık ve dinginlik içinde oturdu. Bütün kepenklerle sokak kapısı iyice kapanmış, şamdana da taze bir mum dikilmişti. Bu durumda sevgilisinin önüne bir ilk davranış olarak kendisinin nişan armağanı gümüş hotozu koydu. Doğal olarak o sırada bir sürü övgü ve teşekkürle karşılanmış ve sevilmişti. Ancak kadın kuşkullanmış ve bu takke bir yerden satın alınmadığı, herhalde pazardan da aşırılmadığı için, kendi kendine: "Delikanlı bunu nereden buldu?" diye düşünmekten kendini alamamıştı. Bunu öğrenmeyi o kadar istediği halde, şimdilik dilini tutarak yalnızca anlamlı bir gülümsemeyle yetindi.

Bunun üzerine kadın gidip mahzenden şarap çıkardı. Oğlan da yukardan çöreğini indirdi. Okurumuz, kadının bu çöreği ilk kez bugün tatmamış olacağını herhalde kendiliğinden düşünmüş olacaktır. Evet, kadın onu ilk kez tadıyor değildi. Yalnız, Seppe ona Tanrının günü yeni bir dilim yediremediğine üzülürdü. Güzel patrona gelince, o, oğlanın anlattıkları arasında en çok Stuttgart'ın saray şekercisine şaşmıştı. Çünkü oğlanın kendisine söylediğine göre, bu şekerci, onun

isim babasıymış ve ona her sekiz günde bir kocaman çörek gönderirmiş. İnsan böyle iyi yürekli isim babasına şaşmayıp da ne yapsın? Çöreğin nereden geldiğini açıklaması kendisine yasak edilmediği halde, delikanlı gerçeği söylemekten nedense çekinmişti. Ancak kadın onun şimdi böyle bir açıklamaya daha yatkın olduğunu sezerek: "Ne olur? itiraf et, Seppe, çörekle hotoz bir evden geliyor, değil mi?" O da: "Öyle değil" diye karşılık verdi. "Bunlardan birisi hakkındaki gerçeği, yüreğimin sevgilisi olan sana artık dosdoğru anlatmak istiyorum; saray şekercisi öyküsü bir şakadan ibaretti. Siz Ulm'da yer cücesinden söz edildiğini hiç işittiniz mi?" - "Hiçbir zaman!" - "Karagün Dostu'ndan, Hızır'dan?" - "Hiç mi hiç" - "Peki öyleyse" dedi, bardağını eline aldı, onunla tokustu ve kendisinin yola çıkmadan önceki gece başına gelen her şeyi bütün gerçekliğiyle kadına anlattı. Kadın başlangıçta onun yüzüne, yine şaka olarak yeni bir öykü dinliyormuş gibi bakarken, oğlanın tümüyle ciddi bir tavır takındığını görerek: "Bu çocuk bir tansık budalasından, bir düşçüden başka bir şey değil", diye düşündü. Fakat kadın ne kadar kuşkulansa, oğlan da o kadar ateşleniyordu. "Şimdi de sevgilim" dedi, "bir örnek olarak size Doktor Veylland'dan bir öykü anlatayım. Bu, kesin ve gerçek bir olaydır, ben onu büyükbabamdan duymuştum. Vakit hoş geçsin diye bunu da bir dinleyin, sonra ister inanın, ister inanmayın."

"Veylland, doğduğum kentin temelini eliyle atmış olan Kont Konrad von Württemberg'in bir dostuydu. Yaşlılığında sakın bir adam olarak, şimdiki sarayın bulunduğu yere pek uzak olmayan ve yalnız başına duran bir yapıda yaşamıştır. Doktorun en çok hoşlandığı şey,

evinin arkasındaki büyük bahçesiydi. Orada bütün ülkenin en güzel meyvelerini yetiştiriyordu. Yalnız, her güz Bupsing köylüleri, evin ve bahçenin dört bir yanı yüksek duvarlarla çevrilmiş olduğu halde, meyvelerin hemen hemen yarısını aşırıyorlardı. Bu durum adamcağızı çok kızdırıyor ve bu yüzden çoğu kez hasta düşüyordu. Bir gün güpegündüz, kapılar kapalı bir durumda, eski bir kitabı incelerken yer cücesi ya da öbür adıyla Karagün Dostu ya da Hızır ona çıkagelir. (Doktorun o zamana kadar böyle bir varlıktan haberi olmamıştı.) Cüce ona bu heriflere karşı bir çare önerir ve karşılığında doktorun da cücelere her yıl bir kile iyi cins armut vermesi koşulunu ileri sürer. Doktor bu öneriye, hiçbir güçlük çıkarmadan razı olur. O zaman cüce, deri önlüğünün altından, halis kayın ağacı kerestesinden yapılmış bir çizme çekeceği çıkarır. Daha yepyeni olan bu aygıt dümdüz bir sırtı ve ufak güçlü kısıkaçları olan garip bir yengeç biçiminde yontulmuştu; karnından aşağısı siyaha boyanmış ve üzerine beyaz boyayla bir cin ayağı (40) resmi yapılmıştı. Cüce:

"Benim bu aygıtımı alın" dedi, "ve onu evin içinde istediğiniz yere koyun, yalnızca bahçeye çıkabilmek için kendine örneğin bir su borusu ya da bir kedi deliği gibi bir geçit bulabilsin, yeter! Sonra artık onunla hiç ilgilenmeyin, o görevini yapar. Ola ki siz, gecenin tam ortasında birinin bağırıp sızlandığını işitirseniz, o zaman hemen koşup hırsızı yakalayın ve bir temiz pataklayın. Sonra aygıtı şu sözleri söyleyin:

Zanges, Banges, lass ihn gahn,

Wohl hast du dein Amt getan!
Kısaç, korkuluk, bırak onu gitsin,
Sen görevini çok iyi becerdin.

"Ama siz köylüyü ya da hırsız salıvermeden önce çizmesini ya da ayağında ne varsa çıkarttırın; Bu işte benim aygıtım gereken yardımı yapar; ve bunu hakkınız olarak alıkoyun; zamanı gelince istediğinizle bağışlayabilirsiniz. Eğer yengecim biraz tembelleşirse ya da herhangi bir biçimde işe yaramaz olursa, o zaman onun kaba etine birkaç okkalı tekme yaptırmanız yeterli; ama buna gerek kalmayacağını umarım. Yoksa o uysal ve çetin bir hayvancıktır. İnsan onun sırtında odun bile kırabilir. Ancak şu var ki, onu mutfaktan uzak tutmak gerek. Çünkü her yere tırmanmasını sever ve günün birinde içinde su kaynayan bir kazana düşüverirse, buna dayanamaz. Bununla birlikte ben yine gelir ve durumu görürüm, sevgili efendiciğim, kalın sağlıcakla!" Doktor Veyland çekeceği oda kapılarından birinin önüne koydu. O da akşama kadar hiç kımlıdamadan oracıkta durdu ve öteki odun parçaları gibi duygusuz göründü. Fakat akşamın alacakaranlığında, kimse ondan bir şey beklemezken birden takır tukur, takır tukur, merdivenden aşağıya indi ve su deliğinden, dışarı çıkarak bahçeye daldı. Sonra efendiyle uşak onun yeşil çimenler arasından duvar boyunca sürünerek evin dört bir yanını, bütün gece, durup dinlenmeksizin dolaştığını pencereden gördüler.

Yaşlı uşağın yatak odası alt katta bahçe tarafındaydı. O gece, giysisini çıkarmadan yatağına uzandı. Saatler birbirini kovalıyor ve yaşlı adam, arada sırada olgun bir

meyvenin dallarından aşağıya yuvarlanıp yere çarpmasından başka bir ses işitmiyordu. Ama sabaha karşı artık öbür kulağının üstüne yatmış ve hava oldukça serinlediği için yorganı iyice başına çekmiş bulunduğu bir sırada, uzaktan, sanki adam öldürüyorlarmış gibi, yürek paralayıcı bir çığlık geldi. Uşak hemen dışarıya koştu ve altmış adım ötede cüce-yengecinin, bir ağaç gövdesi kadar iri bir herifi topuğundan yakalamış, zorla eve doğru sürüklediğini gördü; her ikisi de, hırsız da korucu da (yengeçlerde hep öyle olduğu gibi) geri geri yürüyordu. Bir sürükleme, kıştırma, kavrama, zorlama ve koparma ve buna karşı bir soluk soluğa çabalama, inleme ve yalvarmadır gidiyordu. Öyle ki, insanın bunları görüp işitince, gerçekten acıyacağı geliyordu.

Bupsingli bir şarap hamalı olan zavallı suçlu, başlangıçta korucu yengeci de birlikte alıp sıvısmaya çalışmış, ama hayvancık iki öküz gücüne sahip olduğunu göstererek her defasında suçluyu cezalandırmış ve öyle sert bir biçimde kışkaçlamış ki, köylü fazla dayanamayarak boyun eğmişti. Böylece eve kadar geldiler. Yengeç tam kapının önünde durdu. Doktor da sabahlığına giyip gelmişti. Hayvana gülerek, bildiğimiz tekerlemeyi söyledi:

Kısaç, korkuluk, bırak onu gitsin.
Sen görevini çok iyi becerdin!

Sonra köylünün ayağından pabucunu çıkarttı ve salıverdi. Ertesi gece bunlardan iki kişi daha yakalandı. Üçüncü gece yine birisi, böylece yakayı ele verenler, hepsi Bupsingli

olmak üzere otuzu buldu. Çünkü hiçbir, utancından, köylüleri uyarmaya ve başına geleni açıklamaya yeltenmiyordu. Sadık korucu da adamın kolay kolay elinden kaçırmıyordu; bir defasında boş bir çizmeyi sürüyerek geldi ve bunu sabaha kadar hiç gevşetmeden kışacları arasında sıkı sıkı tuttu. Sonunda efendisi onu sabahleyin bu durumda gördü. Uşak ayakkabıları, o zaman boş olan beygir ahırında sırayla duvara çivilemekteydi. Bunlardan da çok sevimli bir öykücük doğmuştur. Şöyle ki: Bir gün Kont, eşi ve iki oğluyla birlikte Veylland'ı görmeye gelmişti. Bay Konrad onun bahçesinde bir hara (41) yaptıracaktı. Bu yüzden kent sonraları Stutengarten (Kışraklar Bahçesi) diye anıldı. Kont ustasının oraya, yapı yerine çağırarak işin nasıl olacağını anlattı. Öte yandan doktor da küçük efendilerine bir eğlence yaratmak istemişti; bu amaçla yer cücesine zararsız bir hokkabazlık düzenlemesini rica etti. Cüce bu ricayı kabul etti. Çocuklar yemekten sonra bahçeye oyun oynamaya çıktıklarında ahırda bir canlanma oldu; biraz sonra ahırın kapısından dışarıya küçük, şirin birçok cüce at, semerleri ve öteki takımlarıyla birlikte bir sürü siyah poni çıktı. Bunlar ahırda çiviye asılmış olan çizmelerdi. Küçük jokeyler tarafından çekilerek ikişer ikişer sıralandılar. Bu oğlanlar da bağlı pabuçlardı. Kont'un çocukları bunlarla akşama kadar eğlendi. Sonra birden bahçede bir ıslık işitildi. Bütün jokeyler hemen yıldırım gibi semerlerine bindiler. Fakat atçıkları, her biri pabuç büyüklüğünde, yemyeşil kanatlı, içi ot doldurulmuş saman atlarına dönüşmüştü. Hepsi duvarın üstünden atlayarak gitti, bir daha da görünmediler. Bununla birlikte biraz

sonra gerek çizmelerin, gerekse pabuçların, eskisi gibi, ahırda çivilerinde asılı olarak yerli yerinde durdukları görüldü.

Yıllarca önce ben Stuttgart'ta pazarda bir bebek kutusu içinde, tam da bu öyküyü canlandıran bir oyun görmüştüm. Ah, hepsini tam olarak aklımda tutabilseydim! Size önce anlattıklarımınla saray tıflısı Bernd Jobsten hakkında, önceden bilinmesi gereken şeylerin hepsi, gayet iyi uyaklanmış beyitler halinde önsözde anlatılıyordu. Bu tıflı, özellikle yabancı baylara ve konuklara karıştı dilini tutmadığı için Kont tarafından kovulmuştu. Uğradığı talihsizliği Doktor'a anlattı. Önce bir kez daha aynı nedenden dolayı Kont'tan yine başışlanma dilemiş olan doktor, şimdi artık böyle bir adıma cesaret edemedi. Bununla birlikte ona yardım etmek için ahırdaki pabuçları verdi, bunları satarak para kazanabilirdi. Tıflı: "Çok güzel, bunlar benim işime yarar. Tanrı sizden razı olsun" diyerek pabuçları büyük bir sepet içinde sırtına yükledi ve koyaktan aşağı doğru yürüdü. O bunlardan nasıl yararlanabileceğini şimdiden biliyordu. Kahlenstein'in alt yanında Neckar ırmağının kıyısında Kont'un çobanını, hayvanlarını otlatırken, buldu ve yükünü bir süre için onun yanına bıraktı. Ona, kaypak dili yüzünden işini nasıl bozduğunu anlattı ve sepetin içinde ne olduğunu da söyledi. Öykü böyle başladı ve tıflı anlatmayı şöyle sürdürdü:

Der Narr:

Ich bin jetzt alt und gichtbrüchig,
Und meine Sünden beissen mich;

Drum will ich bauen ein Klösterlein
Und selber gehn zuerst hinein,
In angenehmer Schauenlichkeit
Verdrönsen dieses Restlein Zeit.
Tıflı:

Ben artık yaşlıyım ve damlalı bir insanım,
Günahlarım ediyor beni çok rahatsız.
Bu yüzden küçük bir manastır kurmak
İstiyorum ve içine ilk olarak kendim girmek
Ve istiyorum ömrümün son demlerini
Orada dua edip düşünerek geçirmek.

Der Schaefer:

Klöster bauen kost't halt viel Geld.

Çoban:

Manastır kurmak kolay mı? Çok para ister.

Der Narr:

Just darauf ist mein Sinn gestellt.
Hierzu bedarf es ein Heiltum,
Dass alle Leut' gleich laufen drum
Ein Armes bringt sein Scherflein her,
Der Reich' schenkt Aecker, Hof, Wald und
mehr.

Tıflı:

Zaten benim aklım da bunu böyle der,
Bunun için bir kutsal emanet gerek,
Ki peşinden bütün halk koşsun, severek.
Yoksul olan verir elindekini
Zengin de bağışlar
Tarla, çiftlik, orman ve ötesini.

Der Schaefer:

Solch Heiltum kriegen ist nichts Kleins.

Çoban:

Böyle kutsal bir şey bulmak küçük iş
değildir.

Der Narr:

Hat mancher keins, er schnitzet eins.
Ich, Gott esi Dank, bin wohl versehn.
Diese Schuh', musst du verstehn,
Der vielberühmt Doktor Vellyland
Naechst an der Stadt Jerusalem fand,
Unterm Schutt in einer eisen Truh,
Ein gar alt Pergament dazu
Mit Judeng'schrift. Selbes bekennt:
Als Mose nun haett' israels Heer
Geführet druch das Rote Meer
Und König Pharaο, Reiter und Wagen
Ersaeufet in der Tiefe lagen,
Froklockt das Volk auf diesen Straus,

Zog weinend Schuh und Stiefel aus,
 Am Stecken sie zu tragen heim
 Ins Land, wo Milch und Honigseim,
 In ihren Haeusern sie aufzuhenken.
 Zu solches Wunders Angedenken.
 Aus sechshunderttausend ohngefahr
 Erlass man diese dreissig Paar
 Und brachte sie an sichren Ort
 Als einen künftigen Segenshort,
 Dass, wer das Leder küssen mag,
 Sei ledig seiner Lebetag
 Von Allerweltsart Wassernot,
 Auch Wassersucht und sotten Tod.

Tıflı:

Kimi, olmasa da bunu diriltir.
 Çok şükür ki bundan yoktur sıkıntım.
 Bu pabuçları gördün mü, dostum.
 Onları ünlü kişi şu Doktor Veylland,
 Bulmuş Kudüs kentinin yakınlarında;
 Yıkıntı altında bir demir sandıkta.
 Bununla birlikte bir de parşömen;
 Yahudi yazısıyla yazılmış kağıt,
 der ki: İsrail budununu geçirirken,
 Musa Peygamber Kızıldeniz'den,
 Atı ve arabasıyla Firavun ordusu,
 Gömüldü denize, tümünü kapladı su.
 Bu savaşın sevinci içindeydi halk;
 Çıkarmıştı pabuç ve çizmelerini,
 Gözyaşlarıyla taşımak için bu yana
 Onları sırtlarıyla,
 Süt ve bal verecek yurtlarına.
 Böyle bir tansığın anısı için,
 Asacaklardı evlerinin duvarlarına,
 Yaklaşık altı yüz bin taneden
 Bu otuz çifti ayırmışlardı elden;

Koymuşlar onları emin bir yere,
İlerde bereket getirsin, diye.
Öyle ki deriyi öpen birisi:
Ömrünce korunur her türlü dertten,
Su baskınından, sayrılıklardan,
Bir de kanayarak ölüm görmekten.

Der Schaefer:

Hast du das G'schrift auch bei der Hand?

Çoban:

Şimdi bu yazı elinde midir?

Der Narr:

Das, meint'ich, gaeb'dir dein Verstand...
Es liegt im Kraeben unterst drin,
Und haett'ich's nicht, Gaelt's her wie hin.
Die War'blieb trocken auf Meeres Grund
Und ist brottockten auf diese Stund'!
Nun kenn'ich einen guten Pfafften,
Der soll mir helfen mein Ding beschaffen,
Soll es anrühren dem Provinzial,
Der meldt's gen Rom dem General.
Da wird sehr bald Bescheid ergehen,
Man wöll' der Sach' nit widerstehn,
Sie solln nur forschen bei diesem Jobst,
Was er lieber waer': Prior oder Probst.

Tıflı:

Zaten düşünüyordum:
Senin aklın buna yatacak diye.
Sorduğun duruyor, şu sepetin dibinde.
Elimde olmasaydı, hiç böyle olur muydu?
Pabuçlar denizde kuru kalmışlar
Ve şimdi de onlar kupkurudurlar.
Bir papaz tanırım, iyi bir adam,
Etmelidir o benim işime yardım.
Bizim il başkanına bunu övmeli.
O da bunu Roma'ya tez iletmeli.
O zaman çok çabuk salınır haber:
Bu işe kimse gücenmesin der,
Yalnız sorun, siz bu garip kişiye,
Ne olmak ister: yamak mı yoksa baş mı,
diye.

Tıflı papazın odasına kadar giderek ona önerisini yaptığında, o da her şeyden öne parşömeni görmek istedi. Fakat kurnaz tıflı ona bir masal uydurdu: "Evet" dedi, "bir yıl önce onu pekâlâ gösterebilirdim, yalnız o elime tümüyle buruşmuş, çürümüş, parçalanıp dökülecek bir durumda düşmüş bulunuyordu; sonra da dura dura, şimdi artık tümüyle dökük bir duruma geldi." Buna karşılık sepetinden, demirden yapılmış, eski ve ağır bir asma kilit çıkardı ve bunun demir sandığa takılı olarak bulunan kilit olduğunu ileri sürdü. Keşisse, kolayca anlaşılacağı gibi, bu oyuna gelmedi; onun bütün tutumunun yanlış olduğunu söyledi, onu uyaracak, hatta korkutacak kadar ileri gitti. Tıflı ise, öykünün, doğru olsun olmasın, yine papazın hoşuna gittiğini ve onun paradan çok arkadaşlarından çekindiğini sandığı için, kinayeli sözlerle kızgınlığını açığa vurdu ve sonunda:

T1fl1:

Sag', Pfaff! Tust du die Bibel les'n?

Söyle, papaz! incil'i okuyor musun?

Papaz:

War die Ganz Wuch'n drüber g'sess'n.

Haftalarca önünde diz çöktüm durdum.

T1fl1:

Ich dacht'nur, weil sie in Latein.

Soruyorum, çünkü o Latince'dir de...

Papaz:

Wohl, dass nit jed's Vieh stört hinein.

Evet, her hayvan içine dalmasın, diye.

T1fl1:

Wohlan, so weisst du bass dann ich,
 Was dort geweissagt ist auf dich
 Und die Frau Mutter der Christenheit,
 Wie ihr es naemlich treibt de Zeit.
 Zum Exempel Proverbia
 Im dreissigten, was steht all da?
 Die Eigel hat zwo Töchter schnöd':
 Bring'her, Bring'her, heissen alle beed';
 Die ein' hat einen Ablasskram,
 Die ander heischet sonder Scham.
 - Ei, das hoff'ich nur auch zu nutzen.
 Pfaff, du taet'st mit, haett's nicht sein
 Butzen!..

Öyleyse sen benden iyi bilirsin,
 Orada senin için olan yorumu,
 Ve Meryem Ana için olan durumu
 Geçirdiğiniz zamanla ilgili.
 Örneğin atasözleri olarak belli;
 Otuzuncuda, hep yazılı şeyler.
 Sülüğün varmış iki kötü kız,ı,
 Beri getir, beri getir diye anılırdı ikisi,
 Biri de, hep günahların içinde,
 Öbürü de özel ayıp peşinde.
 Umarım ki sen bu kıssadan
 Hisse kapmak istersin hiç sıkılmadan.

Bunlar1 söyleyerek sepetini aldığ1 gibi
 papazın şiddetli azar ve gözdağlar1 arasında
 oradan ayrıldı. Ancak daha bir manastır kurma
 kararından da dönmek istemiyordu; ona
 bağcıklı pabuçlarla çizmeler her bakımdan
 yardımcı olmalıydılar. Yeniden sokağa çıkınca
 şöyle söylendi:

Tıfl1:

Jetzt, wüsst'ich nur's Pechfisels Haus!
Die schickt'ich darın in die Welt,
Zu kollektier'n ein Gottesgeld.
Vielleicht er macht sie mir gleich beritten
Auf Saumrösslein mit frommen Sitten:
Sie kaemen doch viel 'ringer so 'rum,
Als wie per pedes apostolorum.

Ah, şimdi bilseydim Pechfisel'in (42)
obasın1,
Yaratırdı bana bu türden bir sürü keşiş.
Salardım onlar1 şimdi hep veryüzüne,
Toplamalar1 için, bana tanrının parasın1,
Belki o bunlar1 yaratırdı hep atlı
(olarak).
İyi huylu küçük atların üstünde
Bunlar dolaşırlardı hemen her yeri.
Geri kalırdı kesin onlara göre,
Taban teperek yürüyen her havari.

Uzun bir süre cüce kunduracıyı her yanda
boşuna soruşturup aradı durdu; sonra da bir
tepecikteki Bupsing Çeşmesi'nin başında
buldu; o sırada Cüce maşrapayla çeşmeden su
alıyordu. Onun evi ve işyeri de bu tepedeydi.
Tıflı büyük bir ikiyüzlülükle meramını ona
açıkladı; ancak Karagün Dostu ona şöyle yanıttı
verdi:

Karagün Dostu:

Ich dient' Euch gern, mein guter Freund,
Aber was geistliche Sachen seind,

Lasst meine Kunst mit unverworn;
 Es braecht' mir eitel Hass und Zorn.
 Mein Rat ist darum: Geht zur Stund'
 Verkauft so gut Ihr könnt, den Schund!
 Bei die Bupsinger droben, hör'ich, waer'
 Grosser Mangel eine Weile schon her.
 So brauchet es kein lang Hausieren.
 Doch müsst Ihr nicht Eu'r Geld verlieren;
 Woll'n sie mit dem Beutel nit schier
 heraus,
 Droht, es kaem' ihnen der Werr ins Haus,
 Der Presser; das werden sie schon verstehn.

Size seve seve hizmet ederim, sevgili
 dostum!
 Fakat dinsel işlere hiç sokmayın beni.
 Sanatımı karıştırmayın; hiç bu şeylere,
 Getirir bana çünkü düşmanlığı, kıskançlığı,
 kini.
 Size öğüdüm odur ki, hemen gidin,
 Elinizdeki pisliği satın, ne fiyat
 verseler.
 İşittim ki, şu yukarda oturan Bupsingliler
 Epey zamandır büyük yokluk içindeler.
 Bu nedenle çok dolaşmak gerekmez,
 Ama para da yitirmeye gelmez.
 Onlar hemen keseye davranmazsa,
 Korkutun, onları icracıyla.
 Getirin başlarına akıllarını,
 Kollukçuyu çağırarak, hiç olmazsa.

Bunun üzerine Tıflı: "Sözünüzü
 dinleyeceğim, usta; size çok teşekkür ederim"
 dedi.

Şimdi işin eğlenceli yanı geliyor. Ama, bu
 görülecek bir şeydi. Bernd Jobst köy yolunda
 sepetini boşaltınca köylüler hemen evlerinden

dışarıya fırlarlar ve birbirlerini paralarcasına bir yarışmadır başlar. Herkes bağıra çağıra kendi malını ayırmaya çalışıyor ve birbirlerinin önündekini kapıyorlardı. Sonra hepsi para vermemek için inatla direnirler. Sonunda Jobst gitmek üzere ayağa kalkar ve bu sırada Werr'den (43) söz ederek, onlara hakkını almak için onu göndereceğini söyler. Bunu işiten herkes hemen borcunu ödemeye razı olur. Hatta aralarında en kabadayı olanı bile, yeni bir çift için pazarda vermeyeceği parayı öder.

Bu aralık çoban Kont'a Jobst'un nasıl şaşıllacak bir iş peşinde olduğunu anlatır. Doktor da Karagün Dostu'ndan işittiğine dayanarak ona bu girişimin ne gibi bir sonuç verdiğini söyler. Bu oyundan pek hoşlanan bay Konrad, Tıflı'yı bu seferlik yine başlıklar ve bütün öykü de burada sona erer.

Seppe öyküsünü böylece bitirdi. Patron hanım onu yalnızca kabalık olmasının diye dinlemiş ve gizliden gizliye hep esnemişti. En sonunda: "Evet, evet" dedi, "bunlar çok garip şeyler" ve çörekten artakalan kabuk parçasını eline aldı. Burada şunu da bilmemiz gerekir ki, kadıncağızın pencerede bir halka üzerine serbestçe tünemiş büyük ve güzel bir kuşu vardı. İlk kocası bir gün kötü bir müşteriden para yerine kuşu kabul etmek zorunda kalmıştı. Kara gagalı ve kara ayaklı bir tür papağan olan bu kuş, uygun yem bulduğu zaman her şeyi söyleyebilecekti. Gerçi orada bulunduğu zaman boyunca hiçbir şey söylememişti ve bu nedenle kunduracı da artık aldatıldığını inanmıştı. Bununla birlikte kuş de kadının sevgilisi olarak kaldı. Ekmek parçasını görünce başını o yana eğerek hırsla kadının eline bakmaya başladı. Kadın bunun üzerine nişanlısına: "Heinz'a bu

verilmez mi?" diye sordu. Doğal olarak Seppe, içinden bununla aynı zamanda birkaç yüz çöreğin birden kaybolacağını düşündü, ama yine de kadına şöyle yanıt verdi: "Benim nem varsa sizindir ve sizden ne gidiyorsa benden de gitsin." - Bunun üzerine kadın ekmeği sevgili Heinz'ına attı, o da onu havada kapıverdi, parçaladı ve yuttu. Bu iş henüz olmuş bitmişti ki, papağan hemen konuşmaya başladı; yüksek sesle ve tam anlaşılır bir biçimde şu sözleri söyledi:

"Gut, gut, gut - ist des Hunzelmanns sein Brot.

Wer einen hat umgebracht und zween,
Schlaegt auch den dritten tot."

"İyi, iyi, iyi - yer cücesinin ekmeği.
Birinin hakkından gelmiş ve ikincisini
sıraya koymuş
olan
kuşkusuz üçüncünün de canına kıyar."

Patron kadın sandalyesinde, kireç gibi bembeyaz kesildi. Bir yanda, o böyle şaşırmış, hatta daha çok dehşet içinde donakalmış görünürken, öte yanda kalfa gülerek bağırdı: "Bu kuş çok eğlenceli. İnsan bir tanesinin tam tadını alınca, bir oturuşta kolayca üç bütün ekmeğin hakkından gelir, demek istiyor!" dedi. Bunun üzerine kadın da, aynı biçimde, hayvanın bu sözünden çok hoşlanmış gibi göründü, ama içinden herhalde baygınlıklar geçiriyordu. Delikanlı bu çılgın kuş üzerine uzun boylu konuşup onunla şakalaştıktan sonra, sözü başka şeylere ve

daha çok, gerekli sandığı işlere getirdi. Evi nasıl döşeyeceklerini ve benzeri konulardan söz etti. Kadın düşünceli duruşuyla "bunlar daha uygun bir zamanda görüsek nasıl olur?" dedi ve uykusu gelmiş gibi yaptı. Hotozu yeniden gözden geçirdi, aynanın karşısında başına koydu: "Off, bu başlığın içinde donuyorum!" diye bağırdı ve kendini, adamakıllı titriyormuş gibi gösterdi, "Gümüş bana o kadar soğuk geliyor ki." -Sonra ekledi: "Eğer üstünde siyah kordelalar da olsaydı bu, tam prenslerin ölüm cezasına çarptırıldıklarına özgü bir başlık olurdu!"- Bu sözleri söyledikten sonra da yeniden öyle bir titreyerek güldü ki, kalfa dehşet içinde kaldı. Ama sonra hemen yine aklını başına topladı ve iyi bir tavır takındı; eşiyle gevezelik etti; onu sevdi ve böylece kadını yine eski neşesine kavuşturdu. Sonunda birbirlerini öperek, iyi geceler dileğiyle ayrıldılar. Kalfa da bütün iyi duygularla dolu olarak odasına çekildi.

Ertesi sabah pazardı. Seppe güzel papağanı halkasında göremedi ve ustası kadın, sevimsiz bir çehreyle: "Verdiğimiz çörek ona iyi gelmedi. Sıranın altında kaskatı kesilmiş, ölmüş buldum ve hemen gözden uzaklaştırdım" dedi. Bu iş kalfaya biraz garip geldi: Hem yerde bir de kan lekesi görmüştü. Ancak onu asıl gücendiren şey, kadının ona karşı sevimsiz ve kızgın bir surat takınması olmuştu.

Öğleden sonra nişanlısı, kilise çıkışından eve gelmediği için Seppe de arkadaşlarıyla birlikte, kentin korugan seddi arkasında, Söflingen yöresinde yeni bir meyhaneye gitti. Yolda arkadaşlarından biri onun birkaç kez ağzını aradı ve sevgilisine göndermelerde bulundu; arkasından, ağzı pek sıkı olmayan

bir Hesseli de şakaya karışarak: "Bu tam da şvablıya göre bir av" dedi, "onların mideleri pabuç çivilerini eritecek kadar sağlamdır."

Seppe, bununla ne denilmek istendiğini anlamadığı için o sırada yanında giden dürüst yaratılışlı bir Sindelfingli ile biraz geride kaldı ve ondan bu konuda bilgi istedi. O da ciddi bir tavırla: "Bu yeni bir dedikodu" dedi, "senin patron hanımın üç yıl içinde iki kocasını zehirleyerek temizlediği söyleniyor. Hele sonuncusu için bunun böyle olduğu kesinmiş. Bu böyle olunca, ilki için söylenenin de doğru olacağına bütün Ulm inanıyor. İkincisini daha bu ilkyaz gömdüler. Yargıçlar, kadın için ölüm kararı alacaklardı. Ancak kocası ölüm döşesinde kundura çivisi yuttuğunu söylediği için, bunu yapamadılar. Sonra gerçekten onun karnında böyle şeyler bulunmuştu. Yalnız, adamın bunları zehir içtiğini anladıktan sonra umutsuzluk ve acı içinde, son dakikada yuttuğu sanılıyor."

Seppe'nin suratı asılıverdi. Birahaneye kadar, sanki yün çuvalları üzerinde yürüyormuş gibi, iki yana sallana sallana gitti; ancak orada duramadı ve bira dolu bardağına el sürmeden bırakıp gitti. Sapa yollarda ıssız bir geçiyolu üzerinde bir bahçenin eşiğine oturdu, kafasını toplamaya çalıştı. Sonra ellerini kavuşturarak, kendisini o kadar iyicillikle kolladığı için Tanrı'ya teşekkür etti, düşündü ve bu kötü dul kadının evini, hatta Ulm kentini bile hemen o gece gizliden bırakıp gitmeye karar verdi. Günah işlemiş bir zavallı ya da yalan yere ant içmiş biri gibi, sokaklarda bir öyle bir böyle dolaştıktan sonra açlığın ve susuzluğun baskısı altında ıssız bir meyhaneye girdi. Orada birçok müşteri içki

içiyor, o hiçbirini tanımıyordu. Bahçelere ve Tuna ırmağına bakan bir pencerenin yanında loş bir dert köşesine büzüldü. Söz gelişi nasıl hiçbir dağın ardında umut yok, denirse, bu zavallı da talihsizliğin arkasında bir kurtuluş olup olmadığının hiçbir yönden göremiyordu. Yüreğinin bütün acılarına ek olarak şimdi artık bütün servetinin altı Batzen (44) bile tutmayacağını üzüntüsü içindeydi. Çünkü kadına gidip hesabından alacağını istemeyi kendine bir türlü yediremiyordu. Bu yetmiyormuş gibi o güzelim cüce armağanı çöreğinin de dibine darı ekilmişti. Bari o kalsaydı, yolda açlıktan ölmemesine yardım olurdu. Artık önünde ve arkasında alaydan ve utançtan başka bir şey göremiyordu.

Kendi kendine bir çıkar yol aramaya çalıştı: Yurduna mı dönmeli yoksa daha ilerlere mi gitmeliydi? Her iki yön de ona aynı derecede tatsız görünüyordu. Kendi kendine şöyle diyordu: Brogel-Wenz'in (45) Latin Savaşı'ndan dönüşünde olduğu gibi, sen de yine eve dönersen, sonra dostlar ne der? (Bu adla anıştırılan adam daha yedi gün geçmeden yine Wainsteig'a dönmüşmü.) - Ne var ki, gurbet diye adlandırılan bu yerler şimdi ona zehirli, korkunç geliyordu; tıpkı ilerde görünen Ulmer-Elend (46) gibi ıssız ve üzümlü. Şimdi oranın pencerelerinden birinde bir hasta bakıcının fenerinden küçük bir ışık görünür gibi oldu. Kim bilir, belki şimdi orada kimsesiz bir zavallı, sevgili yurdundan uzakta, son soluğunu vermişti. Bunun için, ne pahasına olursa olsun, onun yolu yurda, Stuttgart'a yönelmeliydi! Kimseyle eslenmeyi düşünmüyordu. Hele o kadınla, asla! Onun düşlemi ve yüzündeki anlatım şimdi, ürperti verircesine, hep gözünün

önünde ydi. Bu nedenle bulunduğu yerden kalkmak için, artık ona raslamayacağına güveneceği ve bütün iş arkadaşlarının da aynı biçimde uyumuş olmaları gereken bir zamanı bekledi. Saat on ikiye gelmiş ve bekçi ikinci kez son müşterilerin de meyhaneyi boşaltmalarını rica etmek için görünmüştü.

Seppe kendi mahallesine doğru yöneldiğinde, küçük bir evin tavan arasından iki kızın şarkı söylediklerini işitti. Bunlardan, bir kürkünün kızları olan Kunigund'u iyi tanıyordu; çok güzel olan bu cici kızla birlikte Pflug denen handa birkaç kez köylü dansları yapmışlardı. Eğer, patronu olan kadına hemen başlangıçta o kadar bağlanmamış olsaydı, bu kız ona bütün Ulm çocuklarından daha hoş görünecek ve kız da onu kesinlikle öyle görecekti.

Seppe, kızların yatakta birbirleriyle söyleştikleri ve arada da şarkı söyledikleri yargısına vardı. Söyledikleri, sevgilisini mezara veren üzgün bir delikanlının şarkı saydı, adı da "Sevgi ve Ölüm"dü. Böyle güzel bir hava belki de başka hiçbir şarkıda yoktu. Kızlar bunu yeni baştan söylemeye girişince, Seppe, bir tahta mendenenin arkasında durarak sessizce dinledi:

Ufam Kichhof am Chor
Blüeht a Blo-Halder-Straus
Do fleught a wesis Taeuble
Vor's taga tuet, aus.

Es streicht wohl a Gaessale
Nieder und zwua
Es fliegt mer ins Fenster,
Es kommt uf mi zua.

Mezarlıkta, koro yerinin yanı başında
Bir mavi mürver fidancılığı çiçek açmış,
Beyaz bir güvercincik uçuyor orada,
Daha gün bile sona ermemiş.

Bir sokakçılığı sıyrıyor kuş
Bir, bir daha ve aşağıya doğru
Penceremin içine uçuyor,
Bana geliyor dosdoğru.

Jetzt kenn'i mein'Schatz
Und sei linneweiss G'wand

Und sei silberes Ringle
Von mir an der Hand

Es nickt mer en Gruess
Setzt se niede am Bett,
Frei luegt mer's in gesicht,
Aber anruehrt me's net.

Drei Wocha vor Ostra,
Wann's Nachthüehle schreit,

Do macha mer Hochzig,
Mei Schatz hot mer's g'seit.

Mer macha kein'Lebtag,
Mer halta kein' tanz.

Wer goht mit zur Kircha?

Wer flicht mer da Kranz?

Şimdi tanıyorum sevgilimi,
Ve onun apak keten giysisini

Ve onun elindeki
Benim verdiğim yüzüğü.

Bana selam veriyor,
Yatağın ucuna oturuyor,

Serbestçe yüzüme bakıyor,
Fakat bana dokunmuyor.

Paskalyadan üç hafta önce,
Guguk kuşu ötünce
O vakit evleniriz,
Dedi daha sevgilim.

Biz hiç birlikte yaşamadık,
Biz hiç birlikte dans etmedik,

Kim birlikte kiliseye geliyor?
Kim bana orada çelenk örüyor?

Seppe bu şarkıyı dinlerken, "kız, benim
geceleyin sis içinde bir hırsız gibi buradan
sıvıştığımı işitirse çok şaşacak" diye
düşündü. Sonra yine düşünmeye başladı, "eğer
bu Gundecik senin sevgilin olsaydı, bugün de
ölmüş bulunsaydı, acaba sen bugüne oranla

daha kötü bir ruh durumunda mı olurdun? Yoksa işi daha hafife mi alırdın?" - Buna o anda bir yanıt bulamadı, yalnızca derin derin içini çekti ve yeniden yola koyuldu.

Dulun evine geldi; anahtarını, elinden geldiği kadar yavaş çevirdi ve kadının yatak odasının önünden ayak parmaklarının ucuna basarak geçti. Kalfalardan hiçbir ses çıkmaksızın odasına girdi. Eşyasını topladı. Üstündeki iyi giysileri çıkarıp başkasını giydikten sonra kendisi için o kadar iyi düşünmüş olan yer cücesinin ayakkabılarını da, yüreği sızlaya sızlaya taşın altından aldı. Onları uzun bir aradan sonra şimdi yeniden ayağına geçiriyordu. Böylece birkaç saat önce kendi öz malı gibi görerek seve seve baktığı evden, şimdi bütün ömrü boyunca bir daha dönmek üzere ayrıldı.

Liebfrauentor denen kent kapısına gelince, bekçinin çingırağını çaldı; adam onu dışarıya salıverdi ve Ulm kentinde ona, bu yolculuğu için mutluluk dileyen tek insan o oldu.

Seppe gecenin karanlığında kupkuru şosedede tatlı bir hava içinde daha yarım saat yürümemişti ki, sol ayağındaki pabuç kaşınmaya, vurmaya ve tepinmeye ve böylece hayli münasebetsizlik yapmaya başladı. Seppe ona kızgınlıkla bağırды: "Yine Gugelfuhr (47) yürüyüşüne mi başlamak istiyorsun? Öyleyse hemen bunun çaresine bakalım!" -Yere oturarak sol pabucunu çıkardı ve sağ pabucuna da el attığı vakit- aklına geldi: "Bunu çıkarmayabilirim, mutluluğa bir ayağıyla basmak hiçbirleriyle basmamaktan yeğdir." Böyle düşünerek öbür pabucun yerine sol ayağına bir çizme geçirdi; bir süre yürüyerek denedi; böyle gerçekten iyi olmuştu.

Ancak içindeki kötü duygular onu öyle altüst etmişti ki, sanki ıslık çalacak yerde

ağlasa daha iyi olacaktı. Akıllıca sözlerle kendi kendini yüreklendirmeye çalıştı; yaralı yüreğini tuttu, tıpkı ev kadınlarının kazayla ezilmiş bir tavuğa yaptıkları gibi, onu sevecen elleriyle yatıştırmak için üzerine bastırdı. En sonunda hem avuntuyu, hem de son kararını yeğenin bir sözünde buldu: Dünyada yalnızca üç iyi kadın varmış; bunlardan biri banyoda boğulmuş, öbürü dünyadan kaçıp gitmiş, üçüncüsü henüz aranıyormuş.

Gerhausen'dan pek uzakta değildi ki, gün ağarmaya başladı. Çok geçmeden Blaubeuren'i de gördü. Kimi damların üzerinde bacaların tüttüğü fark ediliyordu.

Kasaba kapısından bir tarla boyu uzaktayken beklenmedik bir şey oldu.

Yol orada kayaların altında sol yanda bir sırta doğru uzanıyordu. Seppe o anda; acaba şimdi kasabaya girsem mi, sıcak bir kahvaltı mideme ne kadar iyi gelecek, diye düşündü. Ama kesesi de buna elveriyor muydu? Bunu da hesaplıyordu. Sonunda dağarcığına dokunmamış olarak ne kadar yol alabildiğini de düşündü. Bundan başka birahane sahibiyle bu kez, yine onurlu bir yurttaş gibi söyleşemeyecekti: Herhalde Nonenhof'un, el işçilerine gösterdiği ikramcılık onun çok hoşuna gitmiş ve buranın çıkardığı hesap da pek işine gelmiş diyeceklerdi. Bu düşünce üzerine daha büyük bir çabayla yürümeyi sürdürmek istedi. Ama bir adım bile ileri atamadı; sanki pabucu yere çakılmıştı, ayağını yerden ayırmaya çalıştı, çekti, zorladı ve bütün gücünü toplayarak bir daha asılınca sonunda ayağını kurtarabildi. Ancak pabuç yokuştan aşağıya yuvarlanmış ve bir ev boyu aşağıda bir kayanın yarığına gömülmüştü. Seppe ister istemez arkasından seğırtti ve tehlikeyi göze alarak pabucunun düştüğünü gördüğü yere

ulaştı. Elini kaya yarlığına sokarak pabucu yakaladı. Bu sırada eli yabancı bir cisme değmişti. Bunu da gün ışığına çıkardığında: "Ohoo, demek bunun kokusunu almış!" diye bağırdı ve elindeki kurşun çeküle sevinçle baktı. Pabucunu yeniden giydi ve kendini bir rüzgâr hızıyla yine yukarda buldu. Şimdi artık iki kat ağırlaşmış olan çekülü çantasına yerleştirdikten sonra, gönlü daha da rahatlamış olarak, kente girdi.

Kentliler dükkânlarını henüz açıyor ve hayvanlarını suluk başına sürüyordu. Kunduracımız bir ekmekçi dükkânının önünden geçerken oradan yayılan çok hoş ve sıcak bir koku, doğru onun burnunu bulmuştu. Dayanamadı, bir kadeh içkiye bir büyük parça ekmek getirtti. Bu sayede vücuduyla ruhunu uzunca bir süre için yine bir arada tutmanın çaresini buldu.

Yine yola koyuldu. Arada sırada yolda bir kasabın ya da herhangi bir adamın yanından geçerken çekülü her biçimde denedi; sağda ya da solda taşımının etkilerini anladıktan sonra gününü artık yüreğindeki acıyı unutturacak biçimde iyi ve hoş geçirdi.

Feldstatt sınırındaki bayırda, arkadan ona doğru, iki güçlü öküz koşulmuş olan boş arabasıyla, Böhringli bir köylü gelmekteydi. Seppe yolun bir bölümünü arabada geçmek istedi ve köylüye tatlılıkla kendisini arabaya almasını önerdi. Ancak herif gayet kaba ve dik kafalı biriydi; sanki onu işitmiyormuş gibi davrandı. Seppe: "Vay canına" dedi, beni işitmiyorsun demek; hem de gördüğün halde! Ama yine de beni götüreceksin! - Herifin arkasında uçucu bir ruh gibi gözden yitiverdi ve arabanın arka tahtasına kuruldu. Köylü kendi kendine konuşuyordu: "Eğer ben bu herifleri arabama

almak istesem, başıma çok iş açmış olurum. Deli mi ne? Yersiz yurtsuz serseriler! Her dakika bir başkası koşup geliyor. Kimse benim eşeğimi atlayıp arabama binemez!" - Kalfa bunu büyük bir keyifle dinledi. Hiç sesini çıkarmadı. Nitekim öbürü de artık susmuştu. Aradan biraz geçtikten sonra Böhringli köylü tam da, şvabların biçeminde, burnunu temizlemek için hazırlanırken, birdenbire o durumda kalakaldı. Çünkü arkasından, boş bir fıçıdan çıkıyor gibi bir ses ona şöyle diyordu:

"On öküzle bir köylü on iki tane öküz kafalı yapar."

Köylü ağzı açık çevresine bakındı. Üstündeki tenteyi aradı, dinledi. Öküzlere "oha!" diye bağırdı. Arabadan aşağı indi, altına, tekerleklerin arasına baktı. Görünürde kimse olmadığının anlayınca ve ovada da bütün genişliğince bir insanın saklanabileceği hiçbir ağaç veya hendek ya da herhangi bir araç görünmediği için saçları dimdik oldu. Çabucak yerine atlayarak hayvanları, evinin önüne varıncaya kadar, var güçleriyle koşturdu. Çünkü şeytanın oyununa gelmiş olmaktan başka bir şey düşünemiyordu ve aklını başına toplamazsa yaşamının tehlikeye gireceğini sanıyordu.

Seppe arabadan ancak köylü, kendi yapılarının önünde durdurduğu zaman indi. Sonra köy içinden görünmez bir durumda geçti. Bu şaka sayesinde, aradaki küçük duraklama sayılmadığı takdirde, yarım millik bir yol kazanmış oluyordu.

Oradan aşağıdaki koyağa ve Urach'a yürüdü ve buraya kadar nasıl geldiğini bilemedi. Stuttgart'tan ilk yola çıktığında geceyi geçirmiş olduğu hanın önüne geldiğinde, birçok soylu yolcu, yanlarında uşaklarıyla

birlikte, tam o sırada atlarına binmek üzereydi. Onların Stuttgart'a yollandıklarını gördü. Bay Eberhard'ın kızının bir gün önce Kont Rudolph von Hohenberg ile düğünü olmuştu. Aynı zamanda kızın babası Kont da kendi gümüş yılını (48) kutluyordu. Eğlenceler sarayda ve kentte daha üç gün sürecekti. Yarışmalar ve başka oyunlar da yapılıyordu. Bütün bunları kalfamız zevkle dinledi. Anlaşılan, sana pek aldırman olmayacak ve dostların da senin bu eğlenceler için geldiğini sanacaklar, diye düşündü. Gerçi bunlar onu pek ilgilendirmiyordu; ama yine vakit yitirmeden yola koyuldu ve bütün ceplerini arayarak güçlkle bir araya getirdiği üç Groschen (49) ve birkaç Heller ile bir kere daha namusluca karnını doyurup susuzluğunu giderdikten sonra güçlenmiş ve cesaretlenmiş bir halde sopasını eline aldı. Suyu hep hızlı akan Erms deresini izleyerek kısa sürede Metzingen'e vardı.

Yarım yıl önce alaya alındığı ve sövgüler arasında utançla bırakıp kaçtığı bu yerden şimdi herkesin önünde başı havada ve gururla geçmeyi göze aldı. Yalnızca köyün dışında ikinci çizmeyi de giyerek, yine adamları şaşırtıp zorla alay konusu olmayı önlemek istedi. Ancak tam bunu yapmaya hazırlanırken, araya giren başka bir olay buna vakit bırakmadı.

Köyün tam önünde bir çiftliğin toprakları üzerinde açıkta bir boyacının evi bulunuyordu. Bu evin bir yüzünde: Kırmızı, mavi, sarı ve yeşil renklere boyanmış her tür parça ve kumaş, sırtıklar ve çarmlar üzerine asılmıştı. Önlerinde yemyeşil bir çimenlik vardı. Orda, ama sokağa yakın bir yerde, kendisinden bir taş atımı kadar uzakta, o utanmaz boyacı çırağının, yüzü kasabaya dönük

olduğu halde, ayakta durduğunu gördü. Delikanlı, ustaları evde olmadığını için, orada boş boş dineliyor ve belki güzel bir köylü kızını gözetlediği için başka hiçbir şeyi ne görüyor, ne de işitiyordu.

Bunu gören Seppe içinden sevinerek: "İşte seni kıstırdım, kerata!" dedi ve çabucak sokağın öte yanına atladı. "Şimdi sana bir temiz dayak çekeyim de gör" diye söylendi. Çantasını soluna aldı ve hemen ona doğru koştu. Görünmez durumda, çimen üzerinde boyacının on iki adım gerisinde durdu. Önce nasıl davranacağını çabucak bir düşündü. Sırıkların yanına gitti, bir şimşek hızıyla, artık kurumuş olan kırmızı bezleri çimenin üzerine serdi; sonra selamsız sabahsız, ne iyi ne de dargın bir yüzle boyacının hemen önüne çıkıverdi. Delikanlı düşmanını hemen tanıyarak hamur yutmuş bir sığa gibi budala budala bakakaldı ve bir an oradan sıvısmak istedi; ama kunduracı onu yakalamıştı. Hiçbir mengene, çeneleri arasına konan bir iş ağacını bizim kalfanın delikanlıyı tutan iki kol kısılcacı kadar güçlü kıstıramazdı. Ona ses çıkarmamasını buyurdu, ve acıdığı için vücuduna bir zarar vermeyeceğini söyledi, sonra onu yavaşça kaldırarak bir bezin sonuna, enlemesine yatırdı. Dirseklerini vücuduna yapıştırdı ve onu bezin içine doğru iterek, tıpkı eskiden kuru ütölemeye yarayan tahta tezgahların merdanesi gibi, eliyle yuvarladı. Böylece delikanlı çenesine kadar bir güzel kundaklanmış oldu. Bundan sonra, yine sıırıklardan çektiği yeşil bir şeritle onu çaprazlamasına aşağıdan yukarıya kadar sıkı sıkı sardı ve göğsünün üzerinde güzel bir fiyong yaparak iyice bağladı. Bütün bunları tamamladıktan sonra onu, sulu gözlü cırlak bir yumurcağı taşıyormuş gibi,

kollarının üzerine aldı ve yola koyuldu,
(bastonunu da kayışından bir koluna asmıştı).
Bütün bunları yaparken çekülü solunda
taşındığı ve bu durumda ahtapot dişi kendini
taşlıyandan fazlasını görünmez hale
getirmedeği için, ortaya çok şaşırtıcı, hatta
dehşet verici, aynı zamanda tuhaf ve gülünç
bir görünüm çıkıyordu; geniş şose üzerinde,
ortada, kanlı canlı ve kıvrırcık kara saçlı
sapasağlam bir delikanlı, bir kundak çocuğu
halinde, havada duruyor ve bağırlıyordu. Halk
bütün sokaklardan o yöne doğru koşuyor ve bu
görünüm karşısında, aynı zamanda, hem
gülüyor, hem de çığlığı basıyordu. Kadınlar
mucize diye bağırlıyor ve: "Aman Tanrım, bu
boyacının oğlanı, Vite! Erkekler, hiç
içinizden bu çaresizin yardımına koşacak
kimse yok mu?" diyorlardı - Ama hiç kimse
yaklaşmaya cesaret edemiyordu.

O zaman Seppe, açık bir sesle, şarkı okur
gibi, söylemeye başladı:

Makas bileyicisi, cız, cız, cız,
Tekerleğini vızıldat dur,

Stuttgart büyük bir kent, ortasından
Bir kaz deresi akar durur.

Çocuğun uslu durmadığını görünce de onu
sağa sola sallayıp kışkırtarak şu türküyü
söylemeye başladı:

Faerbersbüable, schrei net so,
Mach'mer keine Maendla!
D'Büasinger mit zwanzig Johr

Trait mer en de Wendla,
Heissasa, Hopsasa!
Wia de kleine Kendla.

Boyacı oğlancığı, ağlama öyle,
Adam olmuş gibi çırpınıp durma.
Gelince yirmi yaşına, çırpınıp durma.
Taşırız kundakta işte biz böyle:
Hoppala, hoppala, hoppini
Küçücük ufaklık çocuk gibi.

Halkın korkusu, şaşırması, titreyişi ve kaçışması ne sözle, ne de işaretle anlatılabiliirdi. Bu garip olay karışısında, aralarında itişerek ya da abanarak, birbirlerini ya öne sürüyor ya da geri çekiyorlardı; Seppe belediye yapısının önüne gelince, hiç beklenmedik bir biçimde kilise alanına doğru saptı, önüne raslayanlar bağrışarak iki yana kaçıştılar.

Alanın ortasında Vite'nin yavaşça yere konduğu görüldü. Böylece oracıkta, garip bir vaftiz çocuğu, hiçbir yardım görmeksizin, uzun boylu tepinip uludu. Kunduracı bu sırada kalabalığın arasından sıyrılıp gitmişti. Halkın gürültüsü ve hayhuyu, Seppe oradan bir hayli uzaklaşıncağa değin sürdü.

Neckar ırmağı kıyısında Toltingen'de bacaklarının yorgunluğunu duymaya başladı. Geçirdiği gece hiçbir yatak yüzü görmemişti ve sonra bir çırpıda on beş saatlik bir yol almıştı. Bu da yetmiyormuş gibi, son yaptığı öç alma oyunu da onu hayli terletmişti. Akşamın alacakaranlığı çoktan başlamıştı. Oysa onun hedefine varması için daha beş saatlik yolu vardı. Taze güçle bile Stuttgart'a gece yarısından önce varması

olanaksızken, şimdi sıfır tükemiş durumuyla ve kesesindeki ancak dört fenik parasıyla bunu göze almak ona akıllıca bir iş gibi görünmedi. Ama geceyi, ambar diplerinde pinekleyen bir serseriye benzemeden, nerede geçirebilirdi. O sırada aklına geldi. -Dur, dedi, Münsterli Kilian burada, yalnızca bir buçuk saat ötedeki Nürtingen kasabasında değirmenci kalfası olarak çalışmıyor muydu? O, dünyanın en iyi insanıdır, senin sokakta kalmana gönlü razı olmaz ve yolluk olarak, sana çekinmeden biraz ödünç de verir.- Artık hiçbir sıkıntı kalmadı! Önce, suyun parasız olduğu Toltingen'de susuzluğunu giderdi, sonra son parasıyla bir ekmek satın aldı ve hemen yedi. Bu arada karanlık bastırırken o da Neckar ırmağı boyunca yükselen yolda sallana sallana yürümeye çalıştı. Kendini son gücüyle zorla sürümeye çalışıyordu; ama en sonunda kentin ışıklarını gördü ve köprünün ötesinde büyük seddin şarıltsıyla onun hemen yanında, kıyıdaki birçok tesisin takırtısını işitti.

Değirmenci, tam o sırada ev halkı ve işçileriyle birlikte akşam yemeği yiyordu, ama aralarında Kilian görünmüyordu. Kunduracıya, onun üç ay önce oradan ayrıлып başka bir yere göç ettiğini söylediler. Zavallı delikanlı allahlık pabucu ve çizmesiyle, oracıkta donakaldı. Şimdi artık ne yapacağını hiç bilmiyordu. Bu sırada değirmenci kadın ona, yükünü indirmesini ve onlarla birlikte yemek yemesini söyledi. Sofra duasından sonra da değirmenci, o arada Seppe'nin, aslında temiz pak ama dertli bir insan olduğunun farkına varmış olmalı ki, geceyi geçirmesi için, değirmen çıraklarının dinlendikleri bekleme odacığındaki tahta kerevetlerden birine yatmasını önerdi. Seppe

bunu hemen kabul etti ve biraz sonra da yola koyuldu. Bir genç çocuk önüne düşerek onu altı koridordan geçirdi, bu sırada işittiği gürültüler kulaklarına pek kötü gelmedi. İki merdiven aşağıya inip bir merdivende yukarıya çıktılar ve duvarları kaplı genişçe bir odaya girdiler. Seppe dar bir yatağa uzandı. Ama zavallı o kadar ağır bir yorgunluk içinde olduğu halde, gözüne bir türlü uyku girmedi. Pencere ve döşeme hiç durmaksızın hep sarsıntı halindeydi. Arada bir oradan buradan çingirak sesleri de geliyordu. İşçiler girip çıktıkça kapılar vuruldu ve ıslık bütün gece yandı.

Saat bire geldiği sırada baş kalfa Seppe'nin hâlâ uyumadığını görünce ona, eğer bu gece gerçekten dinlenmek istiyorsa, yanlış kapı çalmış olduğunu, çünkü bir değirmende uyumanın tıpkı cehennemde ilahi söylemek gibi, önceden alıştırma yapılmış olması gerektiğini söyledi ve "iyisi mi, kalk da üç kişi olalım, üç kol iskambil oynayarak vakit geçirelim" dedi. Oradaki raftan iskambil kâğıtlarını aldı, masanın üstüne de bir dolu bira testisi koydu. Seppe oynamak istemiyordu; sonunda onlara beş parası olmadığını da itiraf etti; ancak dinlemediler: "Kunduracı! Torbanda bir hayli ağırlık var, herhalde taş doldurmadın; hem öyle de olsa, bize namusunla borçlanırsın!" dediler. Böylece onu sonunda razı ettiler ve oyun başladı. Vay canına, heriflerin gözleri fal taşı gibi açıldı! Seppe ne çekse, hangi kâğıdı oynasa her defasında en iyi oyunu çıkarıyordu! Şimdi artık tümüyle açılmış ve dikkat kesilmişti, kendi kendine aman, burada bana bir yol parası çıkıyor, diye düşündü. Birinci oyunu kazandı, ikinciyi de aynı biçimde. Üçüncü ve dördüncüde, iş belli

olmasın, diye pabucunu, masanın altında, gizlice ayağından çıkardı ve bu yüzden, birbiri arkasına yitirdi. Bununla birlikte kaybını önce dört, sonra altı kat olarak yeniden geri aldı. İçlerinden biri oyunun sonucunu her defasında bir tahta üzerine çizgilerle yazıyordu. Böylece sonra hesabı toplamak kolay olacaktı, nitekim en sonunda Seppe'nin bir Gulden (altın para) kazandığı anlaşıldı ve artık öbürlerinin daha fazla oynamaya istekleri kalmayınca, onun da işine geldi ve bir saatçik olsun yine oraya uzandı. Bu kez uyku çabuk bastırdı ve bir külçe gibi hemen sızdı. Ama aradığı dinlenme olmadı. Düşünde Ulm'a gitmiş ve yalnızca kötülük, zehir ve sıkıntılı şeylerle uğraşmıştı. Odadan geçen bir çırak onun düşünde, aşağı yukarı: "Darağacına hiçbir boyun atkısının baş ağrısına da hiçbir çelengin yararı olmaz", diye bağırdığını duydu. Gidip bunu kalfalara yetiştirdi. Onlar da alay için geldiler, çevresini sararak onun uykuda üzüntü içindeki yüzünü seyrederek eğlendiler. Ayrıca azizlik olsun, diye torbasını karıştırarak içinde ne gibi bir değer sakladığını anlamak istediler. Ağır kurşun parçasını ellerine alınca delikanlının saflığına o kadar güldüler ki, az kaldı kasıkları çatlayacaktı. İçlerinden biri: "Zavallı sefil", dedi "çalacak başka bir şey bulamamışsın, bunun için senin boynuna ip salmazlar!" - ve torbasını yeniden güzelce yerleştirdiler.

Seppe sonunda güpegündüz uyanınca hemen kuşanıp şapkasını ve değneğini aldı, iki oyun arkadaşını değirmende çalışırken buldu. Onlardan kazandığı parayı, hatta yarısı veya üçte biri bile olsa, koparmayı çok isterdi. Ama onlar tuhaf davranışlar ve işaretler

yaparak güldüler ve böylelikle ona, ne istediğini gürültüden dolayı anlamadıklarını ve onun için hiç zamanları olmadığını söylemek istediler. Seppe sonunda aldatıldığını anladı ve bu namussuz soytarılara arkasını çevirip kendisine borçlu olduğu teşekkürü etmek için değirmencinin yanına çıktı. Orada mutfaktan ona, üzerine yağ kızdırılmış mercimek lapası verdiler. Bu sayede karnı iyice ısınmış olarak kent kapısından çıktı ve köprüyü geçtikten sonra sağa saparak Oberensingen'e yöneldi. Daha kentten ayrılmadan önce, kendisini gece evinde barındırmış olan değirmenciden, yol anısı olarak bir iki satır rica etmek istemişti, ama pek cesaret edemedi; çünkü Ulm'da da defterine hiçbir ayrılık anısı yazdırmamış bulunuyordu.

Wolfschluger ormanının başladığı tepenin üstünde, o zamanlar açık bir yerde birkaç çok yaşlı ıhlamur ağacıyla yanı başlarında, çevresine dinlenme sıraları yerleştirilmiş, genel bir dua evi vardı. Seppe buradan mavi şvab Alplerini, Breitenstein'ı, basbayağı bir kent kadar büyük şatolarıyla Teckberg'i ve pencerelerinin uzaktan parıldadığını gördüğü Hohenneuffen'ı doya doya seyretti. Bütün Alman ülkelerinde, yaz mevsiminde, bu dağlardan ve bu çok bereketli topraklardan daha güzel yerlerin olamayacağını düşündü; bu kadar kötü olaylar ve üzüntüler arasında yine gözlerine bir şölen olsun çekebildiğine sevindi.

Arkasına döndüğünde, dinlenme sıralarının birinde tebeşirle bir şiirciğin yazılı olduğunu gördü; bunu güçlükle sökebildi; çünkü yazı oraya yazılalı aradan hayli zaman geçmişti ve üzerine kar ve yağmur yağmış olduğu ortadaydı. Şiir şuydu: (50)

Ich habe Kreuz und Leiden,
Das schreibe ich mit der Kreiden,
Und wer kein Kreuz und Leiden hat,
Der Wische meinen Reimen ab.

Üzgünüm, acı1ıyım çok,
Yaz1yorum bunu tebeşirle,
Kimin üzüntüsü ve acı1sı yoksa,
Bu dizelerimi buradan sile.

Seppe uzun bir süre yazıya baktı ve kendi kendine: "bunu yazan adamcağız senin gibi, belki senden de fazla, bütün cesaretini yitirmiş diye düşündü. Tanrı yardımcısı olsun! - Düşünceler arasında küçük kiliseye döndü, torbasını, şapka ve bastonunu, yakışık aldığı gibi, dışarıda bir yere koydu ve duasını yapmak için içeriye daldı. Duasından bittikten sonra, oradan geçmiş her türlü insan, inançlı ziyaretçi ya da işsiz duacılar tarafından duvarların her yüzüne kırmızı taşla ya da çakıyla yazılmış adları ve sözleri okumakla bir hayli vakit geçirdi. İyice arkada bir köşede şu dizeler okunuyordu:

Bitt, Wanderer, für mich,
So bittst du für dich.

Mit Schmerzen ich bösse,
In Traenen ich fliesse,

Das Erbe der Armen,
Das heisst Erbarmen.

Dua et, ey yolcu, sen benimçin
Böylece kendine de edersin dua.

Acılarla ödüyorum günahımı ben,
Döküyorum gözyaşımın son damlasını,

Ardı acımak olan
Yoksullar mirasını.

Bu sözler bir şimşek ışıını gibi doğruca onun yüreğine işledi. Sanki bu satırların arasından, kavuşturulmuş ellerle, ona yalvarılıyor gibiydi; ondan, o kadın için, özellikle yaşayan bir insan olarak gereksinim duyduğu son bir iyilik için ondan arkaçıkma dileniliyordu.

Ulm'den sessizce ayrıldığı zamandan bu yana bu ahlaksız, insanlık için kaybolmuş kadın hakkında aklından ne bir düşünce ne de bir kaygı geçmişti; ama şimdi, vefalı şvab yüreğinin isteğiyle, oracıkta diz çökerek onu kendi adına başısladı ve Tanrı'dan da, onun kötü duygularını pişmanlığa çevirmesini ve ona acımasını bütün yüreğiyle diledi. Kendisi için de, Tanrı'dan kendisini korumasını ve kadının kanlı sonunu kendisine göstermemesini diledi. Bundan sora kalktı, yaşlı gözlerini yenleriyle silerek yeniden yola koyuldu.

Üç saat sonra Bernhausen yakınlarında, tarlalar arasında, midesi yine yakınmaya ve guruldamaya başladı. O çekülü sayesinde, birçok zengin köylünün evinde ya da

mutfağında kolayca bunun çaresine bakabilirdi; tıpkı Roland'ın uşağının sultanın cücesi yardımıyla onun en sevdiği yemeği, tabağıyla birlikte önünden kaptığı gibi; ancak üzüntüleri arasında böyle bir şey kesinlikle aklından geçmedi; kaldı ki bütün ömrünce ne bir şey çalmış, ne de dilenmişti. Yalnızca açlıktan daha kötü bir yol arkadaş da düşünülemezdi. Bir kez başladı mı, zavallı yolcunun bacaklarından bütün gücünü kemirir, yüreğinden bütün güven ve neşesini alır, bütün eski dertleri ayaklandırır, tıpkı gece yarısı bir köpeğin öbürünü uyandırması, böylece yedisinin birden ulumaya başlaması gibi bir şeyler olurdu. Bu savaşı, zavallı kalfamızda sonunda Degerloch'a ulaşınca ve artık tam öğle vakti, anayurdunu, parlak bir güneş altında ve dumanlar arasında, tepeden görünceye kadar sürdü. O zaman gözlerinin tuzlu sevinç damlalarıyla dolduğunu duydu ve ayakları, sanki yeni doğmuş gibi oldu.

Uzaktan boru sesleri işitti, kent kapısı önünde ve sokaklarda parıltılar ve kaynaşmalar gördü. Soylu atlılar, kalkan ve zırhlarıyla büyük yarışmadan dönüyorlardı; atlarla binicileri, başlarındaki miğferlere kadar toza bulanmıştı. Kontlar, soylular ve uşakları, kentliler ve birçok köylüden oluşan bir alaca kalabalık ortalıkta dalgalanmaktaydı.

Seppe, kente girince evlerin hizasından çekine çekine yol aldı: En çok üstünün başının kötülüğünden dolayı kimseye görünmeden yürüyor, zaten midesi bulanıyor ve aşırı yorgunluktan gücü kesilmiş, başı dönmekte olduğu için de selam vermekten ve konuşmaktan kaçınıyordu. Böylece her adımda ona sanki, herkes kendisini gözetliyormuş gibi geliyordu. Yolda iyi tanıdığı biri ya da

eski komşularından bir kız, önünden gülerek geçtiğinde, ya kızarıyor ya da sapsarı kesiliyordu. Bohnen mahallesinde yaşlı bir yeğenin oturduğu dar sokağa doğru döndü. Köşe başına geldiğinde torbasını sağa aldı ve işte iyi yürekli yaşlı kız, sevgili Dott, penceresinden onu selamlıyordu. Seppe son bir çabayla basamaklardan yukarı sıçradı; ancak kapının önünde dizleri kırılıverdi ve kendinden geçti. Kadın kapıcısının çağırды, şarap getirdi ve daha ne gibi yardım çaresi varsa başvurdu, böylece çok sürmeden zavallı haylazı yeniden ayağa kaldırabildi ve masa başına oturarak yedirip içirdi.

Kadıncık bu sırada ona bütün o zamana kadar geçen olayları anlattı; saraydaki törenli düğünden de söz etti, ama asıl törenin yarın olacağını söyledi. Kent meclisi, karnaval zamanının yaklaştığını ve görkemli gelinin, güzel bir maskeli eğlenceden çok hoşnut olacağını düşünerek pazar yerinde bu tür son derece tantanalı bir eğlencenin düzenlenmesine karar vermiş; Kont da buna karşılık kent halkına, öğleyin sokaklarda bir yemek vermek istiyormuş; bu yıl, kış çok ılık ve kısa geçtiği için mevsim de böyle bir düzene pek uygun düşmüş; nitekim gerçekten Stuttgart ovasında hemen bütün ağaçlar uyanmış. Yeğen hanım: "Görüyorsun" dedi, "bugün genç yaşlı, yoksul varıl herkes elinden geleni ortaya koyacak. Bir kafir ya da Arap rolünü yapamayacak durumda olan, çingene giyimine olsun bürünebilmek için, bir renkli paçavra bulacak ve yüz maskesi bulamayan da suratını boyayacak. Biraz önce, senin pekâlâ tanıdığın Kiderlenlerin kızısı Vrone, şimdi bizde kapıcılık etmekte olan yeğenin bayramlık cepkeniyle pantolonunu aldırdı. O da büyükannesinin düğün

takımlarını giyecek. Seppe, daha zaman varken biz de senin için bir şey arayalım. Ama şimdilik en çok yatağa gereksinmen olduğunu görüyorum" - Seppe: "Ah, hem de nasıl bir bilsen? Dot kadın" dedi, "gecenin de kırk sekiz saat olmasını dilerdim doğrusu!" Kadın: "Öyleyse" dedi, "biz akşam yemeği yiyinceye kadar dört saatlik zamanın olacak, bu arada bir uykucuk kestirebilirsin!" - Ve onu yukarıya, küçük bir odaya götürdü. Orada, her zaman için iyi bir konuk yatağı hazır dururdu.

Seppe soyunur soyunmaz, o parça parça ayrılmış, kırılıp dökülmüş ve tümüyle çürümüş olan iskeletini şöyle usul usul yatağa serdi ve hemen bir porsuk gibi, bir çırpıda akşam geç vakte kadar uyuyakaldı. O zaman, kadın ona etli bir çorba getirdi ve onunla biraz konuştuktan sonra yine iyi geceler dileyerek mumunu alıp çekildi.

Ama kadın merdiveni daha aşağıya kadar inmemişti ki, Seppe'nin odasındaki sandalyeye bir şey çarptı; bir lambacık odayı aydınlatıverdi ve bir ses şu sözleri söyledi: "Merhaba Seppe, Korkma! Gelen Karagün Dostu, yer cücesi, Hızır. Eeey, demek yine buralı oldun ha! Seni uzun boylu oyalayacağım diye kaygılanma! Dinlenmeye gereksinmen var- - yalnızca bir söz; söyle bana, haydi delikanlı, külçe yanında mı?"

"Evet usta, kuşkusuz yanımda."

"Bana göster! Nereye sakladın? - Torbada mı? - Buldum bile, kalıplarımın yanında! Evet, ahtapot dişi de oradan bakıyor! Seni gidi divanenin sevgili talih kumması seni! Bir tek köpekçikle, hiç fazla yorulmadan, güzel bir av yakaladın! - Seni gidi, gözü pek, talihli çapkın seni!" - Küçük adam bu sözlerle ve daha birçok başka başka deli

saçması sözle sevincini belirtti. Sonra ciddi olarak: "Oğlum, sen bu değerli parçayı, gerçi borçluluk duyduğun patronuna, tam bir doğrulukla teslim ettin. Onu pekâlâ, Nonenhof'ta Sukızı'nın gönlünden gelme değersiz bir şey karşılığı elinden kaptırabilirdin. Bunun gibi, onunla kralın ya da imparatorun önüne de çıkardın ve onlar da sana bu kötü kurşunu altı kat ve daha fazla ağırlıkta altınla tartarlardı; ama şimdi, Seppe, düşün ki ben varım ve sen bundan pişman olmayacaksın. İyi geceler!" - Giderken bir de: "Çöreğin durumu nasıl?" diye sordu.

"Ah, usta! O elimden gitti, o.."

"Yendi mi?"

"Evet, ama benim tarafımdan değil!"

"Vah, vah, Ah, seni seni! Demek bu da budalaca yitirilecekti? Peki, eğer yalnızca yenmişse, belki bir başkasını buluruz. Hoşça kal! Yarın zamanı gelince beni yine göreceksin."

Ertesi sabah, gökte parlak ve güzel bir güneş yükselmiş, güçlü ışınlarıyla kentin üzerindeki sis tabakasını erkenden yok etmişti. Sokaklardan koşuşma, gülüşme ve hoplama sesleri işitiliyordu. Saat sekize gelmişti. Alay yarım saat sonra başlayacaktı. Seppe'nin yeğeni, zamanın artık gelmiş olduğu yargısına vararak vaftiz çocuğunu uyandırmak istedi; çünkü onun kesinlikle bu parlak şenliğe katılması ve bütün kent çocukları gibi Kont'un hesabına, kalfalar sofrasında yemek yemesi gerektiğini düşünüyordu. Geçen akşam bin bir güçlkle bir eskici kadından bir uzun ve ak Yahudi sakalıyla bir de cüppe ve külah kiralayabilmişti. Sevgili oğlancığının sevindirmek için bu çaputları da koluna takarak onun odasına götürdü: O sırada kapıya vuruldu ve soylu bir delikanlıdan pek

aşağı kalmayacak biçimde giyinmiş genç bir sanat kalfası içeriye girdi, sırtında yepyeni, kırmızı-boz renkte kadifeden kısa bir ceket, ayağında siyah kısa şalvar, ipekten diz bağları ve sarı çoraplar vardı. Delikanlı, bere biçimindeki takkesiyle yüzünü kapamıştı. Takkeyi çekince, sevgili Dot'unun karışısında, yarım utanç yarım sevinç içinde yüzün bakışlarıyla kunduracı Seppe ortaya çıktı. Kadın ellerini çırparak bağırды: "Vay, bu da ne demek oluyor? Çocuk, söyle, bunları nereden ödünç aldın?" - Bunu bugün daha sonra öğreneceksiniz, sevgili yeğenim! Bunun öyküsü uzun, bense hemen gitmeliyim" - "Artık nereden gelmişse gelmiş, herhalde kibar bir adamın dolabından çıkmış olmalı. Yok ama Seppe, bunlar sana ne kadar da yakışmış, o güzel gömlek yakasına varıncaya kadar hepsi, hepsi yakışmış! Eğer maske takmış olsaydın, doğrusu pek yazık olacaktı, adeta günaha girecektin. Artık benim Yahudi karışısı, aramızdaki anlaşmaya göre, takımını başka birine verebilir. Bak, ben de sana ne güzel bir şey hazırladım!" Bunu diyerek mutfığa koştu ve delikanlıya kahvaltı için nefis bir arpa lapası getirdi.

Seppe tabağını boşaltırken kadın da kendi köşesinde tören giysilerini giydi. O da şenlikleri pazar yerindeki bir terzinin üst kat penceresinden seyredecekti. Ancak Seppe Leonhard'ın Kilisesi'ne ve yarışların yapılacağı yere koştu.

Yolda bir kimse tarafından ne tanındı, ne de görüldü. Neden acaba? Yoksa çekülü de yanına mı almıştı? Hayır ama, sol yanındaki göğüs cebinde zarif bir koruyucu kap bulunuyordu. Çekülden sökülmüş olan ahtapot dişi, altın içine işlenmiş ve ayrıca altından bir kutucuğa vidalanmış olarak yeşil bir

kordonla birlikte bu koruyucu kabın içine konmuştu. Cüce, kentte iyi dost olduğu bir ustaya bütün bunları daha önceden hazırlatmış ve bu mücevheri Seppe'ye teslim ederek, ona, şenliklerin sona erdiğini ve büyüklerin yerlerinden kalkıp gitmek üzere olduklarını duyumsadığı zaman, bu tören gününün onuruna, ülkenin başı olan Kont'a sunmasını tembih etmişti.

Kalfamız şenlik yerine geldiğinde, pazar alanının üç yandan halk tarafından tutulmuş ve bütün pencerelerin de, birbirine dokunurcasına başlarla dolmuş olduğunu gördü. O da Gasthof zum Adler adındaki hanın yanında, özellikle görünmez durumda, yasak sınırının dışında yer tuttu. Evlerden birkaç adım uzaklıkta tahtalarla sınır çekilmiş ve seyircilerin, yalnızca bunların arkasında yer almalarına izin verilmişti. Böylece bu sınırın çevirdiği alan yeri tümüyle karnaval gösterileriyle yabancı sanatçıların dans ve atlama oyunlarına ayrılmıştı. Nitekim bunlar için tam ortada, belediye yapısından karşı yana doğru büyük bir ip gerilmiş bulunuyordu, bu ip her iki ucta eğik olarak yere iniyor ve böylece öbür yanda ve ötede maskeliler alayının geçmesi için geniş bir yol bırakılmış oluyordu.

Belediye yapısının ön yüzündeki büyük balkonun üzerinde, altınla işlenmiş püskülleriyle, Kontluk armalarıyla ve zarif bayraklarla süslü, safran renginde kadifeden bir çadır kurulmuştu. Çadırın giriş kapısını, kentin ileri gelenlerinden Hellebardeli (51) altı silahşör koruyordu. Evlerin bütün pencerelerinden renkli halılar sarkıtılmış ve alanı çeviren sınır tahtaları hizasında birbirinden aynı uzaklıkta aralarla yeşil çam ağaçları dikilmişti; pazar yerine açılan altı

sokaktan dördü koruma altında bulunuyordu; bu sokaklarda halk için sofralar hazırlanmış, gezici mutfaklar ve içki sunma kulübeleri dizilmişti. Sonra buralardan bira ve şarap dağıtılacak ve elli kadar garson yemek taşıyacaktı.

Belediye yapısının karşısında, pazar alanının öbür ucunda çalgıcılar için yer ayrılmıştı. Şimdi büyük bir karşılama havası çalmaya başlamışlardı. Çünkü aralarındaki yoldan saraylılar yaklaşıyordu. Bunlar arasında Kont von Hohenberg ile Kont Eberhard, onun babası, sonra genç evlilerle Kont'un oğlu bay Ulrich çok güzel koşumlarla süslü beyaz atlara binmiş olarak geliyordu. Buna karşılık Kont'un karısıyla öbür yüksek kadınlar, kapalı sedyeleri içinde taşınmaktaydı. Bunların her iki yanında saray oğlanları (pajlar) yürüyor, aradan da atlı beyler atlarını sürüyorlardı.

Efendiler belediye başkanı tarafından törenle karşılandıktan sonra yapıya girdiler ve balkonda yer aldılar. Ama bazı saygın konuklar da pencerelere dizildi. Karnaval alayı hemen başladı.

İyi bir düzen içinde, belediye yapısının köşesinde, taştan atlı yontularıyla süslü çeşmenin yanındaki yoldan, hem tek tek hem de toplu olarak geçmeye başladılar.

En başta, yaşlı bir adam kılığındaki kişi, güzel bir kadın tarafından ışınlar içinde temsil edilen yazı elinden tutmuş olarak geçti. Kadının örgüsüz sarı saçlarında bir gül çelengi vardı. Giysisinin uzun eteğini, elinde bir çiçek demeti olan bir oğlan çocuğu tutuyordu. Bir kömür leğeniyle bir kuru diken dalı taşıyan bir başka oğlan da onun yanında yürüyordu. Bu oğlanın başı ve üzerindeki kürk, şekerden yapılmış bir tür karla

örtölmüştü; yazı temsil eden kız, bu sıcakta biraz ferahlamak için, arada sırada, nazik parmaklarıyla, pinti oğlanın bırakmak istememesine aldırmayarak bu kardan biraz çalışıyordu.

Şimdi de boynuzlarını takmış olan Siegfried (52) büyük bir kalabalık içinde geçti, aralarında o korkunç Hagen (53) ile Volker de vardı.

Arkasından yirmi tane çingiraklı deli bir iple bağlı olarak geçti. Pek akıllı davranıyorlardı; çünkü her biri, arkasından gelen delinin burnunu, görmeden, eliyle yakalamak istiyordu. Nitekim sonuncu da, arkasından gelen olmadıği için elini boş yere havada dolaştırıp duruyordu. Dört siyah at tarafından çekilen bir cehennem arabasında; içki şeytanı, oyun ve onların kardeş çocukları, Bayan Hoffahrt (54) ve gözdesi iki kız, en sonunda, arabacı yerinde, ölümü temsil eden kuru iskelet geçtiler.

Şimdi büyük bir yelkenli gemi, su mavisi bir bezle sarılı alçak bir iskele üzerinde, adeta suda yüzer gibi yaklaştı. İskelenin çevresinde ne tekerler, ne de gemiyi yürütenler görünüyordu. Güvertesinde duran bir Hollandalı tüccar, bu yabancı kenti, sanki gemisiyle rasgele geçerken seyretmekteydi.

Arkasından, boğazında büyük bir şiş (ur) olan ve burnundan konuşan, korkunç derecede sıksa bacaklı bir adam, garip urunu, önünde sürdüğü bir el arabası üzerinde taşıyor ve bu şiş için hiçbir alıcı bulamadığından dolayı, sık sık içini çekerek yakınıyor, dövünüyor; geminin sahiplerine bağırarak, gemilerinin bir hayli yana yattığını ve safrasız olduğunu, oysa boynundaki ağırlığı onlara ucuz fiyata bırakabileceğini söyledi.

Öbürküler de açık yüreklilikle, buna gereksinimleri olmadığının bildirdiler. Bununla birlikte gemi sahibi, iyi yürekli bir insan olarak gemisini biraz durdurdu ve zavallı illetliyi iyi öğütlerle ferahlattı: Onun bu ağırlığı şimdilik elden çıkarmamasını, aksine iyi saklamasını ve beslemesini, sonra biçimsizler gününde (55) şvaben ülkesinde Cannstadt'a gidip becerisini göstermesini; orada istediği fiyatı kolayca bulacağını söyledi. Bu öğütler üzerine zavallı çok bilmiş serseri gemi sahibine binlerce kez teşekkür etti ve hemen başka bir yola saptı. Tüccar, gemisini yeniden harekete getirdi.

Yabancı dil konuşan ve yabancı kılıktaki pazarcı kadınların arasına genç bir köylü kız da katılmış bağırıyordu: "Süpürgeler, sayın kadınlar, süpürge satıyorum!" - O anda geminin güvertesinde yırtık giysileriyle zibidi bir delikanlı ortaya çıktı, şapkasında uzun bir tüy ve elinde bir ut vardı. Delikanlı şahin gözleriyle satıcı kız aradı; onu kalabalık içindeki kadınların arasından seçip bulunca hemen patrona başvurarak telaşla, buralı olduğum halde, biraz uykuya daldığım için, az kalsın farkında olmayarak buradan geçip gidiyordum, izin verir, gemiyi kıyıya yanaştırırsanız, rıhtıma çıkmak istiyorum, dedi. İyi yürekli adam tayfalara seslendi; karaya bir kalas uzatıldı; genç adam, kendisini gemiye almış olduğundan dolayı teşekkür makamında tüccarın elini öptü ve ivedi karaya atlayarak köylü kıza doğru koştu. Orda ikisi birden bir şarkı (56) tutturdular, oğlan ayrıca uduyla eşlik ediyordu. Bu sırada bütün alay durdu ve herkes sessizce dinledi:

Grüss dich Gott, herzlieber Schatz,
Dich und deine Besen!
Grüss dich Gott, du schlimmer Wicht,

Wo bist du gewesen? -
Schatz, wo ich gewesen bin,

Darf ich dir wohl sagen:
War in fremde Lande hin,

Selam sana, yüreğimin köşesi,
Sana ve süpürgelerine!
Selam sana, haylaz adam,

Nerelerdeydin sen böyle yine?
Nerelerdeydim, hele bilsene,

Gittiğim yerleri söyleyebilirim sana:
Gezdim durdum yabancı diyarlarda,
Hab'gar viel erfahren.
Sah am Ende von der Welt,
Wie die Bretter passten.

Noch die alten Monden hell
All in einem Kasten:
Sahn wie schlechte Fischtuch aus,

Sonne kam gegangen,
Tupft'ich nur ein wenig drauf,
Brant'mich wie mit Zangen.

Haett'ich noch ein'Schritt getan,
Haett'ich nichts mehr funden.
Sage nun mein Liebchen, an,

Wie du dich befunden. -
In der kalten Winternacht,
Liessest du mich sitzen:

Ach, mein schwarzbraun Aeugelein
Mussten Wasser schwitzen!
Darum reis' in Sommernacht

Nur zu all'r Welt Ende;
Wer sich gar zu lustig macht,
Nimmt ein schlechtes Ende.

Öğrenmek için birçok şeyi,
Çıkıp gittim yaban diyarlara.
Dünyanın sonundaki tahtalar,
Gördüm yerlerine güzel uyarlar.

Eski aylar da pırıl pırıl,
Bir sandıktan ışıldarlar;
Sanki kötü bir balık bezinden
Yapılmış gibiydi hepsi.

Güneş geldi, gidiyordu;
Dokundum biraz üzerine,
Tutmuş gibi maşa ile,
Yaktı beni (derinden derine).

Atsaydım, eğer daha bir adım,
Artık başka bir şey bulamayacaktım.
Şimdi sen söyle benim sevgilim,
Bunca zaman sen neler yaptın?

O soğuk kış gecesinde,
Beni öylece bırakıp gittin;
Ah, benim ela gözlerimden,
Ne kadar yaş aktı, bilsen.

Bunun 'çün sen de bu yaz gecesini,
Dünyanın ta öbür ucuna dek,
Hiç durma git, yap bir gezi.
Kendini fazla gülünç yapanın,
Sonu kötü olur, (buna inanın).

Bu ayrılık selamı üzerine kız onu oracıkta
bırakıverdi. Oğlan, kızın arkasından sessizce
bakarak şarkısını bitirinceye kadar çalmayı
sürdüdü, sonra şapkasını sol kulağına eğerek
oradan uzaklaştı.

Bundan sonra beş tane sucuk soytarı (57)
ortaya çıktı. Bunlar Stuttgart
karnavallarında eskiden beri hep beş kasap
çırağıydı. Bunlar kendi üstlerine başlarına
tepeden tırnağa sucuk astıklarını için, insan
onlara bakınca sucuktan başka bir şey
göremezdi. Her biri yüzlerini, göz yerleri
oyuk, birer sığır kursağıyla (58) örtmüş,
başlarına da başlırsaktan yapılmış birer
çelenk geçirmişti. Az sonra yemek sırası
geldiğinde sofralarda yer bulamayan kent
çocukları bu sucuklardan birini çözüp
alabilirdi. Bu sırada soytarılar
kımıldanmadan durur, gerekirse eğilirlerdi.
Ayrıca bu sucuklarla birlikte yemek için
kalabalığa ekmek de dağıtırlardı.

Bundan sonra da, söylemeden geçilmesi pek istenmeyecek daha birçok iyi ve kötü sahne birbirini izledi.

Sonunda bütün karnaval alayı pazar yerinin üç cephesini yavaş bir tempo içinde dolaştıktan sonra, belediye yapısının solundan Hirschen'e doğru çekilip gidince, ip cambazları ortaya çıktı.

Seppe bütün bu süre içinde yerinden ayrılmamıştı, bunun gibi, uzun bir süre görünür duruma da geçmemişti. En sonunda önce yere kadar eğilerek, sonra da görünür halde doğrularak bu işi de kurnazca başardı; çünkü yanında bulunanlar onun sınır tahtaları altından dışarı sızdığını sandılar. Üstündeki kibar giysiye bakarak bekçiler de onu kovmadı; hiçbiri onu tanııyordu. Yalnızca bazı eski dostları oradan buradan onu görerek şaşkınlık ve takdirle selamladılar.

Seppe o zamana kadar bütün karnaval gösterilerini gerçi dikkatle izlemiş ve dinlemiş olmakla birlikte yine hepsine sessizce seyirci kalmıştı. Ama şimdi yabancı cambazlar, bir sürü güzel erkek, kadın ve çocuk, hafif giyimleriyle ortaya çıkıp yüksek sanatlarını göstermeye başlayınca, bu arada her türlü hareketi; dans, havada uçmak, takla atmak, yere atlamak ya da diz kırmak olsun, hepsini sanki lastikten insanlarmış gibi öyle büyük bir kolaylıkla başarinca, Seppe'de birdenbire bir sabırsızlık, hatta bütün bunları tıpkı onlar gibi yapmayı denemek için tanımlanamaz bir istek kendini gösterdi. Çok geçmeden bu isteğin ona, ayaklarından geldiğini fark etti. Çünkü bu kez her iki pabucu da, ilk kez olarak, birbiriyle anlaşılmış bir halde onu, ipin yerde kalın bir kazığa bağlanmış olduğu noktaya doğru, tatlılıkla ama güçle çekiyor ve zorluyordu.

İp buradan başlayarak hafif bir eğimle bir çatal kazığa doğru yükseliyordu. Seppe kendisindeki bu durumun da, önceki çark çevirme isteğine benzediğini anladı ve hemen arkasından, usta yer cücesinin onun bu durumuna gülmek için kendini zor tutacağını düşündü; çünkü bugün ancak onun buyruğu üzerine uğurlu pabuçlarının ikisini de ayağına geçirmek zorunda kalmıştı. Ayağının ucunu şiddetle kaldırırma çarptı ve böyle delice, hatta Tanrı'ya karşı sövgü sayılacak bir deneme isteğine kapıldığı için kendi kendini ayıpladı. Utanç, alay, büyük bir kalabalığın kahkahaları, kötü bir düşünüş ve ölüm gibi sonuçları düşündü ve bütün bunlar, sonunda, döktüğü korku terleri kuruyuncaya ve gözlerini başka yana çevirme gücünü kendinde buluncaya değin, birbiri arkasına aklından geçti.

Ancak cambazların oyunları bittikten sonra, madenci kılığında ve yüzü maskeyle yarı kapalı yeni bir ip hünербazı ortaya çıktı. Bu, hiç de göz alıcı olmayan küçük bir cambazdı. Öteki cambazların başkanına başvurarak bir denemecik de kendisinin yapmasına izin verilip verilemeyeceğini utangaç bir tavırla sordu. Bu izin ona alaylı bir biçimde verildi. Bunun üzerine eline sırık almadan hemen ipin üstüne çıktı. Sırtında keten bezinden bir torbacık taşıyordu. Bunu, çaprazlama çatılmış olan destek direklerinden birine astı, sonra bir ayağıyla ipin gerginlik derecesini denedi, ortaya kadar koştı ve orada öyle şaşılmasa, zorlu gösteriler yaptı ki, daha önce görülenler bunların yanında ancak birer şarlatanlık işinden ibaret sayılabiliirdi. Birden baş aşağı asıldı; ipten aşağıya sarkan kısa korkuluk değneği üzerinde ayaklarıyla

kıskaçlama tutunup son derece ustalıklı ilerledi; sonra yeniden geriledi; kendini yukarıya doğru sallayarak ip üzerinde kazık gibi dosdoğru durdu; sonra kaba etinin üstüne düştü, arkasından, vücudunu öyle bir güçle yukarı fırlattı ki, az kalsın sırtıyla belediye yapısının damı hizasına ulaşacaktı. Buna karşın, yine her defasında ayak üzeri aynı yere geldi ve oturdu. En sonunda bir çember alıp onunla ipin bir ucundan öbür ucuna kadar fırlıdak gibi yuvarlandı ve bunu yaparken kolları ve bacakları adeta fark edilmez olmuştu. Üç saattir o kadar çok alkış tutulmuşken bu yetkin madenciye gösterilen beğenme çılgınlıkları ve el çırpımları gibisi hiçbirinde işitilmemişti. Cambazlar neye uğradıklarının bilmez bir durumda kendi aralarında bu şeytanın kim olabileceğini soruşturuyor, çıkarmaya çalışıyorlardı. Bu sırada öbür taraftaki halk da bunu hep bir şakadan ibaret sanıyor ve bu küçük adamın da öteki cambazlarla birlikte olduğunu düşünüyordu. Öte yanda palyaço, külahı başında, can sıkıcı bir zavallı gibi dikeliyordu. Bu hünerler gerçi hiçbir ağır oynatmadan yapılmıştı ama buna karşın, bu ustalık karşısında kendisinin yaptığı ağır şakalarının hepsi sıradan birer saçmalıktan ibaret kalmıştı.

Madenci hüner gösterisini böylece sona erdirdikten ve eğilerek her yana selam verdikten sonra, kaldırırma atladı. Onun bir işareti üzerine palyaço, gülünç bir saygı davranışıyla koşarak yanına geldi. Sivri külahına atılan bir taleri (gümüş parayı) kaptı ve kulağını saygıyla küçük adama doğru uzatarak ondan aldığı bir buyruğu hemen bütün alanı dolaşarak ve yüksek sesle bağırarak yerine getirdi: "Ey sevgili ahali, içinizden,

bu kendir ip yolunu denemek isteyen var mı? Erkek ya da kadın, hangi sınıftan olursa olsun, her birinizi, herhangi bir kötülük ya da küçültme akla gelmeksizin, tümüyle dostça, şu direk üzerinde asılı duran torbacıyı, kendisi için alıp indirmeye çağırıyoruz. Torbanın içinde üç tane yemişli çörek var. Yalnızca size, hemen bir vasiyetname yazıp bırakmanızı öğütlerim. - Bunu sözü geçen torbacık bakımından söylüyorum. - Çünkü en usta cambaz bile çoğu kez amacına ermeden kafasını kırabilir. Bu bir kez Bamberg'de kilise alanında benim başıma gelmişti. - Evet, istediğiniz kadar gülün!"

Ama şimdi, sevgili okur, Seppe'nin sınıırı geçerek öne gelip bu tehlikeyi denemeye hazırlandığını gören halk arasında nasıl bir uğultu, şaşkınlık ve korku baş gösterdiğini artık siz düşleyebilirsiniz. On kişiden fazla uyarıcı Seppe'yi, telaşlı sözlerle bu işten vazgeçirmeye çalıştı. Ciddi tavırlı adamlar, birçok arkadaşı ve bunlara katılan bazı kadınlar hep bu girişime karşı koydular. Ancak cesaret ve isteği ateş gibi gözlerinden parlayan genç adam, bunların hiçbirine aldırmayarak kararında diretti. Palyaço gülerek yanına geldi ve köselelerine adamakıllı tebeşir sürdü; ona kurşundan denge çubuğunu uzatmak istedi; ama kalfamız, kafasını sallayarak geri çevirdi. Ancak hemen arkasından soytarının bu hizmetine ipin öbür ucunda gerek görüldü. Çünkü seyircilerin son derece varan şaşkınlığı önünde, orada da başka bir kimse, halk arasından öne çıkmıştı. Bunun bir kız mı yoksa bir oğlan mı olduğunu kimse anlayamadı. Gülpembesi beyaz çizgili bir ipek ceket giymişti ve yine ipekten açık mavi pantolonu, tüylü şapkası ve ince bir maskesi vardı.

Şaşkınlıktan görevlerini unutup orada ağızları açık oturakalan çalgıcılar, borazancılar ve trampetçiler, şimdi aletlerini aldılar, ne çok yavaş ne de çok hızlı, tam da duruma uygun tempoda bir marş çalmaya başladılar. İki taraf da aynı zamanda, her iki uçta tatlı bir eğimle yükselen ipin iki ucuna geldi. Ayaklarını ipe sağlamca basarak ve zarif bir biçimde, büyük bir dikkatle, ama çekinmeden, bir adımın önüne öbürünü atarak, serbest kalan kollarını denge gereğince kâh açıp kâh çabucak vücutlarını çekerek yürüdüler.

Binlerce ve on binlerce seyirciden hiçbir ses işitilmiyor, soluklar tutulmuş, herkes sanki kendi öz canı içinmişçesine korkuyor ve yine sanki bu çiftin, henüz ilk kez böyle bir yol üzerinde yürümeye kalkıştığını biliyormuş gibi kaygılanıyordu.

Genç Kontes korkusundan eliyle yüzünü kapadı; Kontes'in babası, o çelik istençli kont bile yerinde duramadı; yavaşça ayağa kalktı. Hatta çalgıcı da, sanki tempoyu ayak uçlarına basa basa yürütüyormuş gibi, daha da hafiflemişti. Eğer dikkat eden olsaydı, belediye çeşmesinin dört borusunun, şarıltsını ve akışını hemen hemen kestiğini ve taştan atlıının belirli biçimde büzüldüğünü görecekti. Ha gayret! Biraz daha yavaş, üç adım daha ve - "Hurra!" sesleri göklere çıktı: İlk hedefe varılmıştı! Onlar, her iki tarafta, her biri kendi bulunduğu yerdeki direklerle tutundular ve ipi tutan çatallara dayanarak soluk aldılar. Henüz kim olduğu bilinmeyen çocuk, yüzünde maske olduğunu düşünmeden, eliyle alnını silmek istedi: Bu davranışıyla hem maskesini, hem de şapkasını düşürdü ve - "ay!" Bütün dostlar, yeğenleri, oyun arkadaşları ve tanıdıkları, kızlar kadar

oğlanlar da, birden dehşet içinde kaldılar - meğer Vrone'ymiş! Ağızdan ağıza: "Vrone Kiderlen, buralı bir dul kadının kızı" sözleri dolaştı. Fırça üreticisi bir kadın: "Bir insan için bu mümkün mü?" diye bağırdı, "Vronecik, benim en yakın komşumun çocuğu? Aman Tanrım! Sana çok şükür ki, daha yarım saat önce burada olan annesi şimdi evine dönmüş bulunuyor, zavallının daha önceki cambazlıkları göre göre başı dönmüştü - ve şimdi kendi öz çocuğu - eğer bunu da görmesi gerekseydi kesin yüreğine inerdi!" - Yine dört bir yandan sesler yükselmeye başladı. Hatta önce Seppe için yapılandan daha yüksek bir derecede, kızın daha ileriye gitmemesini isteyen gözdağları, ricalar, yalvarışlar birbirini kovaladı. Kıza gelince, tümüyle şaşırmış, utancından yanakları al al olmuş, kendisine ne olduğunu, bunu nasıl başardığını kendisi de bilmeksizin, sanki oraya zincirlenmiş gibi, duruyor, gözleri yaş dolu, dizleri titriyordu. Adamın biri bir merdiven bulup getirmek için koştu.

Ancak bu arada çevik madenci öbür yandan ipe çıkarak Seppe'nin yanına gelmiş ve kulağına bir şeyler fısıldamıştı. Bunun üzerine Seppe, sol pabucunu ayağından çıkararak oyun arkadaşı kıza şu sözleri bağırdı: "Gel, Vrone! Korkacak bir şey yok! Benim sözüme inan, cesaretini takın ve sen de sağ ayağındaki pabuçla, şimdi gördüğün gibi, benim sol pabucumla yaptığımın aynısını yap ve onu serbestçe bana doğru fırlat!"

Kızcağız, bu söze uydu ve yarım güler, yarım ağlar bir durumda pabucunu fırlattı - pabuç geldi ve oğlanın uzattığı ayağa kendiliğinden geçiverdi; o zaman oğlan da kendininkini fırlattı ve kıza da aynı şey oldu.

"şimdi Vrone, bana doğru gel! Yalnızca ben senin küçük parmağın yakalayınca kadar ve eğer senin elin benimkiyle kavuşursa bu, benim için de, senin için de iyi olacak! Haydi çabuk, siz çalgıcılar, bizim için çalmaya başlayın ve bu neşeli bir şey olsun!"

Bu da eksiksiz yerine getirildi ve dört tane ayak hemen tempoya uyarak kılmıldamaya başladı. Bu kez, eskisi gibi adım adım ve düşünceli değil, daha ustalıkla bir halde dans eder gibi yürüyorlardı ve sanki küçüklüklerinden beri iple uğraşmışlar gibi, onların bütün devinimleri, çalgıya uyarak yaptıklarını, sevimli bir dokuya benziyordu. Bu andan başlayarak bütün bakışlar kaygıdan kurtulmuş ve çok hoşlanırcasına bu güzel çifte çevrilmişti. Gözler durmadan birinden öbürüne mekik dokuyordu. Çeşme başındaki taş adam soluğuna çoktan kavuşmuş ve su, dört borudan birden, eskisi gibi gürül gürül akmaya başlamıştı. Aşağıda alanda ve yukarıda pencerelerde, insanın her bir kızın yüzünde görmeye alışkın olduğu şirin sevimlilik, gözleri yeniden doyuruyordu. En gamlı savaş adamının ve belediye büyükleri arasında o kadar ciddi ve sert bakışlı kır sakallıların bile yürekleri gülüyor ve kentin sanat kalfaları, bütün bu ziyaretçiler arasında yine kendilerinden birinin böyle parlak bir üne ulaşmasından gurur duyuyorlardı.

Seppe dansını yaparken artık ayağının altındaki ince yola bakmıyor, hele gözlerini seyircilerden yana hiç çevirmiyor ve yalnızca kıza yönelmiş, yalnızca onu seyrediyordu. O ise, kesinlikle yapmacık olmayan bir utangaçlık içinde, ancak sırada gözlerini kaldırıyordu.

İkisi de ipin ortasında birleştikleri zaman delikanlı kızın ellerini yakaladı. Sessizce

durdular ve dostça birbirlerinin yüzüne baktılar; bu arada delikanlının kızı gizliden gizliye bir söz söylediği de görüldü. Sonra delikanlı kızın arkasına sıçradı ve ikisi de birbirlerine arkalarını çevirmiş olarak dans ede ede birbirinden uzaklaştılar. Seppe torbanın asılı bulunduğu çatık direğe ulaşınca durdu, takkesini sallayarak tümüyle yürekten: "Görkemli beylerimiz yaşasın!" diye bağırdı - O zaman bütün pazar yeri hep bir ağızdan üç kez ve her defasında özellikle belirterek "Vivat - Yaşa" diye bağırdı. Boru, trampet ve borazan sesleri arasındaki bu bağrışmalar sırasında Seppe hemen, öteki çatıl direğin yanında durmakta olan Vrone'ye koştu ve onu sıkıca kolları arasına alarak, bütün dünyanın önünde öptü. Bu davranış o kadar umulmadık bir zamanda, o kadar edepli ve güzel bir biçimde yapılmıştı ki, birçokları sevinç gözyaşlarını tutamadılar; hatta sevimli Kontes, ivedi bir davranışla kocasını kolundan çekmişti. Bunun üzerine Vrone döndü ve herkesin beğenme sesleri, beylerin ve hanımların el çırpımları arasında, yanakları ateş gibi kızarmış olarak, çabucak ipten aşağıya indi, Seppe de, yanında küçük torbasıyla, hemen kızın arkasından seğirtti.

Yere ayak bastıkları an, yanlarına koşan bir ulak belediye balkonuna çağrıldıklarını ilettiler. Bunu zaten düşünüyorlardı. Orada bulunan yüce beyler onları bütün halkın gözleri önünde mutluluk dilekleriyle ve büyük beğeniyle karşıladılar. Bu sırada, bu olayların herhalde özel bir nedeninin olması gerektiğine kimsenin kuşku olmamakla birlikte, nezaket gereği, onlara bu konuda bir şey sormaktan çekinildi. Öte yandan böyle bir soruşturmanın ne yere, ne de zamana

uyduğu duyumsanıyordu. Seppe, çok zaman geçirmeden bir fırsatını bulup topluluk arasından geriye çekilerek kaba keten torbayı açtı ve içinden çöreğini alıp sarayın özel göreneklerinden habersiz, doğru Kontes'in annesi bayanın önündeki parmaklığın üzerine, ona karşı küçük bir saygı gösterisi olarak koydu ve bunu yaparken insanın bu çöreği bütün ömrü boyunca yiye yiye bitiremeyeceğini söylemeyi de unutmadı. Bayan armağana dostça teşekkür etti; ancak kalfanın sözlerini o anda şakaya almış bulunuyordu ve bunun gerçek değerini ancak çok daha sonra anlayacaktı. Seppe ondan sonra görkemli Kont'a özel armağanını çıkardı. Kont koruyucu kabın açılmasıyla ne büyük bir şaşkınlığa düşmüştü. Ancak sonra altın kutuyu da, vidasını çözerek açtığı zaman bu şaşkınlığı bin kat daha arttı! Çünkü gördüğü dışın en olduğunu hemen keşfetmiş, ama şaşkınlık ve sevincinin neden olduğu davranışlarına da az çok egemen olmasını bilmişti. Bununla birlikte Kont'un kalfaya teşekkür etmeye yeltendiği ve bu amaçla ağzını açtığı bir anda, öbür yanda güzel Irmgard'ın sevinç çığlıkları duyuldu. Bunu işiten herkes gözlerini o yana çevirmişti. Meğer Vrone de küçük hanıma küçük bir kutu içinde yitirdiği inci gerdanlığı sunmuş bulunuyordu. (Zeki okurlarım herhalde o sabah erkenden Vrone'yi görmeye gelenin kim olduğunu kendiliklerinden anlamışlardır.) Bu inciye kocasına ve orada hazır bulunanlara sırayla gösteren kadıncağzın yürekten sevincini betimleyebilecek yetenekte değilim. Gerdanlık hiç bozulmamıştı, hiçbir zarara uğramamıştı, herkes bu kadar halis büyük incileri ömürlerinde görmemiş olduğunu itiraf etti.

Ssonra da Kont Eberhard'ın aldığı armağanın ne olduğunu öğrenmek istediler. O ise: "Bakın" dedi, "Kutsal bir emanet, benim için süs ipine dizilmiş bir sürü güzel mücevherden daha değerlidir: Kral Süleyman'ın her gün kullandığı diş kürdanı. Benim sevgili dostum, Hirschau Manastır'ının çok sayın başpapaızı bunu bana armağan olarak gönderiyor. Eğer insan bununla arada sırada diş etlerini çizerse, akıllı dişleri şvab yaşından (59) daha önce çıkarmış. Bizimse, Tanrı'ya şükür, kendimiz için artık böyle bir desteğe gereksinmemiz kalmadı. Eğer bu soylu aygıtın çok iştahlısı çıkarsa onu dostlarımızla ödünç vermeyi düşünüyoruz. Konuklarımız arasında birçok soylu var. Hatta bu akşamdan tezi yok, bunu sofrada sürekli aralarında dolaştıralım." - Yaşlı kahramanın bu biçimde şakalaşmasını ve bu sırada çok neşeli görünmesini herkes sevinçle karşıladı.

Biraz sonra kentlilere yemek verme işareti verildi. Yemek yenen her sokakta çağrılıların düzenli bir biçimde yerlerini almasını sağlamak için birçok adam görevlendirilmişti. Bu iş tamamlanıncaya kadar geçen süre içinde bir kısım beyler ve hanımlar kalfamızla ve Vrone ile keyifli keyifli konuştular. Bir uşak ayaklı yayvan kısa bardaklarla ispanyol şarabı, bir tür bisküvi ve meyveli çörek gezdirdi. Bizim çiftimiz de bunlardan tatmak zorunda kaldı. - Kontes'in annesi: "Demek siz artık nişanlı oldunuz?" diye sordu; Seppe: - "Evet, iyi efendim, eğer kız annesinin buna karşı bir diyeceği yoksa, biz yarım saatten bu yana öyleyiz." Kont: "Ne?" diye bağırdı. "Siz ipin üzerinde sözleştiniz, ha? Öyleyse, bütün kutsal varlıklar adına, doğrusu bu işe en çok ben sevindim. Böylesi ancak şvabların ülkesinde olabilir. Mutlu olun, yaman

çocuklar! Bir bardağın üzerinde şöyle bir söz yazılıdır: "Lotto oyunuyla düşün gününü sürüncemede bırakma, bükür boynunu". Gerçi artık siz, böyle bir denemenin sonra, bütün ömrünüz boyunca tehlikeden kurtulmuş sayılırsınız" - Sonra karısına ve konuklara dönerek: "Şimdi, önce bizim değerli Stuttgart kentlilerimize afiyet olsun demek için sokakları bir dolaşalım ve sonra biz de onlar gibi sofraya oturalım. Nişanlı çift bizimle birlikte olacaklar çocuklar, duydunuz mu? Saraya bize gelin! Size bir saat için izin veriyorum. Bu ara sizin ana duasını almanıza yetebilir. Eğer olmazsa, o zaman ben kendim aracılık edeceğim."

Eğer okurum bu saydıklarımızdan daha başka olayları da öğrenmek ve örneğin: Nişanlı çiftin evlerine nasıl ulaştığını; yolda giderken dostları ve meraklılar tarafından boğazlanmış, parçalanmış ve yenmiş olup olmadıklarını; anne Kiderlen'in ve Seppe'nin yaşlı yeğeninin neler dediğini; Kont'un sofranın aleminin nasıl geçtiğini, ondan sonra Kont'un Seppe'ye özel olarak nasıl davrandığını ve benzeri şeyleri bilmek isterse, şunu açıklamak zorundayım ki, yazı makamı artık tükendi; aşağıda sunulan birkaç ayrıntıdan başka elde bir şey kalmadı.

Pazar yerinde Adler'in karşı sırasında, bugün daha dikkate değer bir durumda olan bir yapı görülür, bu evin eskiden üç cumbası vardı; bunların ikisi köşelere konmuştu ve küçük kulecikler gibi, tepeleri topuzlarla ve flamalarla şen bir biçimde süslenmişti. Bu çıkıntılarının her birinin altında, taştan yontulmuş birer kutsal yontu öbeği bulunuyordu. Üzerleri yine oymalarla süslü birer siperle korunmuş olan bu öbeklerin birinde Meryem Ana çocuğuyla birlikte ve

yanlarında da genç Johannes (60) duruyor; öbüründeysede dev vücutlu St. Christoph (61), çocuk İsa'yı omzuna almış suyu geçiyor, bir elinde de bir ağaç kütüğünü baston gibi kullanıyordu. Bu ev, arsası üzerindeki bütün bölümleri ve ambarıyla birlikte, Kont'un dedelerinden kalmaydı. İşte bu ev, onun tarafından, o sözü geçen tören gününde, bizim kunduracıya, kendisine getirdiği değerli armağana karşılık bir şükran gösterisi, onun için beslediği sevginin bir belirtisi olarak, serbest bağış biçiminde verildi. Bu arada, evde doğrudan doğruya Kont'un olan takımlar ve eşya da bağışlanmıştı. Bunlara Kont tarafından, bir şaka olarak, tekerlekli yeni bir bileği taşı da eklenmiş bulunuyordu. Vrone de yüce hanımdan çeyiz olarak içi ev eşyalarıyla dolu, sanatçı işi oymalarla süslenmiş bir meşe dolap aldı.

Evlendikleri gün, uğurlu ayakkabılarını, sonsuz bir şükran anısı olarak saklamak, ama bundan sonra asla ayaklarına giymemek için birbirlerine söz verdiler. Artık bundan böyle gönüllerinin isteyebileceği ne varsa hepsine sahip olmuşlardı, özellikle birbirlerine ki, bu kurdukları birliği ayrıca, Hristiyanlık gücüyle bir an önce çoğaltmayı da umuyorlardı.

Şimdi artık "Joseph Usta" diye çağrılmakta olan Seppe, daha yirmi sekiz yıl süresince kendi sanatına bağlı kaldı; ondan sonra, varlıklı bir adam ve saygın bir belediye üyesi olarak, Tanrı'nın başışladığı çocuklarıyla birlikte yaşamının son yıllarını Vrone ile dinginlik içinde yaşad. Onun aile dostları arasında "Datte" (62) diye çağrılan biri vardı, her üçüncü cumartesi akşamı, evde Seppe'den ve sevgili eşiyle çocuklarından başka kimse bulunmamak koşuluyla, bir bardak

şarap içmek ve iyi bir lokma peynir yemek için onları görmeye gelirdi; (bu adam çocukları çok seviyordu, onlar da çocuk kaldıkları sürece onunla sanki kendilerinin dengiymiş gibi oynamışlardı). Sonra şundan bundan söz edilir, lonca işlerinden ve eski zamanlardan konuşulurdu; bu sırada biri ya da öbürü üzerine gülünç bir öykü anlatmaktan çok hoşlanılırdı. Aynı aile dostu bu değerli çifte altın yıl (63) fenerciği getirdi. Bu, başının üzerinde ağır bir çizme taşıyan ve koltuğunun altına bir çörek sıkıştırmış olan, beli bükük bir küçük adam biçiminde yapılmış ve fenerin alt kenarına şu dizeler işlenmişti:

Will jemand sehn mein frazzengsicht
ich halt ihm selbs darzu das Licht.
mich kraenket nur dass noch zur Stund
mich geküsst kein frauenmund.

die mir alleingefallen hat,
ein cron und schaufalt dieser stadt
hab ich vor funfzig jahren heunt
müessen lassen meinem freund.

zum datte hant sie mich erkorn
zu schlichten zwilauf hadder zorn.
dess gieng ich müessig all die jar
mag es auch bleiben immerdar.

Kim görmek isterse garip yüzümü
Ben ona bu yolda tutarım ıslık.
Beni üzen şey şudur ki hâlâ,
Bir kadın öpüşüne değilim alıslık.

Bu kentin biricik hoşuma giden,
Güzel bir tacıyla hoş incisini (64)
Bırakmak zorunda kaldım bir dosta.
Unutmam ben o elli yıl öncesini.

O kadın beni Dattalığa seçti, -
Yatıştırmak için geçimsizliği.
Bu uğraş böyle yıllarca sürdü,
Dilerim olsun hep böyle iyi.

Ve şimdi, sevgili okurum, Tanrı'ya emanet ol! Eğer sen, bu kadar masal bu seferlik artık yeter, diyorsan, pekâlâ, ben de bunun bir benzerini bu yakınlarda pazara çıkarmamaya söz veriyorum. Ama eğer bu şakadan hoşlanmıyorsanız, ben sözümü yine de tutmak isterim. Masal anlatıcıların bir başka kitabının sonunda yazılı olan şu sözler, pek yerindedir: Her zaman şarap ya da her zaman su içmek hoş değildir; tersine bazen şarap, bazen de su içmek, işte güzel olan budur; öyleyse, insanın böyle türlü şeyler okuması hoş olsa gerek diyelim de sözümüzü bitirelim.

C
Aydınlanma Kitaplığı

DÜNYA KLASİKLERİ DİZİSİ

Yayınlanan Kitaplar:

- 1- Sokrates'in Savunması (Platon)
- 2- Devlet Adamı (Platon)
- 3- Candide (Voltaire)
- 4- Atinalıların Devleti (Aristoteles)
- 5- Top Oynayan Kedi Mağazası (Balzac)
- 6- Devlet I-II (Platon)
- 7- Devlet III-IV (Platon)
- 8- Yüzbaşının Kızı (Puşkin)
- 9- Philebos (Platon)
- 10- İtalya Hikâyeleri I (Stendhal)
- 11- İtalya Hikâyeleri II (Stendhal)
- 12- Yaşlılık/Dostluk (Cicero)
- 13- Masallar (Aisopos)
- 14- Pazartesi Öyküleri I (Alphonse Daudet)
- 15- Pazartesi Öyküleri II (Alphonse Daudet)
- 16- Rönesans (Jules Michelet)
- 17- Dr. Jekyll ve Mr. Hyde (Robert L. Stevenson)
- 18- Alice Harikalar Ülkesinde (Lewis Carroll)
- 19- Yöntem Üzerine Konuşma (Descartes)
- 20- Gılgamış Destanı
- 21- Martı/Vişne Bahçesi (Çehov)
- 22- Gulliver Cüceler Ülkesinde (Jonathan Swift)
- 23- Totem ve Tabu I (Sigmund Freud)
- 24- Totem ve Tabu II (Sigmund Freud)
- 25- Değişen Kafalar (Thomas Mann)
- 26- Çin Öyküleri (Anonim)
- 27- Gulliver Devler Ülkesinde (Jonathan Swift)
- 28- Şiirler (Safo)
- 29- Üç Öykü (Gogol)

- 30- Mozart Prag Yolunda (Eduard Mörike)
- 31- Masallar I (Jacob ve Wilhelm Grimm)
- 32- Şeytanlı Göl (George Sand)
- 33- Çocukluk (Lev Tolstoy)
- 34- Tefeci Gobseck/Üç Öykü (Balzac)
- 35- Masallar II (Jacob ve W. Grimm)
- 36- Michael Kohlhaas (H. Von Kleist)
- 37- Yıkıntılar I (Volney)
- 38- Yıkıntılar II (Volney)
- 39- Pierre ve Jean (Maupassant)
- 40- Paul ve Virginie (Bernardin de Saint-Pierre)
- 41- Metafizik Üzerine Konuşma (Leibniz)
- 42- İvan İvanoviç ile İvan Nikiforoviç'in Öyküsü (Gogol)
- 43- Haksız Yönetime Karşı / Tembellik Hakkı (Henry D. Thoreau / Paul Lafargue)
- 44- Sadık-Safdil (Voltaire)
- 45- Yunus Emre I (İlhan Başgöz)
- 46- Yunus Emre II (İlhan Başgöz)
- 47- Yunus Emre III (İlhan Başgöz)
- 48- Tours Papazı (H. de Balzac)
- 49- Bizans (Ferenc Herczeg)
- 50- Erzurum Yolculuğu /Byelkin'in Öyküleri (Puşkin)
- 51- Macbeth (Shakespeare)
- 52- Genç Werther'in Acıları (Goethe)
- 53- Yeraltından Notlar (Fiyodor Dostoyevski)
- 54- Pâl Sokağı'nın Çocukları (Ferenc Molnar)
- 55- Yalnız Gezerin Düşlemleri (J. J. Rousseau)
- 56- Yaşamlar (Plutarkhos)
- 57- Öyküler I (Oscar Wilde)
- 58- Öyküler II (Oscar Wilde)
- 59- Yeniyetmelik (Lev Tolstoy)
- 60- Beyaz Geceler/Uysal Kız (Fiyodor Dostoyevski)

- 61- Dr. Faustus (Christopher Marlow)
- 62- Faust (Goethe)
- 63- Yazlık Dönüşü (Goldoni)
- 64- Karac'oğlan I (İlhan Başgöz)
- 65- Karac'oğlan II (İlhan Başgöz)
- 66- Bilinmeyen Başyapıt / Kırmızı Han
(Balzac)
- 67- Sevil Berberi (Beaumarchais)
- 68- Ankara Anıtı (Augustus)
- 69- Peter Schlemihl (Adelbert von Chamisso)
- 70- Yeni Atlantis (Bacon)
- 71- Knulp (Hermann Hesse)
- 72- Gençlik I (Lev Tolstoy)
- 73- Gençlik II (Lev Tolstoy)
- 74- Sezar ve Kleopatra (George Bernard
Shaw)
- 75- Kır Atlı (Theodor Storm)
- 76- Mektuplar (Platon)
- 77- Bayazıt (Racine)
- 78- Tula Teyze (Miguel de Unamuno)
- 79- Fıçıdan Öyküler (Storm)
- 80- Apartman I (Zola)
- 81- Apartman II (Zola)
- 82- Apartman III (Zola)
- 83- Yol Arkadaşım - Öyküler (Maksim Gorki)
- 84- Bartleby (Herman Melville)
- 85- Bozkırda Bir Kral Lear (Turgenev)
- 86- Son İbni Sirac'ın Serüvenleri
(Chateaubriand)
- 87- Korkunç Bir Gece / Öyküler (Anton
Çehov)
- 88- Yahudiler (Gotthold Ephraim Lessing)
- 89- Benito Cereno (Herman Melville)
- 90- Konuşan Kaftan (Kalman Mikszath)
- 91- Alacakaranlıkta -Tonio Kröger (Thomas
Mann)
- 92- Oyunculuk Üzerine Aykırı Düşünceler
(Denis Diderot)
93. Üç Kısa Oyun (Luigi Pirandello)

- 94. Marie Grubbe I (Jacobsen)
 - 95. Marie Grubbe II (Jacobsen)
 - 97. Marie Grubbe III (Jacobsen)
 - 98. Taras Bulba-I (Gogol)
 - 99. Taras Bulba-II(Gogol)
 - 100- Bu Hesapta Yoktu (Ostrovski)
 - 101- Hastalık Hastası (Molière)
 - 102- Konuşmalar (Konfüçyüs)
 - 103- Yoksul Çalgıcı (Franz Grillparzer)
 - 104- Bozkırda (Maksim Gorki)
 - 105- Penguenler Adası I (Anatole France)
 - 106- Penguenler Adası II (Anatole France)
 - 107- Tristan ve Iseut (Anonim)
- Okurlarımız, eksik kitaplarının Cumhuriyet
Kitap
Kulübü'nden sağlayabilirler.

C

Aydınlanma Kitaplığı

DÜNYA KLASİKLERİ DİZİSİ

Çıkacak Kitaplar:

- c Öyküler (Maupassant)
- c Uğursuz Miras (E.T.A. Hoffmann)
- c Değirmenimden Mektuplar I (A. Daudet)
- c Değirmenimden Mektuplar II (A. Daudet)
- c Başkasının Karısı-Namuslu Hırsız
(Dostoyevski)
- c Sir Gawain ve Yeşil Şövalye (Anonim)
- c Geçmiş Günlerin Masalları (Charles
Perrault)
- c Rudin I (Turgenyev)
- c Rudin II (Turgenyev)

- c Pir Sultan Abdal I (İlhan Başgöz)
- c Pir Sultan Abdal II (İlhan Başgöz)
- c Doğudaki Hayalet (Pierre Loti)
- c Gülme (Bergson)
- c Öyküler (O. Henry)